

Gêñ Tañ Apostolo Sêgôm Nan APOSOLO

Gêñ Tañ Aposolo Sêgôm Nan nec Luka keto gêjac têku nê N̄awae N̄ajam. En keto buku tau gebe ênac miñ n̄alau Dabuñ gêwê lau buña ñamataña sêpuc Jesu waña ma sêsôm ênê N̄awae N̄ajam lasê “an̄ga Jerusalem to Judaia samucgen ma Samaria ñagamêñ e naêndên nom ñamadiñ” (1:8). Mêtê kêlain tau gêjac m an̄ga Judanên gamên acgom, ma gelom-gelom jakêtu lau nomña samobgen nên sekên gêwiñ, tec ñamiñ tau tonañ. Luka gebe ênac nê lau têm tônêña têntac tôn, tec keto gebe Mêtê tau kêkêli lau ten sêli tauñ sa gêdên kaisara, tê sejam gôliñ Romnên gamên nê atomanô. En gêwa lau tau nên kauc sa kêpi biñ, tañ lau Juda sêkên gêwiñ to sêkên matengen sêmoa nan, gebe kêtú anô kêpi biñ lau buña sêkên gêwiñ necgac.

Buku tau nec ñasêbu têlêac, nan kêtôc aposolo to lau sêsôm Jesunê N̄awae N̄ajam lasê kêsa an̄ga gamên dambê jaselom gamên baliñ ma sêwaka Gôlôac Dabuñ tau sa-sa nan gebe (1) Jesu kêpi undambê gêja su acgom, go gôlôac buña ñamataña kêwaka tau sa an̄ga Jerusalem tau; (2) Mêtê kêsa an̄ga Palestina ñagameñ ñagêdô (Samaria to Suria) gêwiñ; ma (3) Mêtê gelom Gwêc N̄aluñ ñagamên ñagêdô samob e jagêdên malacsêga Rom.

Aposolonên buku tonec ñagêbôm ten gebe sêjac N̄alau Dabuñ nê kolensêga ñamiñ gêjam auc. Gêdên Om Pentekostña N̄alau Dabuñ ton̄aclaigen mênkêpi lau buña an̄ga Jerusalem, tec gêwê to kêpuc êsêac

to nêj laumata tòn kêtôm binj, tê sêjac naminj gec buku tau nê, samob gêmoagenj. Ac sêkatonj lau buņa namataņa nêj jaenj sa natênagenj gêc binj nagêdô, taņ aposolo sêjam-sejam mêtê lau ma teto sa naņ. Go gênsêga, taņ teto naminj gêc naņ, kêtôc jaenj tau naņaclai kêtû anô kêpi lau buņa sêsa nêj lêngja ma kêpi gôlôac samob sêbinj taunj tòn tonanôgenj nanja. **Nadênaņ**

1. Jesu gêjac dabinj aposolo kêtû nêj kôm sêwa enj nam saņa 1:1-26
 - a. Jesunê awamu kêjatu aposolo sa sêsôm enj wae lasêņa ma gêjac mata Nalau Dabunj gêdenj êsêac 1:1-14
 - b. Sêjalinj nac tenj sa gêjô Juda su 1:15-26
2. Sêwa Jesu sa anğa Jerusalem 2:1-8:3
3. Sêwa Jesu sa anğa Judaia to Samaria 8:4-12:25
4. Aposolo Paulu nê sakinj 13:1-28:31
 - a. Lêng Misionņa namataņa 13:1-14:28
 - b. Aposolo sêkac taunj sa anĐa Jerusalem 15:1-35
 - c. Lêng Misionņa kêtû luagêcņa 15:36-18:22
 - d. Lêng Misionņa kêtû têlêacņa 18:23-21:16
 - e. Sêkêc Paulu tòn gêngônj kapoacwalô anğa Jerusalem ma Kaisarea to Rom 21:17-28:31

APOSOLO

Jesu gêjac mata Nalau Dabunj

¹ Teopili, binj namataņa tec kato su kêpi binj samob, taņ Jesu gêgôm to kêdônj gêdênj taņ gêjac m nê kôm ² e gêdênj bêc, taņ Anôtô kêkôc enj sa naņ. Anôtô kêkôc enj sa atomgenj ma Nalau Dabunj kêkac Jesu tec kêsakinj aposolo, taņ kêjalinj êsêac sa naņ. ³ Gêdênj taņ kêkôc nê nandanj su naņ, kêtôc tau gêmoa mata jalinja gêdênj êsêac gêjagêmu-gêjagêmu

ɲalêɲ gwalêkiɲ. Sêlic eɲ kêtôm bêc 40 ma kêsôm biɲ kêpi Anôtônê gamêɲ gêdêɲ êsêac. ⁴ Eɲ gêmoa gêwiɲ êsêac ma gêjac jao gebe “Awi Jerusalem siɲ atom ma aôɲ biɲ, taɲ Tamoc gêjac mata to aɲô aɲga aêɲoc naɲ, e ɲanô êsa acgom. ⁵ Gebe Joaɲ tec kêsagu lau ɲa bu, ma amac oc alin ɲalau Dabuɲ êtu nê m sanɲu ɲabêc jauc atom.”

*Jesu kêpi undambê gêja
(Mar 16:19-20; Luk 24:50-53)*

⁶ Lau taɲ sêkac tauɲ sa naɲ, têtû kênac eɲ gebe “Apômtau, êndêɲ têm tonec oc ômansaɲ Israelnêɲ gamêɲ êtu gamêɲ towae êtiam me masi.” ⁷ Ma eɲ kêsôm gêdêɲ êsêac gebe “Amacnê m kôm gebe ajala têm to noc, naɲ ɲaclai ɲatau Tamoc taê gêjam gêc nê tauɲa naɲ atom. ⁸ Mago ɲalau Dabuɲ wacêpi amac e atu lau toɲaclai ma awa aê ɲam sa aɲga Jerusalem to Judaia samucgeɲ ma Samaria ɲagamêɲ e naêndêɲ nom ɲamadiɲ.” ⁹ Jesu kêsôm biɲ tonanɲ su, go êsêac sêlic eɲ kêpi lôlôc gêja e tao teɲ kêsip eɲ su, tec matenânô sêlic eɲ sapu.

¹⁰ Eɲ kêpi gêja ma êsêac matenɲ gê undambê ɲaɲɲengeɲ sêkô e sêlic ɲac luagêc toɲakwê ɲaeb ɲaôma mênșêkô sêwiɲ êsêac. ¹¹ Ac sêsôm gebe “Amac Galilaiawaga, asageɲ akô matem gê undambê. Jesu tau, taɲ aɲga amacnê m kêpi undambê gêja naɲ, oc êmu êmêɲ êtôm tê alic eɲ kêpi undambê gêja nê.”

Sêjalin ɲac teɲ sa gêjô Juda

¹² Go aposolo sêmu aɲga lôc, taɲ sêsam gebe Lôckatêkwi naɲ, sêja Jerusalem. Lôc tau gêc Jerusalem ɲagala amboac lêɲ sabatɲa teɲ. ¹³ Jasêô lasê e gacgeɲ sêpi andu ɲabalê m ɲadenɲ ɲaôɲa, taɲ

êsêac sêmoasêmoa nanj sêja. Ma êsêac lau tau tonec Petere agêc Joanj ma Jakobo agêc Andrea ma Pilip agêc Tom ma Batolomai agêc Matai ma Alpai latu Jakobo agêc Simon Seloto ma Jakobo latu Juda. ¹⁴Lau samob tonanj sêwiñ lauo ñagêdô ma Jesu têna Maria to Jesu lasii tetenj mec tonêñ ñalêlôm kêpi tagenj sêjac ñawae sêmoa.

¹⁵ Gêdêñ ñasawa tonanj lasitêwai amboac 120 sêngônj sêwiñ tauñ, go Petere gêdi kêkô êsêac ñalunj ma kêsôm gebe ¹⁶“O lasitêwaac, Ñalau Dabunj gêôc Dawid awa sa ma kêsôm binj kwananjenj kêpi Juda, tanj gêwê lau-sêkôc-Jesu-tônwaga nanj. Binj tanj teto gêc nanj, kêtu anô sugac. ¹⁷Ñac tonanj gêwiñ aêac ma gêwê kainj sakinj tonec gêwiñ.”

¹⁸ Ñac tau kêkôc awa geo jagêjam ôli kôm tenj, go gêu tau môkêapac gêmunj e jagêôc gêngic kêsêp ñalunjenj ma ñatêtac gêwê. ¹⁹ Lau Jerusalemña samob sêñô binj tonanj ñawae, tec sêsam kôm tau ñaê ña êsêac tauñ awenj gebe Akeldama, ñam gebe “Kômdec.”

²⁰ “Binj tau teto gêc buku Pesalemña gebe

‘Ênê andu oc êtu tuc e ñac tenj êngônj ñalêlôm atom-anô.’

Ma teto binj tonec gêwiñ gebe

‘Ñac tenj oc êwê kainj ênê sakinj.’

²¹⁻²² “Amboac tonanj ñac tenj mênêwiñ aêacmanj ma êsôm Apômtau Jesu gêdi sa ñawae lasê. Enj ñac tanj anja lau, tanj sêsêlêñ sêwiñ aêac gêdêñ tanj Apômtau Jesu kêsêññj gêja gêmênj gêmoea aêac ñasawa gêdêñ tanj enj gêlinj Joanjnë sanju nanj, e mênêgêdêñ gêwi aêac sinj ma kêpi lôlôc gêja nanj.” ²³ Amboac tonanj sêkêñ ñac luagêc, Josep, tanj sêsam enj gebe

Barsaba, ma nê ñaê ten gebe Justu nan, agêc Matia. ²⁴ Go teten mec gebe “O Apômtau, aôm kôjala ñamalac samob nêñ ñalêlôm, mênôtôc ñac tau, tañ kôjaliñ en sa ança ñac luagêc tonec nêñ nan, êndên aêac, ²⁵ gebe êkôc sakin to aposolonên kôm sa êjô Juda, tañ gêwi sin ma gêc gêja nê gamên.” ²⁶ Ma sêpuc kapoac e jakêsêp Matia ma sêsam en gêwiñ aposolo 11. * paliñ-paliñgen êndên sabbat atom. Êsêac sêsêlên intêna dambêgen, tec sêsam ñasawa tonan gebe lên sabbatna.

2

Ñalau Dabun kêsêp gêmên

¹ Gêdên bêc Pentekostna nan êsêac samob sêcac taun sa sênghôn tagen. ² Go sep tagen ñadindiñ kêsac ança undambê kêtôm mu gêbuc ñatêna mênghêjam andu, tañ êsêac sênghôn nan, auc samucgen. ³ Ma sêlic gên gêwa gênghic-gênghic amboac ja ñaimbêla mênghêsac êsêac ñaô gêdên-gêdêngen. ⁴ Ma ñalau Dabun gêjam êsêac samob auc, tec sêjam lau jaba awen kêtôm Ñalau Dabun gêôc êsêac awen sa.

⁵ Juda mansan ança gamên samob, tañ gêc umbon ñalabu nan, sêcac taun sa jasênghôn Jerusalem. ⁶ Gamên tau tonan ñadindiñ kêsac, tec lau samob sêpi tagen e têtakê gebe sênghôn lau tônê sêjam êsêac taun awen gêdên-gêdêngen. ⁷ Lau samob sêlic e gêjac nêñ Iênô auc to sê taênghen ma sêsôm gebe “Êsêac samob, tê sêsôm biñ sêmoa nê, lau Galilaiana me masi. ⁸ Amboac ondoc tec tañô êsêac sêsôm aêac taun awen, tañ tenenji sêkôc aêac ma tasôm nan.

* **1:26:** Lau Juda sêjac go gebe sênam kôm go sêsêlên

⁹ Lau Parta to Mede ma Elam, ma aêac, tañ danğôn Mesopotamia to Judaia ma Kapadokia ma Pontu to Asia ¹⁰ ma Prugia to Pampulia ma Aiguptu to Libua ñagamêñ Kurene ma lau, tañ tamêñ anğa Rom nañ, ¹¹ Judawaga to lau lêñña ma lau Krete to Arabia, aêac tañô êsêac sêsôm Anôtônê gêñtalô kapôêñ ñawae ña aêac taun awen.” ¹² Gêñ tonañ gêñac êsêac samob nañ Iênô auc e sêpê lêna ma sêsôm gêdêñ taun gebe “Gêñ tonañ ñam amboac ondoc.” ¹³ Ma lau ñagêdô sêsu susu gebe “Wain wakuc kêjaññ êsêac.”

Petere gêjam mêtê

¹⁴ Tec Petere to êsêac lau 11 dêdi sêkô, go kêsôm kêpuc awa sagen gêdêñ êsêac gebe “Judawaga to amac samob, tañ anğôn Jerusalem nañ, aê jawa biñ tonec ñam sa êndêñ amac anô acgom. ¹⁵ Amac abe lau tonañ wain kêjaññ êsêac me. Masigoc. Oc gocgo tec mênğic laun sa kêkô. ¹⁶ Tagen biñ, tañ propete Joel kêsôm nañ, kêtü anô gebe

¹⁷ ‘Anôtô kêsôm gebe Êndêñ bêc ñamuña oc jakêc ñoc
 Nalau êpi ñamalac samob
 e latômio to ñac oc seoc biñ lasê, ma nêñ ñacsenomi
 oc sêlic ñakatu,
 ma amacnêñ lau ñanô oc sênêc mêtê.

¹⁸ Êndêñ bôc tonañ oc jakêc ñoc Nalau êpi ñoc sakinwagao to ñac e seoc biñ lasê.

¹⁹ Ma oc jakêñ gêñsêga anğa umbon Iólôcña ma gêñtalô anğa nom elonña tonec ñai, dec to ja ma jadaun.

²⁰ Oc oc ênam kanuc ma ajôn êtôm dec, go Apômtaunê bêc kapôêñ ma bêc towae tau mênêsa.

21 Êndênj tônê lau samob, tañ awenj gêjac Apômtaunñ ñaê nan, tec Anôtô oc ênam êsêac kêsi.'

22 "Amac Israelwaga, anô ñoc biñ tonec acgom. Anôtô kêwaka Jesu Nasaretña sa gedenj amac ña genj kapôênj to gêñsêga ma gêñtalô. Enj kêkênj Jesu gêgôm gêñ tau gêmoa amac ñalêlôm taôm ajalagac. 23 Anôtô taê gêjam ñabinj to kêjala kêtú tônj kwananjenj gebe êwi ñac tau sinj êsêp amac lememe. Amac akênj enj gêdênj lau-sesenj-biñsu-popocwaga sêjac enj kêpi kakesotau, tec kêtôm amac taôm ajac enj êndu. 24 Ñac tau tonanj Anôtô kêgaboac enj su anja gêmac ñañandanj ma gêñu enj gêdi sa gebe gemacanô tau kêkôc enj tônj kêtôm atom. 25 Dawid kêsôm biñ kêpi enj gebe

'Aê galic Apômtau kêkô ñoc lanôcnêm gedenj tônjenj. Enj gêmoa aênoc anôña gebe jaku atom.

26 Amboac tonanj tec têtac ñajam kêsa ma imbeloc kêtú samuc.

Aê gamoa toôlic matê-matêgenj, mago kakênj matoc

27 gebe aôm oc ondec aênoc katuc êmoa lamboam atom

ma aôm Ôkênj nêm ñac dabunj ôli êtu palê atom.

28 Aôm kôtôc intêna janğônj matoc jalinja gêdênj aê.

Aôm oc ôkênj aê jamoa aôm lanômnmêm e têtac ñajam ênam aê auc samucgenj.'

29 "O ñoc lasitêwaac, aê gabe jasôm abenji Dawid nê biñ ênêc awêgenj êndênj amac. Enj gêmac êndu ma sêsunj enj ma ênê sêô gêc aêac ñalêlôm e gedenj galoc. 30 Ñac tonanj enj propete tenj ma kêjala biñ, tañ Anôtô kêsôm kêtú tônj kêpi enj gebe 'Aô mnêm wakuc tenj oc êñğônj nêm lêpônj kinña.'

31 Enj propete, tec gêlic biñ, tañ ocgo mênêsa nanj

kwananjen ma kêsôm ñalô tonec kêpi Kilisi êndi saña gebe

‘Anôtô gedec enj gêmôa lamboam atom ma enj ôli kêtû palê atom.’

³² Ma Jesu tau tec Anôtô gêñu enj gêdi sa ma aêac lau samob tonec alic genj tau asôm lasê. ³³ Anôtô kêsun enj sa jagêngônj ênê anôña, ma Jesu kékôc Ñalau Dabunj anja Tamanê kêtôm Tama gêjac mata gêdêñ enj nanj, meñkekec tec amac alic to anô. ³⁴ Dawid tau kêpi undambê gêja atomgenj, mago kêsôm gebe ‘Apômtau kêsôm gêdêñ aêñoc Apômtau gebe Ôñgônj aêñoc anôña

³⁵ e jakêñj aômñêm ñacjo sênêc amkainj ñalabu acgom.’

³⁶ “Amboac tonanj lau Israel samob sêjala ñanôgenj acgom gebe Jesu tau, tanj amac ajac enj kêpi kakesotau nanj, Anôtô kékêñj enj kêtû Apômtau to Kilisi.” ³⁷ Sêñô binj tonanj e kepenj êsêacnêñ ñalêlom ñanô ma sêsôm gedenj Peterere to aposolo ñagêdô gebe “O lasitêwaac, aêacmêñ oc anjôm taunj amboac onclocgenj.” ³⁸ Tec Peterere kêsôm gedenj êsêac gebe “Anam taôm ôkwi ma sensanju amac sênam Jesu Kilisi lanjô êtômgenj gebe êsuc amacnêm sec ôkwi, go Anôtô êkêñj Ñalau Dabunj êndêñ amac êwac. ³⁹ Gebe Anôtô gêjac mata binj kêpi amac to nêm ñapalê ma êsêac lau gamêñbômña samob, kêpi êsêac samob, tanj Apômtau, aêacnêñ Anôtô, kékalem êsêac nanj.”

⁴⁰ Ma Peterere gêwa sa to gêjac binjsu êsêac ña binj ñagêdô gwalêkinj gebe “Akêñj taôm andêñj Anôtô gebe ênam amac kêsi anja lau geo tonanj nêñ.”

⁴¹ Lau tanj sêkôc Peterenê binj sa nanj, sêlinj sanju.

Ma gédêñ bêc tonañ lau amboac 3,000 jasêwiñ gôlôac. ⁴² Lau tonañ ñai sêmasañ aposolonêñ mêtê to biñ sêmbiñ taun tònña ma sêpô polom kékôc to teten mec. Sêgôm gêñ tonañ gedên tòngeñ.

Gôlôacnêñ lêñ

⁴³ Êsêac samob têntac ñatutuc, gebe aposolo sêgôm Ogêñsêga to gêñtalô taêsam. ⁴⁴ Ma êsêac, tañ sêkêñ, gêwiñ nan, samob sêñgôn sêwiñ taun ma sêwê kainêñ gêñ gêñ samob sêpi tagen. ⁴⁵ Êsêac sêkêñ nêñ waba to gêñ lau sêjam ôli ma sêjac sam ñaawa gédêñ lau samob kêtôm sêpô lêna taun gédêñ-gadêñgeñña. ⁴⁶ Êsêac semoa lôm dabun kêtôm bêcgeñ, ma nêñ ñalêlôm kêpi tagen to sêpô polom kékôc kêtôm nêñ andugeñ ma sen nêñ gêñ totêntac ñajam ma tonêñ ñalêlôm ñañêñ. ⁴⁷ Êsêac sêlambiñ Anôtô ma lau samob sêlic êsêac ñajam ma sêmoasiñ êsêac. Ma Apômtau kékêñ lau, tañ gêjam êsêac kêsi nan, jasêwiñ gôlôac tau kêtôm bêcgeñ.

3

Ñac ñatêkwa kêtû golonj ôli ñajam kêsa

¹ Ñasawa tenj Petere agêc Joan sêpi lôm dabun sêja sebe teten mec êndêñ ñanoc ocmatanja. ² Ma ñac tenj gêmoa tonañ. Têna kékôc en akainj to lêma kêtû golonj. Kêtôm bêcgeñ lau sêbalan en jatetoc en gêñgôn lôm dabun ñakatam, tañ sêsam gebe Katamñajam nan, gebe eten gêñ êndêñ lau, tañ sêsô lôm dabun sêna nan. ³ Ñac tau gêlic Petere agêc Joan sebe sêsô lôm dabun sêna, tec keten gêñ gédêñ êsêagêc. ⁴ Tec Petere agêc Joan maten gê en e Petere kêsôm gebe “Matam ê aêagêc acgom.” ⁵ Ma

ɲac tau mata gê êsêagêc gêjam kauc gebe sêkêɲ gêɲ êndêɲ eɲ. ⁶ Go Petere kêsôm gebe “Silber to gold gêc aêɲa atom, ma gêɲ, taɲ gêc aêɲa naɲ, tec gabe jakêɲ êndêɲ aôm. Gajam Jesu Kilisi Nasaretna laɲô gebe Ôsêlêɲ.” ⁷ Go kêkam eɲ gêdêɲ lêma anôɲa ma gegen eɲ sa. Ma gaôgeɲ ɲac tau atapa to agwam ɲajaɲa kêsa, ⁸ ma gêboan sa jakêkô ma kêsêlêɲ, go gêwiɲ êsêagêc kêsô lôm dabuɲ jakêlambiɲ Anôtô to kêsêlêɲ gêboan kêpigeɲ. ⁹ Lau samob sêlic eɲ kêlambiɲ Anôtô gegen taugen gêmoa, ¹⁰ ma sêjala gebe ɲac, taɲ gêɲgôɲ kêsi lôm dabuɲ ɲaKatamɲajam ma keteɲ-keteɲ gêɲ gêmoa naɲ, ɲac tau tonecgoc. Ma sê taêɲ to sêɲac lemeɲ kêtu gêɲ, taɲ kêtap eɲ sa naɲɲa.

Petere gêjam mêtê gêmoa Salomonê lôm seleb

¹¹ ɲac tau kêsap Petere agêc Joaɲ tôɲ ɲapaɲ, tec lau samob sê taêɲ ma sêkac sa dêdêɲ êsêac sêja jasêkô lôm sêlêb, taɲ sêsam gebe Salomonê naɲ. ¹² Petere gêlic lau tonaɲ ma awa gêjac êsêac gebe “Amac lau Israelwaga, asageɲ asôm biɲ selec kêtu ɲac tonecɲa ma matemanô gêdêɲ aêagêc kêtu asageɲɲa. Abe aêagêc taun ma ɲaclai to ɲajam tec agôm eɲ kêsêlêɲ nec me. ¹³ Abraham agêc Isak ma Jakob nêɲ Anôtô ma tamenɲi samob nêɲ Anôtô kêkêɲ nê sakiɲwaga Jesu nê ɲawasi kêsa. ɲac tonaɲ, taɲ amac akêɲ eɲ gêdêɲ ɲacjo ma asa eɲ auc akô Pilata laɲônêm. Pilata gebe êɲgamboac eɲ su, ¹⁴ mago amac asa ɲac dabuɲ to gêdêɲ tau auc ma aten gebe sêɲgamboac ɲac, taɲ gêjac ɲamalac êndu naɲ, su êndêɲ amac. ¹⁵ ɲac tau gebe êwê amac aɲgôɲ matem jali, mago ajac eɲ êndu, naɲ tec Anôtô gêɲu eɲ sa aɲga ɲacmatêɲêɲ, aêac alic gêɲ tau

tec asôm lasê. ¹⁶ Ma ñac tau, nañ amac alic to ajala enj nañ, kékêñ gêwiñ Jesunê ñaê, tec ñaê tau gêjam enj sa. Jesu kêpuc ñac tau tôñ kékêñ gêwiñ, tec gêgôm enj ôli samucgenj ñajam kêsa tec alic enj kékô amac samob lañômnêmña.

¹⁷ “O lasitêwaac, aê galicgac gebe amac ajam kauc tê agôm, ma amacnêm kasêga sêjam kauc amboac tonanjenj. ¹⁸ Anôtô gêgôm nê biñ, tañ gêôc propete samob awenj sa ma sêsôm lasê gebe Kilisi êkôc ñandanj nañ, ñanô kêsa. ¹⁹ Amboac tonan ambu taôm ma anam taôm ôkwi gebe nêm sec ênaña, ²⁰ ma têm moasiñña anja Apômtaunê lañôanô mênêsa wacêlau amac tekwem saki êsa, ec êkêñ Kilisi Jesu, tañ kêjaliñ sa kêtú amacña kwananjenj nañ êmênj. ²¹ Ñac tau êmoa undambê e êndênj têm Anôtô êmansañ gênj samob êtu wakuc êtiam, amboac kêsôm lasê gêôc propete dabunj awenj sa gêdênj andanjenj nañ. ²² Mose kêsôm gebe ‘Apômtau, amacnêm Anôtô, oc êñu amacnêm propete tenj sa anja lasimi to tewemi nêñ êtôm aê, ma biñ samob, tañ enj êsôm êndênj amac nañ, akênj tañem. ²³ Lau embe sêkênj tañenj propete tau tonan nê biñ atom, oc Anôtô ensenj êsêac samob su anja nê launênj.’ ²⁴ Propete samob, Samuel to êsêac, tañ tédaguc nañ, sêsôm to sêkênj têm tonanj ñawae. ²⁵ Propete latunji amac to poac, tañ Anôtô kêmoinj gêdênj tamemi nañ, ñalatuñ amac. Anôtô kêmoinj poac tau gêdênj Abraham ma kêsôm gebe ‘Êtu nêm wakucña laum nomña samob têtáp moasiñ sa.’ ²⁶ Anôtô kêtôc nê sakiñwaga gêdênj amac kêtú ñamata ma kêsakiñ enj gebe êmoasiñ amac e anam taôm ôkwi êndênj-êndênjenj ma awi nêm sec tokaiñ-

tokainj sinj.”

4

Petere agêc Joaņ sêngônj kapoacwalô

¹ Agêc sêsôm biņ tonañ gêdêņ lau sêmoa ma lau dabuņwaga to kapitai lôm dabuņņa ma Sadukai dêdêņ êsêagêc sêja. ² Lau tonañ ŋai sêlic êsêagêc sec gebe têdônj lau ma sêkêņ Jesu gêdi sa anĝa ŋacmatênêņ ŋawae gêdêņ êsêac. ³ Tec sêkôc êsêagêc tôņ jasêlai agêc auc sêngônj e bêbêcgeņ acgom, gebe kêtula su. ⁴ Lau taņ sêņô Peterenê biņ tau naņ, nêņ taêsam sêkêņ gêwiņ ma lau tau nêņ ŋacwaga amboac 5,000.

⁵ Ŋabêbêc êsêacnêņ kasêga to laumata ma biņsutau sêkac tauņ sa anĝa Jerusalem, ⁶ ma ŋac dabuņsêga Anas agêc Kaiapa ma Joaņ agêc Alesandere ma êsêac ŋagêdô anĝa ŋac dabuņsêga nê gôlôac sêwiņ. ⁷ Ma sêsôm sejoņ ŋaclagêc tau jasêkô êsêac laņônjêņ, go têtû Iêsu êsêagêc gebe “Asa nê ŋaclai to ŋaê kêpuc amagêc tôņ, tec agôm gêņ tônê nec.” ⁸ Tec Ŋalau Dabuņ gêjam Petere auc e kêsôm gêdêņ êsêac gebe “O launêņ kasêga to laumataac, ⁹ galoc amac embe atu Iêsu aêagêc êpi moasinj, taņ agôm gêdêņ ŋac puliņ naņ, ¹⁰ go amac samob to lau Israel samob ajala gebe Jesu Kilisi Nasaretna, taņ amac ajac eņ kêpi kakesotau gêja ma Anôtô gêņu eņ sa anĝa ŋacmatênêņ naņ, nê ŋaê gêgôm ŋac, taņ kêkô amac laņômnêņ naņ, ôli ŋajam kêsa. ¹¹ Ŋac tau

‘poc, taņ amac akwêwaga alic gebe sec naņ, tec kêtû poc kêclêsuņa.’

12 Nacmoasiñ teñ gêmoa atom, ma ñaê ñajam teñ anja umboñ ñalabu gêdêñ ñamalac gebe ênam aêac saña teñ gêc atomanô.”

13 Lau tau sêlic Petere agêc Joaņ têtac kêpa su ma nêñ kauc kêsa gebe êsêagêc anja lau ñaôma nêñ, tañ sêsô lôm teñ atom nañ, tec sê taêñ ma sêjala êsêagêc gebe sêsap Jesu tôngeñ. 14 Ac sêlic ñac puliñ, tañ ôli ñajam kêsa nañ, kêkô gêwiñ êsêagêc ma sêsôm biñ sêjô agêc awenña e masi. 15 Amboac tonañ sêjatu êsêagêc sêwi gamêñ sêkac saña siñ sêsa awê sêja, ma sêmasañ biñ gêdêñ taun 16 ma sêsôm gebe “Aêac dangôm ñaclagêc tônê amboac ondoc. Lau Jerusalemña samob sêlic gêñtalô, tê êsêagêc sêgôm nêgac, ma aêac oc dansa auc êtôm atom. 17 Dambôc êsêagêc awenñ auc ñajañ gebe biñ tau tonec ñawae êtu tapa êndêñ lau samob êna atom, ma sêsam ñac tônê nê ñaê êndêñ lau teñ êtiam atom.” 18 Go sêmôêc êsêagêc mênşêjac jao gebe êsêagêc sêsôm Jesunê ñaê lasê to têndôn ñaê tau teñ êtiam atomanô.

19 Ma Petere agêc Joaņ sêjô êsêac awenñ gebe “Taôm taêm ênam alic acgom, Anôtô êlic biñ ondoc naêndêñ, tañeñ wamu amac me tañeñ wamu eñ. 20 Aêagêc atôm atom gebe akapic awenşunñ êtu gêñ, tañ alic to anô nañña.” 21 Amboac tonañ sêjac biñsu êsêagêc ñakôninña ma sêkêñ agêc sêja. Êsêac têtap lêñ sêmêtôc êsêagêcña teñ sa atom kêtú launja, gebe samob tetoc Anôtô sa kêtú gêñ, tañ gêgôm nañña. 22 Nac tau, nañ êsêagêc sêgôm gêñtalô ôli ñajam kêsaña kêpi eñ nañ, nê jala kêtú 40 su.

Gôlôac teteñ mec kêtú sêmoa totêntac êpa sugenña

23 Sêwi Petere agêc Joaņ siñ su, tec agêc dêdêñ nêñ lau sêja ma sêjac miñ biñ, tañ lau dabunşêga

to laumata sêsôm gêdêḡ êsêagêc naḡ. ²⁴ Lau tonan sêḡô su e awenḡ gêôc Anôtô selenḡenḡ gebe “O Natau, aôm naḡ kôkêḡ undambê to nom ma gwêc to gêḡ samob, taḡ sêmoa ḡalêlôm naḡ, ²⁵ aôm tau tonan kôkêḡ Nalau Dabuḡ gêôc aêac abenḡ Dawid, taḡ kêtú aôm nêḡm sakinḡwaga naḡ, awa sa gebe

‘Lau samuc nêḡ ḡaonda kêpi kêtú asagenḡḡa to lau taêḡ gêjam binḡ ḡaôma-ḡaôma naḡ, ḡam amboac ondóc.

²⁶ Kinḡ nomḡa sêkac tauḡ sa, ma kasêga sêmoatiḡ binḡ sêḡgônḡ tagenḡ amboac tonanḡ, sebe sensenḡ Apômtau agêc nê ḡac, taḡ ḡenḡ oso enḡ naḡ su.’

²⁷ Binḡḡanôḡenḡ, Herodo agêc Ponti Pilata ma lau samuc to lau Israel sêkac sa anḡa malac tonec sebe sensenḡ aôm nêḡm sakinḡwaga dabuḡ Jesu, taḡ goenḡ oso enḡ naḡ su. ²⁸ Ma sêgôm gêḡ, taḡ aôm taêm gêjam kwananḡenḡ gebe lêmam ôḡgômḡa naḡ, ḡanô kêsa. ²⁹ O Apômtau, galoc ôlic gebe êsêac sêjô aêac ḡa binḡenḡ. Amboac tonanḡ ôpuc nêḡm sakinḡwaga aêac tôḡ gebe asôm nêḡm binḡ totêntac êpa sugenḡ.

³⁰ Ômêtôc lêmam moasiḡ ma ôkêḡ nêḡm sakinḡwaga dabuḡ Jesu nê ḡaê êḡgôm gêḡsêga to gêḡtalô.” ³¹ Ac tetenḡ mec tonanḡ su, ma gamêḡ, taḡ êsêac sêkac sa sêḡgônḡ naḡ, kêwiwic tau e Nalau Dabuḡ gêjam êsêac samob auc ma sêsôm Anôtônê mêtê totêntac kêpa sugenḡ.

Gôlôac sêwê kaiḡ nêḡ ḡenḡ samob ḡatonḡ tagenḡ

³² Lau-sêkêḡ-gêwiḡwaga samob têntac tagenḡ to nêḡ ḡalêlôm kêpi tagenḡ. Ma ḡac tenḡ gêlic nê gêḡ amboac taugenḡ nê gêḡ atom, êsêac samob sêwê

kaij gêj ñatonj tagen. ³³ Aposolo sêwa Apômtau Jesu gêdi sa ñawae sa tonjaclaigen, ma ñamoasin kapôênj kêpi êsêac samob, ³⁴ gebe êsêacnêj ñac tenj kêpô lêna tau kêtú gêj tenja gêmoa atom, gebe gamêj to and-u ñatau samob sêkêj nêj gêj lau sêjam ôli ma sêkôc ñaawa ³⁵ jatetoc gêc aposolo enkaijña. Go êsêac sêjac sam gêj tau gêdêj lau, tañ sêpô lêna kêtú gêj tenja nanj kêtômgenj.

³⁶ Ma Lewinê wakuc tenj gêmoa, nê malacmôkê Kupro. Ênê ñaê Josep, mago aposolo sêsam enj gebe Bamaba, tanam ôkwi gebe “Biñmanjlatu,” ³⁷ ñac tau nê kôm tenj gêc, tec kêkêj lau sêjam ôli ma kêkôc ñaawa jaketoc gêc aposolo enkaijña amboac tonanjenj.

5

Anania agêc Sapira nêj biñ

¹ Ñac tenj, nê ñaê Anania, agêc nê awê Sapira sêkêj nêj kôm ñagêdô tenj lau sêjam ôli. ² Ñac tau gêjam ñaawa ñagêdô auc, nê awê gêlic, ma kêkôc ñagêdô jaketoc gêc aposolo enkaijña. ³ Ma Petere kêsôm gebe “Anania, amboac ondoc Sadan gêjam nêj ñalêlôm auc e kôsau Ñalau Dabun ma gôjam kôm ñaawa ñagêdô auc. ⁴ Aôm kôkêj gêdêj lau sêjam ôli atomgenj, tec taôm kôtu nêj gêj ñatau. Kôkêj gêdêj lau sêjam ôli su, tec kôtu ñaawa ñatau amboac tonanjenj. Amboac ondoc tec taêm gêjam biñ amboac tonanjenj gêc nêj ñalêlôm. Aôm kôsau ñamalac atom, aôm kôsau Anôtôgoc.” ⁵ Anania gêjô biñ tonanjenj e gêu tau jatomatêgenj gêc. Ma lau samob, tañ sêjô biñ tonanjenj ñawae nanj, têtêc taunjenj ñanô. ⁶ Go lau

matac dêdi jasêsaban en ma sêbalan en sêsa awê jasêsun en.

⁷ Ockatu njasawa amboac têlêac gêjaña, ma njac tau nê awê gêjam kauc bin, tan gêgôm nê akwen nan, tec gêmên. ⁸ Ma Petere kêtû kênac en gebe “Ôsôm êndên aê acgom gebe Amagêc akôc kôm nãoli tau tecenecgen me.” Ma awê tau kêsôm gebe “Aec, gên tau tecenanen.” ⁹ Tec Petere kêsôm gêdên en gebe “Amboac ondod amagêcnêm nãlêlôm kêpi tagen abe ansaê Apômtaunê Nãlau. Ôlic acgom, lau tan sêsun nêm akwen su nan, enmata gêdin katam sebe sêmbalan aôm sêsa sêna.” ¹⁰ Ma gacgen awê tau kêku e jatomatêgen gêc en akainña. Lau matac sêsô sêja e sêlic awê tau tomatêgen gêc, tec sêbalan en jasêsun en gêwin nê akwen. ¹¹ Gôlôac dabun peben têtakê nanô e lau nãgêdô samob, tan sêjô bin tau nãwae nan, têtakê amboac tonanen.

Aposolo sêgôm gêntalô to gênsêga taêsam

¹² Aposolo sêgôm gêntalô to gênsêga taêsam sêmoa lau nãlêlôm ma lausêkên-gêwinwaga samob sêkac tan sa semoa Salomonê lôm sêlêb. ¹³ Lau nãgêdô têtêc tan, tec sêsap êsêac tôj atom, mago tetoc êsêac sa têtôm apômtau towae. ¹⁴ Ma êsêac, tan sêkên gêwin Apômtau nan, têtû gwalêkin, gebe lauo to nãc taêsam. ¹⁵ Lau tau sejon nêj gêmac sêsa mala-clun sêja jasêkên êsêac sêc mê to sac ma taên kêka gebe Petere embe êsêlên êmên, nan katu naênêc ajuj ênsac êsêacnên nãgêdô êwin-êwin. ¹⁶ Ma lau taêsam anga malac, tan gêc Jerusalem nãgala nan, sejon lau gêmac to lau nãgêdô, tan nãlau nãtêmui gêgôm êsêac nan sêmên, tec aposolo sêgôm êsêac ôlin nãjam kêsa samob.

Sêkôc aposolo tôḡ kêtḡ dim luagêçḡ

¹⁷ Ma ḡac dabuḡsêḡa to nê lau samob, taḡ aḡa Sadukainêḡ tonḡ naḡ, sêjam lêmuḡ aposolo ḡanô ¹⁸ e sêkam êsêac tôḡ ma sêkêḡ êsêac sêḡḡôḡ andu kapoacwalôḡa. ¹⁹ Gêdêḡ gêbêc Apômtaunê aḡela teḡ jagêlêc katam andu kapoacwalôḡa su, go gêwê êsêac sêsa sêja ma kêsôm gebe ²⁰ “Ana anam mêtê lau akô lôm dabuḡ ma asôm biḡ aḡḡôḡ matem jaliḡa samob lasê.” ²¹ Ac sêḡô biḡ tonanḡ, tec bêbêc kanucgeḡ sêsô lôm dabuḡ sêja ma têdôḡ lau.

Go ḡac dabuḡsêḡa to nê lau sêkac taḡ sa ma sêkalem laumata to Israelnêḡ lau ḡanô samob sa ma sêkêḡ lau sêja andu kapoacwalôḡa gebe sêkôc aposolo tau sêmêḡ. ²² Tec sakiḡwaga sêja e têtap aposolo sa sêmoa andu kapoacwalôḡa atom, go sêmu sêja ma sêsôm gebe ²³ “Aêac aja e alic sêlai andu kapoacwalôḡa auc e paḡ tagenḡ to gejobwaga sejop katam sêkô, mago alêc katam su e alic jaôb tagenḡ.” ²⁴ Lôm dabuḡ ḡakapitai to lau dabuḡsêḡa sêḡô biḡ tonanḡ ma taêḡ gêjam jakêsa-jakêsa. ²⁵ Go ḡac teḡ kasôm gedenḡ êsêac gebe “Alic acgom, lau tau, taḡ akenḡ êsêac sêḡḡôḡ kapoacwalôḡ naḡ, tê jatedôḡ lau sêkô lôm dabuḡ.” ²⁶ Amboac tonanḡ kapitai gêwiḡ nê sakiḡwaga jasêkôc aposolo. Sêkôc êsêac sêjam saicgeḡ atom, têtêc gebe lau oc têtuc êsêac ḡa poc êndu.

²⁷ Amboac tonanḡ sêwê êsêac sêja laumata sêkac sa ḡamala. ḡac dabuḡsêḡa kêtḡ kênac êsêac gebe ²⁸ “Aêac ajac jao ḡajaḡa gêdêḡ amac gebe andôḡ ḡaê tonanḡ êtiam atom, mago alic acgom, amacnêm mêtê gêjam Jerusalem aucgeḡ. Amac abe aê ḡamalac tôḡ nê dec êpi aêac me.” ²⁹ Tec Petere to

aposoło sêjô êsêac awenj gebe “Aêac taņenj wamu Anôtô êlêlêc ŋamalac. ³⁰ Jesu taņ amac akêņ enj geņkaleņ kakesotau jaasenj enj su naņ, tec aêac tamenjînêņ Anôtô gêņu enj sa. ³¹ Ŋac tau Anôtô ketoc enj sa gêņgônj ênê anôņa, gebe êtu laumata to kêsiwaga ma ênam Israel ôkwi to êsuc êsêacnêņ sec ôkwi. ³² Biņ tonañ ŋai aêac alic ŋanô, tec awa sa amoa, aêac to Ŋalau Dabuņ, taņ Anôtô kêkêņ gêdêņ lau taņenj wamu enjņa naņ.”

³³ Lau tonañ ŋai sêņô biņ tonañ e gêli nêņ ŋalêlôm sa secanô sebe sênac aposolo endu. ³⁴ Go laumatanêņ teņ gêdi sa, enj Parisai teņ, nê ŋaê Gamaliel. Enj kêdônjwaga biņsuņa teņ ma lau samob tetoc enj sa. Enj kêjatu gebe sejoņ aposolo sêsa awê saunjenj. ³⁵ Go kêsôm gêdêņ laumata gebe “Amac lau Israelwaga, alic taôm ŋapep, aņgôm lau tonañ amboac secgeņmaņ. ³⁶ Gêdêņ ŋasawa teņ Teuda ketoc tau sa gebe êtu ŋac towae ma lau 400 sêsap enj tôņ. Tec sêjac enj endu, ma lau, taņ sêsap enj tôņ naņ, sêjanda êsêac samob sêc êliņêliņenj e nêņ kôm gê su. ³⁷ Tonañ su, go gêdêņ bêc, taņ sêsa lau saņa naņ, ŋac Galilaiņa Juda gêdi ma kêlêtôm lau e taêsam sêsap enj tôņ. Sêmoa e ŋac tau gêjaņa ma sesenj êsêac, taņ sêsap enj tôņ naņ, samob êliņ-êliņ. ³⁸ Ma galoc jasôm ŋoc ŋalêlôm êndêņ amac gebe Awi lau tône siņ ma akêņ êsêac sêc sêna. Gêņ amboac tône embe ŋamalac tauņ taêņ ênam me sêņgôm, oc êtu goloņ. ³⁹ Ma embe aņga Anôtônê, oc anseņ su atôm atom. Ajop tagenj tonec, anseņ Anôtô atom.”

⁴⁰ Lau tau sêkêņ gêwiņ Gamalielnê biņ, go sêmôêc aposolo jasi êsêac ŋa palipgenj ma sêjac biņsu êsêac gebe sênam mêtê êpi Jesunê ŋaê êtiam

atom. Go sêkêñ êsêac sêsa sêja. ⁴¹ Lau tau sêwi laumata sinj sêsa sêja totêntac ñajamgeñ, gebe Anôtô ketoc êsêac sa ma gêlic êsêac têtôm gebe lau sêgôm êsêac majenj kêsa kêtú Jesunê ñaêña. ⁴² Êsêac têtôn lau anja lôm dabuñ to andu kêtôm bêcgeñ ma sêsôm ñawae ñajam lasê gebe Jesu eñ Kilisi, sêwi sinj atom.

6

Sêjaliñ samwaga 7 sa

¹ Gêdêñ ñasawa tonañ ñacsenjomi têtú taêsam. Ma lau Helen têtú môsi lau Ebolai gebe sim êsêacnêñ awêtuc su ña gêñ, tañ sêjac sam kêtôm bêcgeñña nañ. ² Tec êsêac lau 12 sêkalem ñacsenjomi samob sa ma sêsôm gebe “Aêac embe anac sam mo ma oc anjôm Anôtônê mêtê êtôm atom. Gêñ amboac tonañ aêac alic kêtôm atom. ³ O lasitêwaac, ajaliñ nêmlau mansañ 7, tañ Ñalau Dabuñ to kauc mêtêña gêjam êsêac auc nañ sa, gebe mênjsêkôc kôm tau tonañ su. ⁴ Aêac lau tonec abe atenj mec to anam sakiñ êndêñ mêtêgeñ.” ⁵ Lau samob, tañ sêkac tañ sa nañ, sêñô biñ tonañ ñajam, tec sêjaliñ lau tonec ñai sa, ñac teñ kêkêñ gêwiñ ñajana to Ñalau Dêbu ña gêjam eñ auc, nê ñaê Stepan, gêwiñ Pilip agêc Prokoro ma Nikanor agêc Timon ma Parmena agêc Judanêñ ñac lêñña teñ anja Antiokia, nê ñaê Nikolaus. ⁶ Sêkêñ lau tonañ ñai sêkô aposolo lañônñem ma tetenj mec to sêu lemenj gêsac êsêac.

⁷ Anôtônê mêtê kêtú tapa e ñacsenjominêñ ton anja Jerusalem kêtú kapôên, ma lau dabuñwaga taêsam sêkêñ gêwiñ mêtê to sêsô ñalabu.

Sêkôc Stepan tôñ

8 Moasiñ to ñaclai gêjam Stepan auc ma gêgôm gêñsêga to gêñtalô kapôêñ lau sêlic. 9 Tec lau ñagêdô anğa tonj, tañ sêsam êsêac sebe Libertini to Kurene ma Alesandriaña nañ, dêdi sa ma lau Kilikia to Asiaña sêwiñ. Êsêac to Stepan ac sêpa tauñ kêtú mêtêña. 10 Enj kêsôm biñ tokauc ma toÑalau Dabuñ, tec êsêac sêku enj tulu atom. 11 Amboac tonañ sêu biñ gêdêñ lau teñ jasêsôm gebe “Aêac anô enj kêsôm biñ alôb-alôb kêpi Mose to Anôtô.” 12 Sêgôm sêmoa e dêdac lau to laumata ma biñsutau sa, jasêkôc Stepan tônia ma sê enj dêdêñ laumata sêja. 13 Ma sêjaliñ lau ñagêdô sa gebe sêngôliñ biñ êpi enj gebe “Ñac tonec kêsôm biñ kêpi gamêñ dabuñ to Mosenê biñsu ñawaô. 14 Aêac anô enj kêsôm gebe Jesu Nasareña oc enseñ gamêñ tonec su, ma mêtê, tañ Mose kêkêñ gelom aêac nañ, enj oc ênam ôkwi.” 15 Laumata samob, tañ sêkac tauñ sa sêngôñ nañ, matenj gê enj e sêlic lanjôanô kêtôm anjela teñ nê.

7

Stepan gêjam mêtê

1 Go ñac dabuñsêga kêsôm gebe “Biñ tau amboac tônê me masi.” 2 Tec Stepan kêsôm gebe “O tamocac to ñoc lasitêwaac, anj ñoc biñ acgom. Gêmuñgeñ aêac abenji Abraham gêngôñ Haran atomgeñ, gêmoa Mesopotamiagenj e ñawasi ñatau Anôtô geoc tau lasê 3 ma kêsôm gêdêñ enj gebe ‘Ondec nêñ gamêñ ênêc to nêñ lau sêmoa ma ôna ôngôñ gamêñ, tañ aê oc jatôc êndêñ aôm nañ.’ 4 Tec enj gedec Kaldeanêñ gamêñ gêcña ma gêdi mêngeñgôñ Haran. Gêmoa e tama gêmac êndu acgom, go Anôtô gêwê enj anğa tonañ mêngeñgelom

gamêñ tau tec galoc êmac anğôñ nec. ⁵ Gêdêñ tonan ênê ñapalê masi, ma Anôtô kêkêñ enj gêwê kain gamêñ ñagec atomanô, mago Anôtô gêjac matagen gedên enj gebe êkêñ gamêñ tonec êndên enj to nê wakuc, tañ sêjô enj su nañ. ⁶ Ma Anôtônê biñ amboac tonec gebe ‘Nêm wakuc oc têtú lau jaba sêmoa lau teñ nêñ gamêñ, ma malacm oc sêkôninj êsêac têtú nêñ gêñôma to sejonj êsêac êtôm jala 400.’ ⁷ Ma Anôtô kêsôm gêwiñ gebe ‘Lau tau, tañ sêkôninj êsêac têtú nêñ gêñôma nañ, aê oc jamêtôc êsêac. Tonan su, go êsêac sêc sêmu mênşênam sakinj aê anğa gamêñ tau tonec.’ ⁸ Go Anôtô kêmoatinj poac sêsa ñapalêña gêdêñ Abraham gêwiñ, tec kêka Isak lasê ma kêsa enj gêdêñ ñabêc kêtú 8, ma Isak gêgôm gêdêñ Jakob, ma Jakob gêgôm gêdêñ aêac abenji 12 amboac tonanjenj.’

⁹ “Aêac abenji têtac sec gêdêñ Josep e sêkêñ enj gêdêñ lau sêjam ôli enj ma sêkôc enj sêja Aiguptu, mago Anôtô gêwiñ enj. ¹⁰ Tec kêjanğo enj su anğa nê ñandanj samob to kêkêñ moasinj ma kauc mêtêña gêdêñ enj kêkô kinj Aiguptuña, Parao, lanônêm. Ma Parao kêkêñ enj gêjam gôlinj Aiguptu to ênê gôlôac samob. ¹¹ Tôbôm kêsa Aiguptu to Kanaan ñagamêñ samob e sênğônj jageo ñanô ma tamenji têtap nêñ gêñ sêniñña sa atom. ¹² Jakob gêñô polom gêc Aiguptu ñawae, tec kêsakinj tamenji sêsêp sêja kêtú ñamata. ¹³ Sêmoa e sêsêp sêja kêtú luagêcña nañ, tec Josep gêwa tau sa gêdêñ têwai ma Parao gêñô Josep tau nê gôlôac ñam. ¹⁴ Go Josep kêkêñ biñ gêja ma kêkalem tama Jakob to nê gôlôac samob sêja. Ma lau tau têtôm 75. ¹⁵ Jakob tau kêsêp gêja e gêmac êndu anğa Aiguptu, ma tamenji amboac tonan. ¹⁶ Go

sêkôc êsêac sêja Sikem ma sêsuŋ êsêac sêc sêô, taŋ Abraham gêjam ôli ŋa silber toŋ teŋ gêdêŋ Hamor latui aŋga Sikem naŋ.

¹⁷ “Ŋanoc sêwi gamêŋ tau siŋŋa, taŋ Anôtô gêjac mata gêdêŋ Abraham naŋ, kêdabiŋ gebe êmbacnê, ma lau têtû taêsam e sêjam Aiguptu auc. ¹⁸ Sêmoa e kiŋ wakuc teŋ, taŋ gêjam kauc Josep naŋ, gêjam gôliŋ Aiguptu. ¹⁹ Ŋac tonanê kêsau kêtim aêacnêŋ lau ma gejoŋ tamenŋ ma kêkac êsêac gebe sêwi nêŋ gêŋ dedec siŋ paliŋ-paliŋgeŋ gebe sêmoa matenŋ jali atom. ²⁰ Gêdêŋ ŋasawa tonanê Mose têna kêkôc eŋ, ma Anôtô gêlic eŋ ŋajam, tec agêc sêlôm eŋ sêmoa nêŋ andulêlôm e ajônê têlêac. ²¹ Go sêwi eŋ siŋ paliŋ-paliŋgeŋ e Parao latuo kêkôc eŋ sa jagêlôm eŋ kêtôm latu teŋ. ²² Ma têdônê Aiguptunêŋ mêtê samob gêdêŋ Mose, gêmoa e kêtu ŋac ŋajaŋa biŋ to kômŋa.

²³ “Ŋac tau gêmoa e nê jala kêtu 40 su, go taê gêjam gebe ênac lasitêwai Israelŋa kêsi. ²⁴ Gêlic ŋac teŋ kêlêsu ŋac Israelŋa teŋ, tec gêjam Israel tonanê kêsi ma gêjac ŋac Aiguptuŋa naŋ êndu kêtu kêlêsu ŋac tonanêŋa. ²⁵ Mose geboc lasitêwai sêjala Anôtô gebe ênam êsêac kêsi ya ey lêma, mago nêŋ kauc kêsa su atom. ²⁶ Ŋabêbêc lau ŋagêdô sêsôm taunê sêmoa e eŋ gêlic, tec gê wama êsêac ma kêsôm gebe ‘Lauac, amac lau ŋam tagenŋ. Amboac ondoc tec abe aŋgôm taôm kwalec nec.’ ²⁷ Ma ŋac-kisa-môkêwaga tonanê kêtiŋ eŋ ma kêsôm gebe ‘Asa kêkêŋ aôm kôtu aêacma gôliŋwaga to mêtôcwaga. ²⁸ Oc gobe ônac aê êndu amboac nôgeŋ gôjac Aiguptu tau naŋ me.’ ²⁹ Tec Mose gêc su kêtu biŋ tonanêŋa jakêtu ŋac jaba gêŋgônê nom Midian e kêka ŋapalê luagêc

lasê anğa tonan.

³⁰ “Jala 40 gêjaņa gêwiņ, go anĵela teņ geoc tau lasê gêdêņ eņ anğa gamêņ sawa lôc Sinaiņa, kêsêp ja ŋawaô, taņ kêsă gamêņdani naņ ŋalêlôm. ³¹ Mose gêlic gêņ tonan e gêņac lêma ma kêtü gasuc gêja gebe êlic gêņ tau ŋam acgom. Tec Apômtaunê awa teņ kêsă gebe ³² ‘Tamaminêņ Anôtô, Abraham agêc Isak ma Jakob nêņ Anôtô aê.’ Tec Mose kêtênêp ma kêtêc tau e gebe êlic gêņ tau ŋam atom. ³³ Go Apômtau kêsôm gêdêņ eņ gebe ‘Ôņgamboac atapa su anğa amkaiņ gebe gamêņ, taņ kôkô naņ, gamêņ dabu ŋ. ³⁴ Aê galic sejoņ ŋoc lau anğa Aiguptu e sêmoa jageo, ma gaņô nêņ taņi, tec kasêp gamêņ gebe janam êsêac kêsă. Amboac tonan ômôêņ, aê gabe jasakiņ aôm êna Aiguptu.’

³⁵ “Mose tau, taņ êsêac sêsa eņ auc ma sêsôm gebe ‘Asa kêkêņ aôm kôtu gôliņwaga to mêtôcwaga naņ,’ tec Anôtô kêsakiņ eņ kêtü gôliņwaga to kêsăwaga. Eņ kêkêņ anĵela geoc tau lasê gêdêņ Mose anğa gamêņdani gebe êpuc eņ tôn. ³⁶ Ŋac tonan kejoņ êsêac sa ma gêgôm gêņsêga to gêņtalô anğa gamêņ Aiguptu to anğa Gwêckoc ma gamêņ sawa kêtôm jala 40. ³⁷ Mose tau tec kêsôm gêdêņ Israelwaga gebe ‘Anôtô oc êņu amacnêm propete teņ sa anğa lasimi to tewemi nêņ êtôm aê.’ ³⁸ Ŋac tagen tonan tec gêmoa gêwiņ gôlôac dabuņ anğa gamêņ sawa ma gêwiņ anĵela, taņ kêsôm biņ gêdêņ êsêac to tamenĵi anğa lôc Sinai naņ, ma ŋac tonanĵen tec biņ mata jaliņa gêdêņ eņ gebe êndônĵ aêac.

³⁹ “Mago aêac tamenĵi sebe taņeņ wamu eņ atom. Êsêac sêmasuc eņ to sêjam nêņ ŋalêlôm ôkwi gêdêņ Aiguptu kêtiam. ⁴⁰ Ma sêsôm gêdêņ Aron gebe

‘Ômansaŋ aêacma anôtôi gwam gebe sêwê aêacŋa, gebe Mose, taŋ gêwê aêac aŋga Aiguptu amêŋ naŋ, aêac ajam kauc biŋ ondoc kêtap eŋ sa.’ ⁴¹ Gêdêŋ tonanŋ sêgôm nêŋ bulimakao ŋalatu ŋakatu teŋ ma sêkêŋ da gêdêŋ anôtô gwam tau to têtû samuc lemeŋ ŋakôm. ⁴² Tec Anôtô gêjam dêmôê êsêac ma kêkêŋ êsêac sêjam sakiŋ umbonŋ ŋagêlônŋ kêtôm teto gêc propetenêŋ buku gebe

‘Amac lau Israelwaga, gêdêŋ taŋ amoa gamêŋ sawa e jala 40 naŋ, oc akêŋ bôc to da gêdêŋ aê me masi.

⁴³ Amac abalaŋ gwam Moloknê bec to anôtô gwam Repan nê utitalata

ma agôm gêŋ tau ŋakatu abe atenŋ mec êpi.

Amboac tonanŋ aê jawê amac e naanŋgônŋ Babel ŋamakeŋ ônêŋa.’

⁴⁴ “Aêac tamenŋi sêkôc lôm bec, taŋ gêwa Anôtô gêmoa gêwiŋ êsêacŋa sa naŋ, sêmoa gamêŋ sawa. Ac sêmasaŋ kêtôm ŋadônŋ, taŋ Anôtô kêtôc gêdêŋ Mose gêlic ma kêjatu eŋ gebe êŋgômŋa naŋ. ⁴⁵ Tamenŋi sêbalaŋ lôm bec tonanŋ sêwiŋ Josua sêja lau samuc nêŋ gamêŋ, taŋ sêkôc su naŋ. Anôtô tau gêmuŋ tamenŋi ma kêtiŋ lau samuc su, tec lôm bec kêkô gamêŋ tonec e gêdêŋ Dawidinê têm. ⁴⁶ Anôtô gêlic Dawidŋ ŋajam, tec ŋac tau keteŋ gebe êtap gamêŋ teŋ sa ma êsuŋ Jakobnê Anôtônê andu teŋ sa êkô.

⁴⁷ Mago gêc e Salomo kêkwê Anôtônê andu tau.

⁴⁸ Tagenŋ Lôlôc ŋatau oc êŋgônŋ andu, taŋ sêgôm ŋa lemeŋ naŋ atom, êtôm propete kêsôm gebe

⁴⁹ ‘Undambê kêtu ŋoc lêpônŋ

ma nom kêtu ockaiŋ ŋakadembonŋ.

Apômtau kêsôm gebe

Amac abe akwê aênoc andu amboac ondoc,
me noc gamêñ, tañ jañgôñ tekoc saki êsaña nan, oc
ênêc ondoc.

⁵⁰ Amac abe gêñ totau-totau samob tonañ ñai tauc
lemoc gajam kauc me.’

⁵¹ “Ojae amac, gêsômtêkwa ñatonñ ma nêñ ñalêlôm
to tañemsuñ ñadani atôm lau samuc. Amac akô
Ñalau Dabuñ auc ñapañ atôm tamemi tec amoa.
⁵² Propete ondoc teñ amac tamemi sêjanda eñ
atom. Ma êsêac sêjac lau, tañ andañgeñ seoc
biñ lasê kwanañgeñ gebe ñac gêdêñ oc êmêñ nan
êndugac. ⁵³ Amac lau tau tonec tec êkêc biñsu ança
añelanêñ, mago amasañ kêtú têtú atom.”

Têruc Stepan ña poc êndu

⁵⁴ Lau sêñô biñ tonañ e gêli nêñ ñalêlôm sa se-
canô ma sêmôê luñluñ eñ. ⁵⁵ Ma Ñalau Dabuñ
gêjam Stepan auc e mata gedec undambê, gêlic
Anôtônê ñawasi ma gêlic Jesu kêkô Anôtônê anôña.
⁵⁶ Tec kêsôm gebe “Op, aê galic undambê gêña ma
Ñamalacnê Latu kêkô Anôtônê anôñagoc.” ⁵⁷ Lau
tonañ sêwakic e sêbôc tañeñsuñ auc ma guluj tagen
sêja sêgi eñ auc. ⁵⁸ Ma têtin eñ kêsá malacmagê
gêja sebe têtuc eñ ña poc êndu. Tec lau biñmôkê
sêkôc nêñ ñakwê su ma sêkêñ jatetoc gêc ñac matac
teñ, nê ñaê Saulu, akainña. ⁵⁹ Êsêac têtuc Stepan ña
poc sêmoa ma ketenñ mec gebe “Apômtau Jesu, ôkôc
noc ñalau sa.” ⁶⁰ Eñ kêpônñ aduc ma gêmôêc ña awa
kapôêñ gebe “Apômtau, ôê êsêacnêñ sec têtú atom.”
Kêsôm tonañ su ma gêmac êndu.

8

¹ Saulu gêlic êsêac sesen Stepan su e gêjac mataanô ñjam.

Saulu kêlêsû gôloac dabun

Gêdên ñasawa tonan lau sêlêsû gôloac dabun Jerusalemña kêlêlêc. Sêgôm e lau samob sêc êlin-êlin têtôm Judaia to Samaria ñagamêngeñ sêja. Aposolo taungeñ tec sêmoa. ² Ma lau mansan ñagêdô sêsun Stepan ma têtan tanjiboa ñanô kêpi en.

³ Saulu kêpi gôloac dabun nêñ andu kêtômgeñ ma gê lauo to ñac jakêkêñ êsêac sêsô kapoacwalô sêja, gêgôm e gesen gôloac dabun êlin-êlin.

Mêtê kêtû tapa ança Samaria

⁴ Êsêac tan sêc êlin-êlin kêtôm gamêngeñ sêja nan, jasêsôm ñawae ñjam lasê. ⁵ Ma Pilip tec kêsêp malac Samarianña jagêjam mêtê êsêac kêpi Kilisi. ⁶ Lau taêsam sêñô Pilipnê bin to sêlic gêntalô, tan en gêgôm nan, e sêkên tanen en totêntac tagen, ⁷ gebe lau taêsam tonalau ñatêmui sêmoa, nan ñalau tau sêwakic ma sêsa ança êsêacnêñ sêja, ma ñatêkwa kêtû golon to magin kêsû taêsam ôlin ñjam kêsa. ⁸ Ma lau, tan sêngôn malac tonan nan, têtac ñjam samucgeñ.

⁹ Ma ñac mecwaga ten, nê ñaê Simon, gêngôn malac tonan, nan gêmungeñ gêgôm mectoman e gêjac lau Samarianña nêñ Iênô auc ma gêboa tau gebe en ñac tonac lai kain ten. ¹⁰ Tec lau sauñ to lau kapônê samob sêkên tanen en ma sêsôm gebe “Anôtônê ñac lai, tan sêsam gebe kapônê nan, oc ñac tau tonan.” ¹¹ Êsêac sêkên tanen en gebe en gêjac êsêacnêñ Iênô auc ña nê mecgeñ e ñasawa ec

balij su. ¹² Ma Pilip kêsôm ñawae ñajam Anôtônê gamêñ to Jesu Kilisi nê ñaêña lasê e lauo to ñac sêkêñ gêwiñ ma sêliñ sanġu. ¹³ Go Simon tau kêkêñ gêwiñ amboac tonañ e gêliñ sanġu ma kêsap Pilip tôñ. Enj gêlic gêñtalô to gêñsêga kapôêñ e gêjac ênê Iênô auc.

¹⁴ Aposolo tañ sêñgôñ Jerusalem ñañ, sêñô ñawae gebe lau Samariaña sêkôc Anôtônê mêtê sa, tec sêsakiñ Petere agêc Joañ dêdêñ êsêac sêja. ¹⁵ Ñaclagêc tonañ sêsêp sêja, go tetetñ mec kêtú lau tauña gebe Ñalau Dabuñ êpi êsêac, ¹⁶ gebe Ñalau Dabuñ kêpi êsêacnêñ tetñ atom tagetñ, ac sêliñ busanġu ñaômagenñ kêpi Apômtau Jesu nê ñaê. ¹⁷ Tec aposolo luagêc sêkêñ lemetñ gêsac êsêac acgom, go Ñalau Dabuñ gelom êsêac.

¹⁸ Simon gêlic aposolo sêkêñ lemetñ gêsac lau, ma Ñalau Dabuñ gelom êsêac, tec kejonñ awa gêdêñ êsêagêc gêja ¹⁹ ma kêsôm gebe “Akêñ ñaclai tonañ êndêñ aê amboac tonanġenñ. Aê embe jakêñ lemoc ênsac ñac tetñ, go Anôtô êkêñ Ñalau Dabuñ êndêñ etñ.” ²⁰ Tec Petere kêsôm gêdêñ etñ gebe “Aôm ônaña tonêm awagetñ. Aôm gobe ônam ôli Anôtônê moasinñ ña awa me. ²¹ Aôm gôwê kainñ kôm tonetñ ñagetec atomanô, gebe Anôtô gêlic aômnêm ñalêlôm geogenñ. ²² Amboac tonañ ônam taôm ôkwi anġa nêm geo tonañ ma otenñ Apômtau, moae êsuc binñ geo, tañ gêc nêm ñalêlôm nanñ ôkwi. ²³ Aê galic nêm geo kêtôm ñaikisi ñamakic gêjam aôm auc to sec ñalêpoa gêsô aôm tôñ.” ²⁴ Go Simon gêjô etñ awa gebe “Amagêc taôm atetñ mec êndêñ Apômtau anam aê aoc gebe binñ, tañ agêc asôm nanñ, ñatetñ êtap aê sa atom.”

²⁵ Njaglagêc tau sêsôm to sêwa Apômtaunê biñ sa su, go sêmu sêja Jerusalem ma sêsôm njawae njam lasé anga Samarianêñ malac gwalêkiñ gêwiñ.

Pilip agêc gejobwagasêga Aitiopiaña

²⁶ Apômtaunê anjela tenj kêsôm gêdêñ Pilip gebe “Ôndi ma ôsêlêñ êndêñ oc êkô njaluñ ôsa intêna, tan anga Jerusalem kêsêp Gasanja gêja nanj. “Intêna tau kêsêp gamêñ sawa. ²⁷ Tec enj gêdi gêja. Ma njac Aitiopiaña tenj, lau Aitiopiaña nêñ kwin Kandake nê gejobwagasêga, nanj kwin kêkêñ enj gejob êné waba samob nanj, jaketenj mec anga Jerusalem. ²⁸ Enj gêmu gêja nê gamêñ ma kêsam propete Jesaia nê biñ gêngôñ nê kareta ñaô. ²⁹ Go Njalu Dabuñ kêsôm gêdêñ Pilip gebe “Ôtu gasuc nawê kareta tône tône.” ³⁰ Tec Pilip kêlêti kêdaguc gêja e gêñô enj kêsam propete Jesaia nê biñ ma kêtú kênac gebe “Biñ tanj kôsam nanj, kôjala ñam me masi.” ³¹ Ma njac tau kêsôm gebe “Embe njac tenj êtôc intêna êndêñ aê atom, oc jajala amboac ondoc.” Go ketenj Pilip gebe êpi naêñgôñ êwiñ enj. ³² Ma biñ tau, tanj njac tau kêsam nanj, tonec gebe “Sejonj enj amboac domba, nanj sebe sêmbucña ma amboac domba njalatu, tanj sebe sêkapiñ ñaôlilu nanj, mago kêtanj atom.

³³ Gêdêñ tanj sêkôniñ enj nanj, sêmêtôc enj kêtôm ñagôliñ atom.

Asa kêtôm gebe ênac êné wakuc nêñ miñ. Oc masi, gebe sesenj enj su anga nom.”

³⁴ Go gejobwagasêga tau kêsôm gêdêñ Pilip gebe “Aê jatenj aôm ôwa sa acgom. Propete kêsôm biñ tau kêpi asa. Kêsôm kêpi tau me kêpi njac tenj.”

³⁵ Tec Pilip gêôc awa sa gêjac m nê mêtê ña prope-
tenê ñalô tonañ ma kêsôm Jesunê ñawae ñajam lasê
gêdêñ enj. ³⁶ Agêcnêñ kareta kêsêlêñ e jasêô lasê
bu tenj ma gejobwagasêga tau kêsôm gebe “Kec,
bu tec kêpoac. Asagenj êkô aêñoc busañgu auc.” [³⁷
Go Pilip kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm embe ôkêñ
êwiñ tonêm ñalêlôm samucgenj, go danğôm.” Ma enj
gêjô Pilip awa gebe “Aê kakêñ gêwiñ Jesu Kilisi enj
Anôtônê Latu.”] ³⁸ Go enj kêjatu gebe kareta êkô, ma
Pilip agêc gejobwagasêga sêsêp bu jasêkô, go Pilip
kêsagu enj. ³⁹ Agêc anğa bu sêpi sêmêñ e Apômtaunê
Ñalau kêkôc Pilip su, ma gejobwagasêga gêlic enj
kêtiam atom ma gêc totêtac ñajamgenj gêja. ⁴⁰ Pilip
jagêô lasê Asoto, go kêsôm ñawae ñajam lasê gêjac
laoc malac samob e jagêô lasê Kaisarea.

9

Jesu gêjam Saulu ôkwi

¹ Saulu tau nê ñalêlôm gengen enj sa e gêjô
Apômtaunê ñacsenjomi ña biñ ma gebe ênac êsêac
êndu. Enj gêdêñ dabuñsêga gêja ² ma keten enj gebe
êkêñ papia êwa enj saña êndêñ lau Damaskus nêñ
Iômmôke gebe Saulu embe êtap lau ñagêdô, nañ
sêkêñ gêwiñ Jesunê mêtê nañ sa, oc ênsô êsêac awê
ma ñac tôñ ma ejon êsêac sêna Jerusalem. ³ Enj
kêsêlêñ gêmoa e kêdabiñ Damaskus ma sep tagen
ja tenj anğa undambê kêpô enj gêjam aucgenj ⁴ e gêu
tau jagêc nom ma gêñô awa tenj, tañ kêsôm gêdêñ
enj gebe “Saulu, Saulu, asagenj kôjanda aê.” ⁵ Ma enj
kêsôm gebe “Apômtau, aôm asa.” Go ñac tau kêsôm
gebe “Aê Jesu tec kôjanda aê. ⁶ Mago galoc aôm ôndi
ôsa malac ôna, go sêsôm biñ, tañ gêjac aôm ñawae

nañ. Iasê êndên aôm.” ⁷ Ma lau, gên sêwiñ en nañ, sênô bin tau, mago sêlic ñamalac ten atom, tec sêjam taun tóngeñ sêkô. ⁸ Saulu gêdi anga nom ma mata gêlac e gêlic gamên atom. Tec êsêac sêkam en ma sêwê engeñ sêja Damaskus. ⁹ En gêngôn tonañ gêlic gamên atom kêtôm bôc têlêac ma geñ to gênôm gên atom.

¹⁰ Ma ñacseñom ten gêngôn Damaskus, nê ñaê Anania, nañ Apômtau gégôm ênê katu kain ten kêsâ ma kêsôm gédên en gebe “Anania,” e ñac tau kêsôm gebe “Apômtau, aê tec gamoa.” ¹¹ Go Apômtau kêsôm gédên en gebe “Ôndi ma ôsa intêna, tañ sêsam sebe intêna solop nañ, ôna ma ôtu kênac ñac, tañ sêsam en sebe Saulu Tarsusña nañ, anga Judané andu, gebe en keten mec ¹² ma gêlic ñac ten, nê ñaê Anania, jakêkên lêma gêsac en gebe mata êlêc êtiam.” ¹³ Go Anania gêjô en awa gebe “Apômtau, aê gañô lau taêsam sêsôm gebe ñac tonañ gégôm aômnêm lau dabuñ, tañ sêngeñ Jerusalem nañ, sec elêmê. ¹⁴ Ma sêsôm gebe kékôc ñaclai anga lau dabuñsêga nêñ gebe ênsô lau samob, tañ awen gêjac aômnêm ñaê nañ tôñ.” ¹⁵ Tec Apômtau kêsôm gédên en gebe “Ôna, ñac tau tônê tê gajac dabiñ en su gebe ejoñ ñoc ñaê êndên lau samuc to kin ma Israellatuñ êna. ¹⁶ Gebe aê tauc jatôc gêñwapac, tañ en êoc êtu ñoc ñaêña nañ, êndên en.”

¹⁷ Tec Anania gêdi gêja e jakêpi andu tau, go kékên lêma gêsac en ma kêsôm gebe “Lasicenec Saulu, Apômtau Jesu, tañ geoc tau lasê gédên aôm anga intêna, tañ kôsa gômôên nañ, kêsakiñ aê tec gamên gebe matamanô êpoa lasê êtiam ma Nalau Dabuñ ênam aôm auc.” ¹⁸ Ma gaôgeñ gêñ, tañ gêsañ

Saulu mataanô auc nan, kêsêlô amboac i ñagala e gêbacnê ma gêlic gamênj kêtiam. Go gêdi sa e gêlinj sanju ¹⁹ ma genj gêj têkwa saki kêsâ kêtiam.

Saulu gêjam mêtê anja Damasku

Bêc ñagêdô Saulu gêwinj ñacsenjomi gêmoa Damaskus. ²⁰ E gacgenj gêjam mêtê kêpi Jesu anja Judanej lôm gebe ñac tau tonanj Anôtônê Latu. ²¹ Ma lau samob, tanj sênjô ênê bi ñ tonanj nan, sênac lemenj ma sêsôm gebe “Ñac tau, tanj gesenj êsêac, tanj awenj gêjac ñaê tônê anja Jerusalem nan, ñac tau tonec me masi. Enj gêmênj gebe ênsô êsêac anja tonecña tônj êwinj ma ejonj êsêac sêndênj lau dabunjsêga sêna atom me.” ²² Ma Saulu gêwa sa ñajana kêlêlêc gebe Jesu tonec enj Kilisi tau. Kêsôm binj amboac tonanj tec gêgôm lau Juda, tanj sênjônj Damaskus nan, nêj kauc kêñsônj e tonjoma.

Saulu gêc Judawaga su

²³ Bêc ñagêdô gêjana acgom, go Judawaga sêkic ênê binj gebe sênac enj êndu. ²⁴ Binj tau ñapuc kêsâ gêdênj Saulu. Ac sêkênj lau sejop malac ñasacgêdô gêwinj kêtôm bêc to gelenjenj gebe sênac enj êndu. ²⁵ Tec Saulunê ñacsenjomi sêkôc enj gêdênj gêbêc jasêkênj enj kêsêp sêm, tanj sêwa amboac talu nan, ma sêlêwanj enj kêsêp tunjbôm ñadêmôê gêja.

Saulu gêmoa Jerusalem

²⁶ Gêja e gêô lasê Jerusalem jakêsaê gebe êsap ñacsenjomi tônja. Tec gêgôm elêmê gebe samob têtêc enj, sêkênj gêwinj gebe Jesunê ñacsenjom tenj enj atom. ²⁷ Tec Barnba gêjam enj sa ma gêwê enj agêc dêdênj aposolo sêja. Enj gêjac m inj binj Saulu gêlic Apômtau anja intêna ma Jesu kêsôm binj gêdênj

enja. Ma gêjac minj gêwiñ gebe Saulu kêsôm Jesunê ñaê lasê gêmoa awêgeñ anja Damaskus. ²⁸ Go Saulu gêmoa-gêmoa gêwiñ êsêac anja Jerusalem ma kêsôm Apômtaunê ñaê lasê gêmoa awêgeñ. ²⁹ Enj gêjam binjalôm gêwiñ lau Juda, tañ sêsôm binj Helen nañ, e sêpê taunj kêtû mêtêña. Tec êsêac sebe sêkam enj tøj ma sênac enj êndu. ³⁰ Lasitêwai sêñô binj tonañ ñawae ma sêkêñ enj kêsêp Kaisarea gêja acgom, go sêsakiñ enj anja tonañ gêja Tarsus.

³¹ Gêdêñ ñasawa tonañ gôlôac dabuñ anja Judaia to Galilaia ma Samaria ñagamêñ samob sêngôñ towamag-enj. Lau tau sêsa nêñ lêñ totêtêc Apômtaugenj ma Ñalau Dabuñ kêpuc êsêac tøj to gêjac lênsôñ êsêac e têtû taêsam.

Aenea ôli ñajam kêsa

³² Petere kêsêlêñ-kêsêlêñ gêmoa e jagêô lasê Anôtônê lau, tañ sêngôñ Luda nañ. ³³ Go kêtap ñac teñ anja tonañ sa, nê ñaê Aenea, tañ nê ñatêkwa kêtû golonj ma gêcgeñ kêtôm jala 8. ³⁴ Tec Petere kêsôm gêdêñ enj gebe “Aenea, Jesu Kilisi gêgôm aôm ñajam kêsa, ôndi sa ma ôluñ nê mêmê sa,” e enj gêdi sa guluj tagenj. ³⁵ Lau Luda to Saron samob, tañ sêlic ñac tau nañ, sêjam taunj ôkwi dêdêñ Apômtau.

Tabita mata jali kêsa kêtiam

³⁶ Awê teñ gêngôñ Jope, nê ñaê Tabita, tanam ôkwi gebe Mojawa, nañ kêkêñ gêwiñ Jesu. Enj gêjam lau sa ña kolên tokainj-tokainj to kêmoasinj êsêac ñanô. ³⁷ Gêdêñ ñasawa tonañ gêmác gêgôm enj gêc e gêmác êndu. Go sêmasañ ênê ñawêlêlanj ma tetoc gêc andu ñadenj teñ. ³⁸ Ñacsenomi sêñô Petere gêmoa Luda, tañ gêc Jope ñagala nañ ñawae,

tec sêsakiņ ņac luagêc jateten eņ gebe “Ôndêņ aêac ômôêņ sebenmaņ.”³⁹ Petere gêdi ma gêwiņ êsêagêc sêja. Ac sêô lasê su acgom, go sêwê Petere sêpi andu tau ņaden tonan sêja. Ma awêtuc samob dêdêņ eņ sêja e têtôc obo to ņakwê, taņ Tabita gêņgôn gêwiņ êsêac ma kêsi nan, gêdêņ eņ ma têtan.⁴⁰ Tec Petere kêmasuc êsêac samob sêsa sêja, go kêpôn aduc keten mec. Tônan su, go kêkac tau ôkwi gêdêņ ņacmatê ma kêsôm gebe “Tabita, ôndi sa.” Ma awê tau mata gêlac e gêlic Petere ma gêdi gêņgôn.⁴¹ Go Petere gêsun lêma jakekam eņ sa ma gêmôêc Anôtônê lau to awêtuc mênkêtoç awê tau gêdêņ êsêac gebe mata jali kêsa su.⁴² Lau Jope samob sêņô biņ tonan ņawae ma taêsam sêkêņ gêwiņ Apômtau.⁴³ Ma Petere gêmoa Jope gêņgôn gêwiņ ņac kêmasan bôc ņaôlicņa ten, nê ņaê Simon, ņasawa ec baliņ.

10

Petere agêc Korneli

¹ Ⱥac ten gêņgôn Kaisarea, nê ņaê Korneli. Ⱥac tonan kêt u siņwaga ton ten, taņ sêsam êsêac sebe “TonItaliana” nan, nêņ kapitai.² Eņ to nê gôlôac samob lau ņajam têtêc Anôtô, ma eņ kêmoasiņ lau Juda ņapep to keten mec gêdêņ Anôtô geden tôngeņ.³ Gêdêņ ocmata ņac tonan katu gêlic Anôtônê aņela ten katôgeņ gêdêņ eņ jakêsôm gêdêņ eņ gebe “Korneli.”⁴ Korneli kêtakê e mata gê eņ ma kêsôm gebe “Apômtau, biņ amboac ondoc.” Go aņela kêsôm gêdêņ eņ gebe “Nêm mec to nêm moasiņ kêpi gêdêņ Anôtô jataê gêjam gêmoa.”⁵ Amboac tonan galoc ôkêņ lau sêna Jope nasêkôc Simon ten, taņ sêsam eņ sebe Petere nan sêmêņ.⁶ Ⱥac tau

kêtu ñaclêj jagêngônj gêwiñ Simon teñ, tañ kêmasañ bôc ñaôlic nanj, nè andu kékô gwêctaligenj.” ⁷ Anjela kêsôm biñ gédênj enj su ma géc gêja acgom, gocgo Korneli gêmôêc nè sakinwaga luagêc ma sinwaga teñ. Nac tau kêtêc Anôtô ma gêjam sakinj Korneli ñapep. ⁸ Korneli gêjac miñ biñ samob gédênj êsêac ma kêsakinj êsêac sêja Jope.

⁹ Lau tonañ sêsêlêñ sêmoa e ñagelenj, go jatêdabinj malac. Gédênj tonañ Petere kêpi andu tau ñadenj ñaôña gebe etenj mec, ma oc kékô ñaluj. ¹⁰ Gêmoa e mo gêjô enj ma gebe êniñ gêñ. Tec sêmasañ ênê gêñ sêmoa ma katu kainj teñ kêsa ¹¹ e gêlic undambê gêña ma sêlêwanj gêñ teñ amboac obo kapôênj sêmoatiñ ñalêsu aclê ma sêlêwanj kêsêp nom gêmêñ. ¹² Ma bôc nomña kainj teñ-kainj teñ to gêñ, tañ kékêñgenj nanj, ma moc umbonj ñalabuña sêsêp jasêmoa ñaiêlôm. ¹³ Go awa teñ gédênj enj gebe “Petere, ôndi sa, ômbuc ma ôniñ.” ¹⁴ Tec Petere kêsôm gebe “Apômtau, masigoc, gêñ sec to alôb-alôb amboac tonañ aê gaenj teñ su atomanô.” ¹⁵ Go awa tau kêsa kêtiam kêtu dim luagêc gebe “Gêñ tañ Anôtô kêmasañ kêtu selet nanj, ômbu gebe alôb-alôb atom.” ¹⁶ Biñ tonañ kêsa kêtu dim têlêac su, go gaôgenj obo tau gegenj tau sa kêpi undambê gêja kêtiam.

¹⁷ Petere taê gêjam gêñ, tañ gêlic nanj, ñam jakêsa-jakêsa gêmoa ma lau, tañ Korneli kêsakinj êsêac nanj, têtù kênac Simonnê andu gédênj lau e têtap sa mênșêkô ñasacgêdô. ¹⁸ Lau tau sêmôêc têtù kênac gebe “Simon, tañ sêsam enj sebe Petere nanj, kêtu ñaclêj mênșgêngônj tonec me masi.” ¹⁹ Petere taê gêjam gêñ, tañ gêlic nanj, ñam gêngônj, ma Nalau

Dabuŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôlic acgom, lau tâlêac mênjtêtu kênac aôm sêkô. ²⁰ Ôndi ôsêp ma ôwiŋ êsêac, taêm ênam naêsa-naêsa atom, gebe aê tauc kasakiŋ êsêac tec sêmêŋ.” ²¹ Tec Petere kêsêp jakêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aô, ŋac taŋ asôm naŋ, aê tau tonec. Ac amêŋ kêtú biŋ ondocŋa.” ²² Lau tau sêsôm gebe “Kapitai Korneli, ŋac gêdêŋ, taŋ kêtêc Anôtô naŋ, ma Judawaga sêlic eŋ ŋac mansaŋ, ŋac tau tône aŋela dabuŋ teŋ mênkêsôm biŋ gêdêŋ eŋ gebe êkêŋ lau mênjsêkôc aôm ôna ênê andu ma êŋô biŋ aŋga aômnêm.” ²³ Tec Petere kêmasaŋ biŋ gêdêŋ êsêac sêsô nê andu ŋalêlôm sêja ma kêkêŋ gêŋ êsêac seŋ.

Ŋagelen eŋ gêdi gêwiŋ êsêac sêja ma lasitêwai ŋagêdô aŋga Jope dêdi sêwiŋ eŋ. ²⁴ Ŋagelen, go jasêô lasê Kaisarea. Korneli kêkalem nê lasitêwai to nê tawaŋ sa kwananŋeŋ, ma sêôŋ êsêac sêmoa. ²⁵ Gêdêŋ taŋ Petere kêsô gêja naŋ, Korneli kêpuc eŋ tônia tônia kêsá gêmêŋ e gêu tau gêc eŋ akaiŋŋa ma ketoc eŋ sa. ²⁶ Tec Petere kêkam eŋ sa ma kêsôm gebe “Ôndi sa, aê ŋamalac amboac tonanŋ.” ²⁷ Sêjam biŋgalôm sêwiŋ taŋ sêsô sêja e gêlic lau taêsam sêkac taŋ sa, ²⁸ ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amac alicgac gebe biŋsu gêjac jao gebe Judawaga têtú ŋaclen me sêŋgôn sêwiŋ tentenlatu teŋ atom. Mago Anôtô kêtôc gêdêŋ aê gebe jambu ŋamalac teŋ gebe sec to ŋatêmui atomanô. ²⁹ Kêtú tonanŋa aê gaŋô amacnêm môêc tec gadec atom, gadi gamêŋ. Ma galoc jatu kênac amac gebe amôêc aê kêtú asagenŋa.”

³⁰ Tec Korneli kêsôm gebe “Gêdêŋ ocmata teŋ aê kateŋ mec gamoa ŋoc andu e galic ŋac teŋ toŋakwê ŋaôsicôsic mênjkêkô aê laŋôcnêm, galoc

ɲabêc aclê gêjaɲa su. ³¹ Ma ɲac tau kêsôm gebe ‘Korneli, Anôtô gêɲô aômnêm mec ma taê gêjam nêm moasiɲgac. ³² Amboac tonaj ôsakiɲ lau sêna Jope nasêkôc Simon, taɲ sêsam eɲ sebe Petere naɲ êmêɲ. ɲac tau kêtú ɲaclêɲ gêɲgôɲ Simon, taɲ kêmasaɲ bôc ɲaôlic naɲ nê andu, taɲ kêkô gwêctali naɲ.’ ³³ Tec kakêɲ lau ɲagaôgeɲ dêdêɲ aôm sêwac ma aôm gôgôm ɲajam gebe gômôêɲ. Aêac samob, tec amoa Anôtô laɲônêm nec, abe aɲô biɲ samob, taɲ Apômtau kêsakiɲ aôm naɲ.”

Petere gêjam mêtê gêmoa Kornelinê andu

³⁴ Go Petere gêôc awa sa ma kêsôm gebe “Galoc aê kajala biɲɲanôgeɲ gebe Anôtô kêpuc openɲ lau teɲ atom. ³⁵ Lau samuc samob nêɲ teɲ embe êtêc eɲ ma êɲgôm gêɲ êndêɲgeɲ, naɲ oc êlic eɲ ɲajam. ³⁶ Amac aɲô biɲ, taɲ Anôtô kêsakiɲ gêdêɲ lau Israel. Eɲ kêsôm ɲawae ɲajam lasê kêpi Jesu Kilisi gê wama. ɲac tau kêtú samob nêɲ Apômtau. ³⁷⁻³⁸ Amac ajala biɲ tau, taɲ gêjam Judaia samucgeɲ auc naɲgac. Ma biɲ tau tonec gebe Anôtô geɲ oso Jesu aɲga Nasaret ɲa ɲalau Dabuɲ to ɲaclai. Ma biɲ tau gêjac m aɲga Galilaia gêdêɲ Joaɲ gêjam mêtê kêpi busaɲgu su acgom, go Jesu gêjac laoc gamêɲgeɲ jakêmoasiɲ lau to gêgôm lau, taɲ Sadaɲ kêkôniɲ êsêac tôɲ naɲ, ôliɲ ɲajam kêsa. Gêgôm gêɲ tonaj gebe Anôtô gêwiɲ eɲ. ³⁹ Ma aêac alic gêɲ samob, taɲ gêgôm aɲga Judanêɲ gamêɲ to Jerusalem naɲ, tec awa sa. ɲac tonaj êsêac sêkêɲ eɲ geɲkaleɲ ka ma sêjac eɲ êndu. ⁴⁰ ɲac tau tonaj Anôtô gêɲu eɲ sa gêdêɲ bêc kêtú télêac ma kêkêɲ eɲ geoc tau lasê. ⁴¹ Geoc tau lasê gêdêɲ lau samob atom, gêdêɲ aêacgeɲ, tec Anôtô kêjaliɲ aêac

sa kwananjen gebe awa ênê biñ sa nec. Enj gêdi sa anja ñacmatênên ma aêac tec aen to anôm gêñ awiñ enj. ⁴² Go enj kêjatu aêac gebe anam mêtê lau to awa sa gebe Anôtô kêjaliñ enj sa kêtú lau maten jali to ñacmatê nêñ mêtôcwaga. ⁴³ Propete samob sêwa enj ñam sa gebe Anôtô êsuc lau peben, tañ sêkênj gêwiñ enj nañ, nêñ sec ôkwi êtu ênê ñaêña.”

Anôtô kékêñ Nalau Dabuñ gédêñ lau samuc

⁴⁴ Petere kêsôm biñ tonañ gêmóa ma Nalau Dabuñ mênkêpi êsêac samob, tañ sêñô biñ semóa nañ. ⁴⁵ Ma Judawaga ñanô, tañ sêkênj gêwiñ ma sêwiñ Petere nañ, sê taênj gebe Anôtô kékêc nê Nalau Dabuñ kêpi lau samuc gêwiñ, ⁴⁶ gebe sêñô êsêac sêjam lau ñagêdô awen ma sêlambiñ Anôtô. Go Petere kêsôm gebe ⁴⁷ “Nalau Dabuñ kêpi lau tonec kêtôm kêpi aêac. Asa oc ênac jao gebe sêliñ sanju atom.” ⁴⁸ Go kêsôm sêsagu êsêac sêjam Jesu Kilisi lanô. Ma lau tau teten Petere gebe êñgônj êwiñ êsêac bêc ñagêdô acgom. * Judawaga sêkênj gêwiñ gebe gêñ dêmôêña êtôm gebe êñgôm nêñ ñalêlôm êtu sec, tec senj paliñ-paligenj atom, senj gêñ, tañ Mosenê biñsu gêwa sa gebe gêñ selec nanjen.

11

Petere gêjac miñ gedên gôlôac Jerusalemña

¹ Aposolo to lasitêwai, tañ sêñgônj Judaia nañ, sêñô lau samuc sêkôc Anôtônê mêtê sa ñawae. ² Petere kêpi Jerusalem gêja, tec lau Juda ñanô ñagêdô sêsôm enj gebe ³ “Aôm kôpi lau samuc nêñ andu to goenj gêñ gônjgônj gôwiñ êsêacgoc.” ⁴ Tec

* **10:48:** Judawaganen biñ têtú selecña ñagêdô gêc Mat 15:2.

Petere gêoc awa sa ma gêwa biñ tau sa tomalagen gêdêñ êsêac gebe

⁵ “Aê katen mec ganğon malac Jope e katuc kain ten kêsâ ma galic gên ten amboac obo kapônên sêmoatin ñalêsu aclê tôn kêsêp anğa undambê gêdên aê gêmên. ⁶ Aê gaoc kênin e galic bôc nomña kain ten-kain ten, bôclai ma gên kêkênña to moc umbon ñalabuña. ⁷ Ma ganô awa ten kêsâ gêdên aê gebe ‘Petere, ôndi sa, ômbuc ma ôniñ.’ ⁸ Go kasôm gebe ‘Apômtau, masigoc, gên sec to alôb-alôb amboac tonan aocsun gêjam kauc samuc.’ ⁹ Go awa tau anğa undambê gêjô aê aoc kêtû dim luagêc gebe ‘Gên tan Anôtô kêmasan kêtû selec nan, ômbu gebe alôb-alôb atom.’ ¹⁰ Ganô biñ tonan e kêtû dim têlêac, go gên samob tonan ñai kêpi undambê gêja kêtiam. ¹¹ Ma gaogen galic lau têlêac, tan sêsakin anğa Kaisarea dêdên aê mênșêo lasê andu, tan ganğon nan. ¹² Ma Nalau Dabun kêsôm gêdên aê gebe ‘Ôwiñ êsêac taêm ênam biñ naêsanaêsa atom.’ Tec gawiñ lasitêwai 6 tecenec e api ñac tau nê andu. ¹³ Go Nac tau gêjac min gêdên aêac gebe gêlic anela ten kêkô ênê andu ma kêsôm gêdên en gebe ‘Ôsakin lau sêna Jope ma sêkoc Simon, tan sêsam en sebe Petere nan sêmên. ¹⁴ Nac tau êsôm biñ, tan ênam aôm to nêm gôlôac samob kêsi nan, êndên aôm.’ ¹⁵ Aê gocgo gajac m ñoc biñ gamoa ma Nalau Dabun kêpi êsêac amboac gêmunğen kêpi aêac. ¹⁶ Tec aê taêc gêjam Apômtaunê biñ, nan kêsôm gebe ‘Joan kêsagu amac ña bu, mago amac oc alin Nalau Dabun êtu nêm sanğun nan.’ ¹⁷ Êsêac sêkên gêwiñ Apômtau Jesu Kilisi e Anôtô kêmoasi ñ êsêac amboac kêmoasiñ aêacgen. Ma aê asa gebe

jakô Anôtô auc.” ¹⁸ Lau tau sêjô biñ tonañ e sêjam tauñ têtj. Ac sêlambin Anôtô ma sêsôm gebe “Anôtô gêjam lau samuc ôkwi, gebe sêngôn maten jali sêwin amboac tonañen.”

Gôlôac Antiokiaña

¹⁹ Sêjac Stepan su acgom, go gêñwapac, tañ kêdaguc nañ, gêjam gôlôac salin-salin. Êsêac sêc sêjac laoc gamênjen e jasêo lasê Poinike to Kupro ma Antiokia ma sêsôm mêtê gêdên lau ten atom, sêsôm gêdên Judawagagen. ²⁰ Go nên lau ñagêdô dêdi anga Kupro to Kurene jasêo lasê Antiokia. Anga tonañ sêsôm Apômtau Jesu nê ñawae ñajam lasê gêdên lau Helen gêwin. ²¹ Apômtau lêma gêwin êsêac e lau taêsam sêkên gêwin ma sêjam tauñ ôkwi dêdên Apômtau sêja.

²² Gôlôac dabun Jerusalemña sêjô biñ, tañ êsêac sêgôm nañ, ñawae ma sêsakin Bamaba gêja Antiokia. ²³ Kêsêlên jagêo lasê e gêlic Anôtô kêmoasin lau tonañ ñanô, tec têtac ñajam ma gêlên biñ êsêac samob gebe nên ñalêlôm taên ênam Apômtaugen ma sêsap en têtj ñapan. ²⁴ En tau ñac ñajam ma Nalau Dabun gêjam en auc to kêkên gêwin ñajana, tec gêjam lau taêsam ôkwi e sêkên gêwin Apômtau ²⁵ Go Barnaba tau gêja Tarsus gebe ensom Saulu. ²⁶ En jakêtap en sa, go kêkôc en gêja Antiokia. Ma êsêagêc sêngôn sêwin gôlôac dabun jala samuc ten ma têtôn lau taêsam. Anga Antiokia tonañ tec sêsam Apômtaunê ñacsenomi gebe lau Kilisina kêtun ñamataanô.

²⁷ Gêdên ñasawa tonañ propete anga Jerusalem sêsêp Antiokia sêja. ²⁸ Êsêacnên ten, nê ñaê Agaba, Nalau Dabun kêkac en, tec gêdi ma geoc biñ tonec

lasê gebe Tòbôm kapôêḡ êsa ênam ḡamalac samob nêḡ gamêḡ auc. Ma biḡ tau nanô kêsa gêdêḡ kaisara Klaudi nê têm. ²⁹ Tec ḡacsenjomi sêsôm kêtḡ tōḡ gebe sênam lasitêwai, taḡ sêḡḡōḡ Judaia naḡ sa. Êsêac samob êtôm ḡacanôḡeḡ sêkêḡ êtôm awa, taḡ gêc êsêacḡa naḡ. ³⁰ Sêḡôm gêḡ tau su, go sêsakiḡ Barnaba agêc Saulu gebe nasêkêḡ awa tau êndêḡ laumata. * Judawaga sêkêḡ gêwiḡ gebe gêḡ dêmoêḡa êtôm gebe êḡḡôm nêḡ ḡalêlôm êtu sec, tec seḡ gêḡ paliḡ-paliḡeḡ atom, seḡ gêḡ, taḡ Mosenê biḡsu gêwa sa gebe gêḡ selesc naḡeḡ.

12

Sêjac Jakobo endu ma sêkôc Petere tōḡ

¹ Gêdêḡ têm tonan kiḡ Herodo kêkac lêma sa gebe ejoḡ ḡôlôac dabuḡ nêḡ ḡagêdô. ² Eḡ gêjac Joaḡ têwa Jakobo ḡa siḡ êndḡ. ³ Herodo gêlic gebe biḡ tonan gêjac Judawaga matenânô ḡajam, tec gêjac têku e kêkôc Petere tōḡ amboac tonan. (Biḡ tonan kêsa gêdêḡ Om Polom ḡalucḡa.) ⁴ Kêkôc eḡ tōḡ su, go kêkêḡ eḡ kêsô andu kapoacwalôḡa gêja. Go kêkêḡ siḡwaga toḡ aclê gebe sejoḡ eḡ. Toḡ teḡ ḡalau aclê-aclê. Herodo taê gêjam gebe Pasa êmbacnê acgom, go êtôc eḡ êndêḡ lau. ⁵ Amboac tonan sejoḡ Petere gêḡḡōḡ kapoacwalô, ma ḡôlôac dabuḡ teteḡ mec gêdêḡ Anôtô kêtḡ eḡḡa geden tōḡeḡ.

Mec ḡaclai kêgaboac Petere su

⁶ Gêdêḡ taḡ Herodo taê gêjam gebe êtôc Petere êndêḡ lau naḡ, ḡagêbêc sêsô Petere tōḡ ḡa kapoacwalô luagêc ma sêkêḡ eḡ gêc bêc

* **11:30:** Judawaganêḡ biḡ têtḡ selescḡa ḡagêdô gêc Mat 15:2.

gêc siñwaga luagêc ñasawa. Ma gejobwaga sêkô katamdêmôê ma sejop andu kapoacwalôña. ⁷ Ma sep tagen Apômtaunê anjela geoc tau lasê e ñawê kêpô balêm ñalêlôm. Go anjela tau kepen Petere dambê ma gêñu en ma kêsôm gebe “Ôndi sa sebenj.” Gêdên tonan kapoacwalô kêsû anja en lêma. ⁸ Go anjela kêsôm gêdên en gebe “Ôjandinj nêm ômbinjak ma ôkic nêm atapa tôñ.” Ma enj gêgôm amboac tonan. Go anjela kêsôm gêdên en gebe “U nêm ñakwê ênsañ taôm ma ôndañguc aê.” ⁹ Petere kêsû kêdaguc en gêja. Enj gêjam kauc gebe gêñ, tañ anjela gêgôm nan, ñanô atom, geboc gêc mêgenj. ¹⁰ Agêc sêsêlêñ e jasêlêlêc gejobwaga ñamatana to gejobwaga kêtû luagêcña, go jasêô lasê katam ki, tañ kêsû intêna malacña nan. Ma katam tau gêlêc tau su gêdên êsêagêc, tec agêc sêsû sêja sêsêlêñ sêmoa intêna. Go sep tagen anjela malamê. ¹¹ Peterenê kauc ñawa kêsû, go kêsôm gebe “Galoc kajala ñanôgenj gebe Apômtau kêsakinj nê anjela kêjanjo aê su anja Herodo lêma to gêñ samob, tañ Juda sêkêñ maten gebe sêñgôm nanj.”

¹² Nê kauc kêsû su ma kêpi Joan, tañ sêsam enj sebe Marka, têna Maria nê andu gêja. Lau taêsam sêkac taun sa anja tonan ma tetenj mec sêmoa. ¹³ Enj kêmadi katam anduñ ma sakinjwagao tenj, nê ñaê Rode, gêja gebe êlic ñam. ¹⁴ Enj gêja e kêjala Petere awa ma têtac ñajam gêjam enj auc e gêlêc katam su atom, kêlêti kêsô gêja ma kêsôm lasê gebe Petere tec kêkô katamdêmôê. ¹⁵ Ma êsêac sêsôm gêdên awê tau gebe “Aôm meloc.” Ma enj kêsôm ñajana gebe “Masi, ñac tau tôñê binjanô.” Tec êsêac sêsôm gebe “Oc ênê anjela.” ¹⁶ Ma Petere kêmadi katam

gedenj tòngeñ e sêlêc su ma sêlic enj e têtakê ñanô. ¹⁷ Enj gêjab lêma gêdêñ êsêac gebe jamañgeñ, go gêjac Apômtau gêwê enj anja andu kapoacwalôña kêsa gêmênj ñamiñj gêdêñ êsêac ma kêsôm gêwiñj gebe “Asôm binj tonec ñawae êndêñ Jakobo to lasitêwai ñagêdô.” Go enj tau kêsa malac teñj gêja.

¹⁸ Gelenmata sinjwaga selendec ñanô ma sênac matenj taunj gebe Petere gêja ondoc. ¹⁹ Herodo gesom enj, mago kêtap enj sa atom. Amboac tonanj kêtû lêsu gejobwaga ma kêtinj êsêac gebe sênac êsêac êndu. Go Herodo tau gêdi anja Judaia kêsêp Kaisarea gêja gêngônj tonanj.

Herodo gêmac êndu

²⁰ Herodo têtac ñandanj gêdêñ lau Turu to Sidon. Lau tonanj nêñj ñalêlôm kêpi tagenj, tec dêdêñ enj sêja. Êsêac sêjam nenenj kinjê sakinjwaga andulêlômña, Blasta, ma tetenj gebe sê wama taunj, gebe kinjê nom ñanô gêlôm êsêac. ²¹ Gêdêñ noc sêmasanj binj tonanja, go Herodo kêsô ñakwê kinjja sa jagêngônj lêpônj ma kêsôm bi ñj gêdêñ êsêac. ²² Tec lau awenj gêôc enj gebe “Awa tônê ñamalacnê atom, anôtô teñj nê.” ²³ Ma sep tagenj Apômtaunê anjela gêjac enj gebe ketoc Anôtô sa atom, tec têmoa senj enj e gêmac êndu.

²⁴ Go Anôtônê mêtê kêlainj tau gêjam gamênj auc. ²⁵ Barnaba agêc Saulu sêjam nêñj sakinj tonanj e gêbacnê anja Jerusalem, go sêkôc Joanj, tañj sêsam enj gebe Marka nanj, gêwiñj êsêagêc ma sêmu sêja Antiokia.

13

Sêjam mec Bamaba agêc Saulu

¹ Propete to biñsu, tañ sêmoa gôlôac dabuñ Antiokiaña ñalêlôm nañ tonec, Barnaba agêc Simeon, tañ sêsam enj sebe Niger nañ, ma Luki anğa Kurene ma Manaen, tañ agêc kiñ Herodo ñapalêgenj sêmoa sêwiñ tauñ nañ, ma Saulu. ² Njasawa tenj êsêac sêjêm sakinj Apômtau to sêjam dabuñ mo sêmoa, ma Njalau Dabuñ kêsôm gebe “Awaka Bamaba agêc Saulu sa êtu kôm, tañ kakalem êsêagêc nañña.” ³ Tec sêjam dabuñ mo ma tetenj mec, go sêu lemenj gêsac êsêagêc ma sêkêñ êsêagêc sêja.

Aposolo sêjam mêtê anğa Kupro

⁴ Njalau Dabuñ kêsakinj êsêagêc e sêsêp Selaikia sêja. Anğa tonañ sêlac jasêsô nuc Kupro. ⁵ Sêmoa Salami ma sêsôm Anôtônê biñ lasê anğa Judanêñ lôm. Ma Joaņ gêjam sakinj gêmooa gêwiñ êsêagêc.

⁶ Go ac sêsêlêñ têdaguc nuc samuc tonañ e jasêo lasê Papo. A nğa Papo têtap ñac Judaña tenj sa. Enj mecwaga tenj to propete dansañ, nê ñaê Barjesu. ⁷ Njac tau gêmooa gêwiñ gôliñwaga Sergi Paulus, enj ñac tokauc tenj. Njac tonañ kêkalem Barnaba agêc Saulu dêdêñ enj sêja, ñam enj gebe êñô Anôtônê biñ. ⁸ Mago mecwaga Eluma (lau Helen sêjam ênê ñaê ôkwi amboac tonañ) gêlêc biñ sa êsêagêc ma gêgôm gêñlêlôm gebe ênam gôliñwaga ôkwi êkêñ êwiñ mêtê atom. ⁹ Tec Saulu, tañ sêsam enj tenj gebe Paulu nañ, Njalau Dabuñ gêjam enj auc ma kêpuc mata tøj enj ¹⁰ ma kêsôm gebe “Aôm Sadañ latu. Biñdansañ to alôb-alôb gêjam aôm auc samucgenj, tec kôkêñ kisa gêdêñ biñ gêdêñ samob. Aôm gôjam Apômtaunê intêna solop ôkwi ñapañ. Êndêñ ondoc, go ôwi siñ. ¹¹ Ôlic acgom, galoc Apômtaunê lêma oc ênac aôm gebe matampec êsa ôlic oc êtiam atom

e n̄asawa teŋ acgom.” Ma sep tageŋ n̄akanuc to n̄akesec k̄êkôm eŋ auc ma gesom lau k̄êlêsageŋ gebe s̄ekam eŋŋa. ¹² Gôliŋwaga ḡelic ḡeŋ tonañ tec k̄etakê k̄êtu Apôm̄taunê m̄êtêŋa e k̄êkêŋ ḡêwiŋ.

Paulu agêc Barnaba s̄emoa Antiokia Pisidiaŋa

¹³ Paulu to nê lau s̄êpi waŋ aŋga Papo ma s̄êlac e jasêsô Perge, taŋ ḡec Pampulia naŋ. Go Joan̄ k̄etaiŋ tau su aŋga êsêagêcnêŋ ma ḡêmu ḡêja Jerusalem.

¹⁴ S̄êwi Perge siŋ ma s̄êsêlêŋ e s̄êo lasê Antiokia Pisidiaŋa. Gêdêŋ sabat s̄êsô Judanêŋ lôm jasêŋgôŋ.

¹⁵ Lôm̄môkê s̄êsam Mosenê biŋsu to propetenêŋ biŋ lasê su acgom, go s̄êsakiŋ biŋ ḡêdêŋ êsêagêc ḡêja gebe “O lasitêwaagêc, biŋ êpuc lau tônia embe ênêc amagêcŋa, go asôm̄maŋ.” ¹⁶ Tec Paulu ḡêdi sa ḡêjab lêma êsêac ma k̄êsôm gebe

“O Israelwaga to amac, taŋ atêc Anôtô naŋ, akêŋ taŋem acgom. ¹⁷ Lau Israel tonec nêŋ Anôtô k̄êjaliŋ tamen̄i sa ma ketoc lau tau sa ḡêdêŋ taŋ s̄êŋgôŋ nom jaba Aiguptu naŋ, go ḡêoc lêma sa ma ḡêwê êsêac aŋga tonañ s̄êsa s̄êja. ¹⁸ Ma ḡêlôm êsêac s̄emoa gamêŋ sawa k̄êtôm jala 40. ¹⁹ Go gesen̄ nom Kanaan n̄alaum 7 su ma ḡêjac sam n̄agamêŋ tau ḡêdêŋ êsêac s̄êwê kain, ²⁰ k̄êtôm jala 450.

“Tonaŋ su, go k̄êkêŋ ḡôliŋwaga ḡêdêŋ êsêac e ḡêdêŋ propete Samuel nê têm. ²¹ Gêdêŋ n̄asawa tonañ teten̄ kiŋ e Anôtô k̄êkêŋ Kis latu Saulu aŋga Benjamm̄nê ḡôlôac k̄êtu nêŋ kiŋ k̄êtôm jala 40. ²² Go k̄êsap eŋ tulu ma ketoc Dawid sa k̄êtu nêŋ kiŋ. Anôtô ḡêwa n̄ac tonañ sa amboac tonec gebe ‘Aê katap Isai latu Dawid sa, naŋ n̄oc n̄alêlôm galic eŋ n̄ajam. Eŋ oc êŋgôm aêŋoc biŋ samob êtu tônia.’ ²³ Aŋga ênê wakuc Anôtô k̄êkêŋ k̄êsiwaga

Jesu gédêñ lau Israel kêtôm gêjac mata. ²⁴ Jesu kêtû awê atomgeñ, ma Joaņ kêsôm mêtê lasê gédêñ lau Israel samob kêpi busaņgu sênam tauñ ôkwiņa. ²⁵ Kêdabiņ gebe Joaņ ênac mata nê koleñ ma kêsôm gebe ‘Amac abe aê asa. Aê ñac tau, tañ asaê amoa nañ atom. Alic acgom, ñac tau oc êndaņguc aê ma aê katôm gebe janac pêla ênê atapa ñalêkôñ atom.’

²⁶ “O lasitêwaac, Abraham latui amac ma amac lau, tañ atêc Anôtô nañ, Anôtô kêsakiņ biņ moasiņņa tonañ gédêñ aêac. ²⁷ Lau tañ sêñgôñ Jerusalem nañ, to nêñ laumata sêjala Jesu tônê to propetenêñ biņ, tañ sêsam kêtôm sabatgeñ nañ atom. Mago sêkic ênê biņ, tec sêgôm biņ tau ñanô kêsa. ²⁸ Êsêac têtap ênê keso enseñ eñ suņa teñ sa atom, mago tetetñ Pilata gebe ênac eñ êndu. ²⁹ Êsêac sêgôm biņ samob, tañ teto kêpi eñ nañ, ñanô kêsa su acgom, go sêkôc eñ su aņga ka jatetoc eñ gêc sêô. ³⁰ Go Anôtô gêñu eñ sa aņga ñacmatênêñ. ³¹ Bêc taêsam eñ geoc tau lasê gédêñ êsêac, tañ sêwiņ eñ aņga Galilaia sêpi Jerusalem sêja. Ma lau tau tec galoc sêwa eñ ñam sa gédêñ lau sêmoa. ³² Ma aêac asôm ñawae ñajam, tañ Anôtô gêjac mata gédêñ tamenji nañ, lasê gédêñ amac. ³³ Ma biņ tau Anôtô gêgôm ñanô kêsa kêpi êsêac latuņi aêac, geden tañ gêñu Jesu sa, kêtôm biņ, tañ teto gec Pesalem kêtû luagêcņa gebe

‘Aôm kôtu aêñoc Latuc,

galoc katu aôm Tamam.’

³⁴ Anôtô gêñu eñ sa aņga ñacmatênêñ, gebe ôli êtu palê atomņa. Eñ geoc biņ tonañ lasê kwananğeñ ma kêsôm gebe

‘Aê gabe jakêḡ Dawidnê gêḡ dabuḡ to ḡaḡêḡ tau êndêḡ amac.’

³⁵ Ma kêsôm ḡagêdô gêc madiḡ teḡ gêwiḡ gebe

‘Aôm oc ôkêḡ nêḡ ḡac dabuḡ ôli êtu palê atom.’

³⁶ Gebe Dawid tê gêjam sakiḡ kêtôm Anôtônê biḡ gêdêḡ tau nê launêḡ têḡ, go gêc nê bêc ma sêsuḡ eḡ gêwiḡ tamai ma ôli kêtû palê. ³⁷ Ma ḡac, taḡ Anôtô gêḡu eḡ sa naḡ, ôli kêtû palê atom. ³⁸⁻³⁹ O Lasitêwaac, amboac tonan ajala tonec êwiḡ acgom.

Aêac asôm lasê êndêḡ amac gebe Anôtô kêsuc sec samob ôkwi kêtû ḡac tônêḡa. Samob taḡ sêkêḡ êwiḡ eḡ naḡ, têtû lau gêdêḡ. Mosenê biḡsu êtôm gebe enseḡ aêacnêḡ sec su e tatu lau gêdêḡ nec atom.

⁴⁰ Amboac tonan alic taôm gebe biḡ, tec propete sêsôm nec, êtaḡ amac sa atom ⁴¹ gebe

‘Amac asen-biḡwaga alic acgom,

oc aḡac lememe, mago anaḡa,

gebe êndêḡ amacnêḡ têḡ aê oc janam ḡoc kôm teḡ.

Embe sênac kôm tau ḡamiḡ, oc akêḡ êwiḡ atom.’ ”

⁴² ḡac ulu sebe sêsa awê sêna ma lau teten êsêagêc gebe êndêḡ sabet teḡ sêsôm biḡ tonan ḡagêdô êndêḡ êsêac êtiam. ⁴³ Lau sêsa aḡa Judanêḡ lôm ma Judawaga to nêḡ lau lêḡḡa taêsam, taḡ têtêc Anôtô naḡ, têdaguc Paulu agêc Barnaba. Agêc sêsôm biḡ to sêjac biḡsu êsêac gebe siḡ Anôtônê moasiḡ tōḡeḡ.

⁴⁴ Gêdêḡ sabet, taḡ kêdaguc naḡ, lau malacḡa ec jauc sêkac tau ḡ sa sebe sêḡô Apômtaunê mêtê.

⁴⁵ Judawaga sêlic lau taêsam tonan e têtac sec ma sêsôm biḡ alôb-alôb sêôc Paulunê biḡ aucgeḡ.

⁴⁶ Tec Paulu agêc Barnaba sêsôm totêntac kêpa sugen gebe “Aêagêc ajac ḡawae gebe asôm Anôtônê

mêê êndêñ amac êtu ñamata. Mago amac atin mêê to amac taôm asaê taôm atôm anğon matem jali tengeñña atom, tec aêagêc andêñ lau samuc ana.

⁴⁷ Gebe Apômtau kêjatu aêac amboac tonecgeñ gebe ‘Aê kakêñ aôm kôtu lau samuc nêñ ja, gebe ônam lau kêsi e naêndêñ nom ñamadin nañ.’ ”

⁴⁸ Lau samuc sêñô biñ tonañ e têtac ñajam kêsa ma sêlambin Anôtônê mêê. Ma êsêac samob, tañ Anôtô kêjalin êsêac sa gebe sêngon maten jali tengeñ nañ, tec sêkêñ gêwin.

⁴⁹ Ma Apômtaunê mêê kêtû tapa gêjam gamêñ samob auc. ⁵⁰ Tagn Judawaga sêkalom lauo towae, tañ têtêc Anôtô nañ, to malac tonañ ñakasêga ñanô-ñanô e sêli launêñ ñalêlôm sa gebe sênac Paulu agêc Barnaba. Tec têtin êsêagêc anğa nêñ gamêñ sêsa sêja. ⁵¹ Agêc dedon kekop anğa enkañ su, gebe lau tau nêñ biñ êpi êsêac taun, ma sêja Ikonium. ⁵² Nacsenomi têtac ñajam kêsa to ñalau Dêbu ñ gêjam êsêac auc.

14

Paulu agêc Barnaba sêmoa Ikonium

¹ Gêdêñ tañ ñac ulu sêmoa Ikonium nañ, sêso Judawaganêñ lôm amboac tonangeñ. Agêc sêjam mêê kain ten e Judawaga to Helen taêsam sêjam taun ôkwi. ² Mago Judawaga, tañ sêkêñ gêwin atom nañ, sêli lau sa to sêgôm lau samuc nêñ ñalêlôm ñamalic kêsa e têtac ñandan gêdêñ lasitêwai ñawaô. ³ Agêc sêmoa tonañ ñasawa balin. Apômtau tau gêwa êsêagêc sêjam ênê mêê ñamoasin sa kêpuc agêc tôn, tec lemen sêgôm gêñsêga to gêñtalô ⁴ e lau malacña sêwa taun kêkôc e ñagêdô sêwin Judawaga

ma ñagêdô sêwiñ aposolo. ⁵ Sêmoa, go lau samuc to Judawaga tonêñ kasêga dêdi sebe sênac to têtuc êsêagêc ña poc êndu. ⁶ Tec agêc sêjala ma sêc sêja Lukaonia ñamalac Lustra to Derbe ma gamêñ ñagêdô, tañ gêc ñamagêña nan. ⁷ Sêmoa tonañ ma sêsôm ñawae ñajam lasê.

Paulu agêc Barnaba semoa Lustra

⁸ Ma ñac teñ gêngôñ Lustra, têna kêkôc en tomagi kêsugen e akain ñajana atom ma kêsêlêñ ñagec atomanajana atom ma kêsêlêñ ñagec atomanô. ⁹ Ñac tau gêñô biñ, tañ Paulu kêsôm nan. Paulu mata gê en e gêlic gebe ñac tau kêkêñ gêwiñ jakêtôm su gebe ôli ñajam êsaña. ¹⁰ Tec kêsôm awa kacgen gebe “Amkain ñajana êsa ma ôndi sa ôkô.” Ma en gêboan sa ôb tagen ma kêsêlêñ. ¹¹ Lau pom kapôên teñ sêlic Paulu gêgôm gêñ tonañ, nan sêmôêc ña biñ Lukaonianagen gebe “Anôtôi têtú ñamalac ma sêsêp dêdêñ aêac sêrrêngoc.” ¹² Ma sêsam Barnaba gebe Dia ma Paulu gebe Hermes gebe en ñac awa biñña. ¹³ Dianê lôm kêkô malac ñamagê, tec dabuñwaga kejon bulimakao kapoac to ñaola gebe sêngêlôñña jagêô lasê sacgêdô gebe êkêñ da êwiñ lau tau. ¹⁴ Aposolo Barnaba agêc Paulu sêñô biñ tonañ ñawae e sêkac nêñ ñakwê gêngic jasêboan sêsêp lau ñalêlôm ma sêmôêc gebe ¹⁵ “Lauac, abe anôm amboac ondoc. Aêagêc tonec ñamalac palê-palê atôm amac. Aêagêc asôm ñawae ñajam gêdên amac gebe anam taôm ôkwi anga gêñ ñaôma tecenec andên Anôtô mata jali tau ana. En ñac, tañ kêkêñ undambê to nom ma gwêc to ñagên totau-totau samob. ¹⁶ Gêdên têm gêmunña en gêlôc gebe lau samuc sêsa tauñ nêñ lêñ. ¹⁷ Mago en gêwa tau sa ña

moasin, kékêñ kom anğa undambê gêdêñ amac ma têm tomoasu gêlôm amac to kékêñ mo gêôc amac tônia anğônia totêmtac najamgen.” ¹⁸ Naclagêc sêsôm bi ñ tonan, mago kêtü kôm kapôêñ gebe sêkô lau auc êtu sêkêñ da êndêñ êsêagêc atomña.

¹⁹ Go Judawaga ñagêdô anğa Antiokia to Ikonium sêmêñ ma sêjam lau pom tonan ôkwi e têtuc Paulu ña poc ma sê en kêsa anğa malac gêja seboç en gêmac endu. ²⁰ Go ñacseñomi sêgi en auc sêkô e gêdi sa kêsô malac gêja. Ñagelen êsêagêc Barnaba sêja Derbe.

Paulu agêc Barnaba sêmu sêja Antiokia Suriana

²¹ Naclagêc sêsôm ñawae najam lasê anğa malac tonan e sêjam lau taêsam ôkwi, go sêmu sêja Lustra to Ikonium ma Antiokia Pisidianja kêtiam. ²² Agêc sêpuc ñacseñominêñ ñalêlôm tônia to sêjac biñsu êsêac najanja gebe sêwi biñ sêkêñ gêwiñña sin atom. Ma sêsôm biñ tonec gêwiñ gebe “Ñandan taêsam êpi aêac acgom, go tasô Anôtônê gamêñ tana.” ²³ Go ñaclagêc sêjalin lau sa kêtôm gôlôac dabunğen têtü laumata. Go sêjam dabun mo to teten mec ma sêsun êsêac dêdêñ Apômtau, tañ sêkêñ gêwiñ en nañ.

²⁴ Go sêsa Pisidianagen e jasêo lasê Pampulia. ²⁵ Sêjam mêtê anğa Perge su acgom, go sêsêp Atalia sêja. ²⁶ Anğa tonan sêlac jasêsô Antiokia, malac tañ gêmunğen sêkêñ êsêagêc sêsêp Anôtônê moasin ñalêlôm to sêsakin êsêagêc kêtü kôm, tañ sêgôm su nañña.

²⁷ Jasêo lasê su acgom, go sêkac gôlôac dabun sa ma sêjac miñ biñ samob, tañ Anôtô kékêñ êsêac sêgôm nañ, ma gêlêc katam takêñ gêwiñña su gêdêñ

lau samuc. ²⁸ Ma agêc sêmoa sêwiņ ņacsenomi ec ņêņgen. * agêc Hermes.

15

Aposolo sêkac tauņ sa aņga Jerusalem

¹ Lau buņa ņagêdô aņga Judaia sêsêp sêja Antioxia, ma têdôn lasitêwai amboac tonec gebe “Embe sêsa amac êtôm Mosenê biņ atom, oc Anôtô ênam amac kêsi atom.” ² Paulu agêc Bamaba ma lau tonañ ac awenșuņ gêôc ka tauņ ma sêjô biņ tonañ ņapaņ. Tec gôlôac dabuņ sêsôm kêtu tôn gebe sêkêņ Paulu agêc Barnaba ma êsêac tauņ nêņ lau ņagêdô dêndêņ aposolo to laumata sêpi Jerusalem sêna êtu biņ sêpê tauņņa naņ.

³ Amboac tonañ gôlôac dabuņ sêkêņ êsêac sêsa Poinike to Samariaņa sêja ma sêjac miņ lau samuc sêjam tauņ ôkwi ņawae e gêgôm lasitêwai samob têntac ņajam kêsa samucgen. ⁴ Jasêô lasê Jerusalem su acgom, go gôlôac dabuņ to aposolo ma laumata sêkôc êsêac sa, ma ac sêjac miņ gêņ kapôêņ samob, taņ Anôtô kêkêņ êsêac sêgôm naņ. ⁵ Go lau ņagêdô aņga Parisainêņ toņ, taņ sêkêņ gêwiņ mêtê naņ, dêdi sa ma sêsôm gebe “Asa lau samuc acgom, go anac biņsu êsêac gebe sêmansaņ Mosenê biņsu.”

⁶ Tec aposolo to laumata sêkac sa gebe sêjô biņ tau sêlic acgom. ⁷ Ac sêjô biņ tonañ sêmoa e Petere gêdi sa ma kêsôm gêdêņ êsêac gebe “O lasitêwaac, amac taôm alicgac gebe gêmunģen gangôn gawiņ amac ma Anôtô kêjaliņ aê sa gebe aocsuņ jasôm ņawae ņajam lasê êndêņ lau samuc sêņô ma

* **14:28:** Lau Rom nêņ anôtôi jabe luagêc nêņ ņaê Dia

sêkêñ êwiñ. ⁸ Ma Anôtô, tañ kêjala ñamalacnêñ ñalêlôm nañ, kêwaka lau samuc sa ma kêkêñ Nalau Dabuñ gêdêñ êsêac amboac kêkêñ gêdêñ aêac. ⁹ En kêmoasiñ aêac to êsêac ñadôñ tagen. Êsêac sêkêñ gêwiñ, tec en gêgôm nêñ ñalêlôm kêtü selec. ¹⁰ Ma galoc abe ansaê Anôtô amboac ondoc, tec abe akêñ gêñ ñawapac, nañ aêac to tamenji daôc e tatôm atom nañ, ênsac ñacseñomi magiñm. ¹¹ Mago aêac tec takêñ gêwiñ gebe Anôtô gêjam aêac to êsêac kêsi kêtü Apômtau Jesu nê moasiñña ña lêñ tagen.”

¹² Lau samob sêjam tauñ töngeñ ma sêkêñ tañen Barnaba agêc Paulu nêñ miñ. Êsêagêc sêjac miñ gêñtalô to gêñsêga, tañ Anôtô gêgôm ña êsêagêc lemeñ gêdêñ lau samuc nañ. ¹³ Naclagêc sêsôm biñ e sêjac mata, go Jakobo gêjô êsêagêc awen ma kêsôm gebe “O lasitêwaac, anô ñoc biñ acgom. ¹⁴ Simon gêjac miñ gebe andanengeñ Anôtô kêtü ñaclen lau samuc gebe êjaliñ lau teñ sa anga êsêacnêñ têtü ênê lau. ¹⁵ Biñ tonañ to biñ, tañ propete teto nañ, ñam kêsêp tagen amboac tonec gebe

¹⁶ ‘Malôgeñ acgom, go aê jamu jamêñ ma jakwê Dawidnê bec, tañ kêsêp jakêtap nañ, sa êtiam.

Ma jakwê gêñ, tañ kêku sa nañ, sa êtiam to jamansañ êtu solop.

¹⁷ Amboac tonañ lau nomña ñagêdô to lau samuc samob,

tañ ñoc ñaê kêpi êsêac nañ, sensom Apômtau.

¹⁸ “Apômtau tañ gêgôm biñ tau kêtü awê gêdêñ andanengeñ nañ, nê biñ tau tonañ.’

19 “Amboac tonañ aê taêc gêjam ñoc biñ tonec gebe Lau samuc, tañ sênam taun òkwi dëndên Anôtô nan, talênsôn êsêac atom. 20 Tagen tato papia êndên êsêac gebe sêngamin taun êndên gwam ñagên môp-môp ma êndên mockaino to mockain ma êndên bôc sêgin ênduņa to êndên dec, 21 gebe Mosenê biñ tônê tec sêjam mêtê langwa-langwa kêtôm gamêngeñ ma sêsam lasê anğa Judanên lôm samob kêtôm sabatgeñ.”

Biñ tañ laumata sêmasañ nan

22 Sêsôm biñ tonañ su, go aposolo to laumata ma gôlôac dabun samob sêsôm kêtú tòn ma sêjalin nên lau ñagêdô sa, gebe sêkên êsêac sêwiñ Paulu agêc Barnaba sêna Antiokia. Tec sêkên lasitêwainên gôlinwaga Juda, tañ sêsam en sebe Barsaba nan, agêc Sila. 23 Ma sêkên papia tonec gêdên êsêac sebe sêkôc sêna gebe

“Amacnêm lasitêwai aêac, aposolo to laumata awen gêjac lasitêwai anğa lau samuc nên, tañ sêngôn Antiokia to Suria ma Kilikia nan. 24 Aêac anô ñawae gebe aêacma lau ñagêdô, tañ asakin êsêac atom, taun dêdên amac sêwac nan, sêlênsôn amac ña taun nên biñ e sêgôm nêm ñalêlôm ñawapac kêsa. 25 Tec aêac akac taun sa ma amasan ma biñ kêpi tagen e ajalín lau sa ma akên êsêac sêwiñ aêacnên ñaclagêc, tañ têtac gêwiñ êsêagêc nan, Barnaba agêc Paulu, sêwac. 26 Ñaclagêc tonañ sêjac ka kêtú aêacnên Apômtau Jesu Kilisi nê ñaêña. 27 Juda agêc Sila, tañ aêac akên êsêagêc sêwac, ocgo taun sêwa biñ tonañ ñagêdô sa êndên amac êwiñ. 28 Ñalau Dabun to aêac asôm kêtú tòn gebe akên biñ ñawapac ñagêdô êkônin amac tòn êwiñ atom, gên

tecenecgeŋ, go amansaŋ ŋapep gebe ²⁹ Anġamiŋ taôm êndêŋ da gwamŋa to êndêŋ dec ma êndêŋ bôc, taŋ sêgiŋ êndu ma êndêŋ mockaiŋo to mockaiŋ naŋ. Embe andec gêŋ tonan ŋai, ma oc êtôm. Amoa ŋajamôŋ.”

³⁰ Amboac tonan sêkêŋ êsêac sêja. Sêsêlêŋ e sêo lasê Antiokia ma sêkac gôlôac dabuŋ sa aegom, go sêkêŋ papia gêdêŋ êsêac. ³¹ Ac sêsam papia tau ma têntac ŋajam kêsa kêpi biŋ, taŋ kêpuc êsêac tôŋ naŋ. ³² Juda agêc Sila têtû propete sêwiŋ, tec sêjac biŋsu lasitêwai to sêpuc êsêac tôŋ ŋa biŋ gwalêkiŋ. ³³ Sêmoa acgom, go lasitêwai sêwi êsêac siŋ tobiŋmalôgeŋ sêmu dêdêŋ lau, taŋ sêsakiŋ êsêac naŋ, sêja kêtiam. [³⁴ Sila taê gajam gebe gacgeŋ êmoa.] ³⁵ Paulu agêc Barnaba sêmoa Antiokia ma têdôŋ to sêsôm ŋawae ŋajam lasê kêpi Apômtaunê biŋ sêwiŋ lau ŋagêdô taêsam.

Paulu agêc Barnaba sêwa tauŋ kêkôc

³⁶ Bêc ŋagêdô gêjaŋa acgom, go Paulu kêsôm gêdêŋ Barnaba gebe “Aêagêc tamu malac samob, taŋ tasôm Apômtaunê biŋ lasê naŋ tana, ma tanac lasitêwai kêsi gebe sêmoa ŋajam me masi.” ³⁷ Ma Barnaba gebe êkôc Joaŋ, taŋ sêsam eŋ sebe Marka naŋ êwiŋ. ³⁸ Mago Paulu gêlic ŋac tau kêtôm gebe sêkôc eŋ êwiŋ êsêagêcŋa atom, gebe eŋ gêwi êsêagêc siŋ aŋga Pampulia ma kêsêlêŋ gêwiŋ êsêagêc kêtû kômŋa atom. ³⁹ Amboac tonan êsêagêc awenŋsuŋ gêôc ka tauŋ ŋajaŋa e sêkac tauŋ kêkôc. Barnaba kêkôc Marka gêwiŋ eŋ agêc sêja Kupro. ⁴⁰ Paulu kajaliŋ Sila sa ma lasitêwai teteŋ moasiŋ aŋga Apômtaunê kêtû êsêagêcna, go sêkêŋ êsêagêc sêja.

41 Sêsêlêñ sêsa Suria to Kilikianña jasêpuc gôlôac dabuñ tôn.

16

Timote gêwiñ Paulu agêc Sila

¹ Go sêô lasê Derbe ma Lustra. Ma têtap ñacseñom teñ sa anğa tonañ, nê ñaê Timote. Ñac tau têna Judao teñ, nan kékêñ gêwiñ, ma tama ñac Helenña. ² Lasitêwai Lustra to Ikoniumña sêwa eñ ñam sa ³ e Paulu gebe êkôc Timote êwiñ eñ. Tec kékôc eñ jakêsa eñ gebe Juda gamêñ tonañña samob sêjala tama gebe eñ ñac Helenña teñ. ⁴ Sêjac laoc malacgeñ sêja ma tédôñ biñ, tañ aposolo to laumata sêsôm kêtú tôn anğa Jerusalem nan, gédêñ êsêac gebe sejob. ⁵ Amboac tonañ gôlôac dabuñ sêkêñ gêwiñ ñajaña kêsa, ma lau jasêwiñ-ñasêwiñ kêtôm bêcgeñ.

Paulu gêc me kêpi ñac Makedoniaña

⁶ Ñalau Dabuñ kékô êsêac auc gebe sênam mêtê anğa Asia atom, tec sêsa Prugia to Galata ñagamêñ sêja. ⁷ Têdabiñ Musia ma sêsa Bitunianageñ, mago Jesunê Ñalau gêlôc gédêñ êsêac atom. ⁸ Amboac tonañ jatêdaguc Musia ñagamêñ ñamadiñ ma sêsêp gwêc dédêñ Troasña sêja. ⁹ Ma gédêñ gêbêc Paulu gêc mê gebe ñac Makedoniaña teñ kékô ma keten eñ gebe “Olom Makedonia mênônám aêc sa.” ¹⁰ Paulu mata gêlac acgom, go aêc asaic taungeñ abe ana Makedonia sebeñ, taên gêjam gebe Anôtônê kalem gédêñ aêc gebe asôm ñawae ñajam lasê êndên êsêac anğa tônêña.

Ludia gêjam tau ôkwi

11 Amboac tonañ êsuñ su anğa Troas ma gacgen apen Samotrakiagen e ñageleñ ma asô Neapoli. 12 Anğa tonañ jaasa Romnêñ malac wakuc Pilipi, tañ kêtü Makedonia ñamalacsêga nan, ma anğon malac tonañ bêc ñagêdô. 13 Go gêdên sabat aêac asa malac ñamagê aja e aô lasê bu ten, gebe aêac taên gêjam gebe teten mec ñamala oc gêc tonañ. Aêac anğon sic ma asôm biñ gêdên lauo, tañ sêkac tau ñ sa nan. 14 Ma awê ten, nê ñaê Ludia, gêmoa; nan gêjam sakin Anôtô. En anğa malac Tuatira ma kêtulu obo asôsamuc. En gêñô biñ tau ma Apômtau kêlain ênê ñalêlôm e kêkên taña biñ, tañ Paulu kêsôm nan. 15 Asagu en to nê lau su, go keten aêac ma kêsôm gebe “Embe alic aê kakên gêwiñ Apômtau ñanôgen, nan asô mênanğon ñoc andu,” ma kêkac aêacgen.

Sêkên Paulu agêc Sila sêsêp kapoacwalô

16 Ñabêc ten aêac abe ana mec ñamala tonañ. Asêlên amoa e adac sakinwagao ten tonjalu geoc biñ lasêña. Awê tonañ geoc biñ lasê gêdên lau ma sêkên ñaawa taêsam gêdên ênê ñatui. 17 Awê tau kêdaguc aêac to Paulu ma gêmôêc gebe “Lau tonec têtü Lólôc Ñatau Anôtô nê sakinwaga, tec sêwa lên Anôtô ênam ñamalac kêsina sa êndên amac.” 18 Awê tau kêsôm biñ tonañ e tobêc-tobêc, tec Paulu têtac ñandan kêkac tau ôkwi ma kêsôm gêdên ñalau gebe “Aê jajatu aôm gajam Jesu Kilisi lanô gebe ôwi awê tonañ sin ôsa ôna.” Ma gaôgen ñalau tau gêwi en sin kêsâ gêja. 19 Awê tau nê ñataui sêlic nên awa ñamôkê gêc gêja, tec sêkôc Paulu agêc Sila tôn ma sê êsêagêc sêsa malaclun dêdên kasêga sêja. 20 Go sêwê êsêagêc dêdên gôlinwaga sêja ma sêsôm gebe “Juda luagêc

tonec mên̄sêli aêacnêñ malac sa. ²¹ Agêc têdôn̄j mêtê ten̄ amboac aêac lau Rom tatôm gebe takôc sa ma dangôm ña nan̄ atom.” ²² Lau malacña sêbu êsêagêc sêwiñ, tec gôliñwaga sêkac êsêagêcnêñ ñakwê su ma sêjatu gebe si êsêagêc ña sêm. ²³ Si êsêagêc ñanô su acgom, go sêbaliñ agêc sêsêp kapoacwalô sêja ma sêjac biñsu ñagejobwaga gebe ejop êsêagêc ñapep. ²⁴ Sêjac biñsu ñac tau amboac tonan̄, tec kêbaliñ êsêagêc sêsô andu kapoacwalôña ñabalêm ñaluñña sêja ma kêkapiñ êsêagêc en̄kain̄j tôn̄j ña ka.

²⁵ Sêc e gêbêcauc gêja lu acgom, go Paulu agêc Sila teten̄j mec to sêjam nêñ wê gêdên̄j Anôtô, ma lau kapoacwalôña sên̄jô êsêagêc awen̄j sêwiñ. ²⁶ Sêgôm sêmoa e gaôgen̄j ôjô gêjam kapôn̄j, tec andu kapoacwalôña ñaalê wiwic e katam samob gêlêc tau su sep tagen̄j ma lau samob nêñ kapoacwalô kêsu. ²⁷ Ñagejobwaga mata gêlac e gêlic kapoacwalô ñakatam samob gêña, tec kêtain̄j nê sin̄j sa gebe êmbuc tau, gêjam kauc gebe lau kapoacwalôña oc sêc sêja. ²⁸ Go Paulu gêmôêc awa kapôn̄j gebe “Ôjain̄j taôm atom, aêac samob tec an̄gôn̄j.” ²⁹ Tec ñac tau keten̄j gebe sêkôc ja sêmên̄j ma kêlêti kêsô gamên̄j ñalêlôm gêja e jakêtênêp tau êndu-êndu gêu tau gêc Paulu agêc Sild en̄kain̄jña ³⁰ ma gêwê êsêagêc sêsa awê sêja ma kêsôm gebe “O apôm̄taugêc, aê jan̄gôm asagen̄j gebe Anôtô ênam aê kêsi.” ³¹ Tec êsêagêc sêsôm gebe “Ôkên̄j êwiñ Apôm̄tau Jesu, go Anôtô ênam aôm to nêm gôlôac kêsi.” ³² Go agêc sêwa Apôm̄taunê mêtê sa gêdên̄j en̄j to nê lau samob, tan̄j sên̄gôn̄j ênê andu nan̄j. ³³ Gêdên̄j gêbêcauc ñasawa tonan̄gen̄j ñac tau kêkôc êsêagêc sa jakêkwasiñ êsêagêcnêñ sêm ñamala ma

gaôgen êsêagêc sêsagu en to nê lau samob. ³⁴ Go kêkôc êsêagêc sêsô nê andu jakêkên mo êsêagêc sen, ma tonê gôlôac samob têtac nêjam samucgen gebe sêkên gêwiñ Anôtôgac.

³⁵ Gelenña lasê, go gôliñwaga sêsakin nêñ sakinwaga sêja sêsôm gebe “Ôwi ñac luagêc tonan sin.” ³⁶ Tec gejobwaga kêdôn biñ tau gêdên Paulu gebe “Gôliñwaga sêsakin lau sêmên gebe jawi amagêc sin. Amboac tonan aêc tobiñmalôgen ana.” ³⁷ Tec Paulu kêsôm gêdên êsêac gebe “Aêagêc ñac Romña, mago sêmasan aêagêcma biñ atom. ma si aêagêc akô malaclun to sêbaliñ aêagêc asêp kapoacwalô. Ma galoc sebe sêkên aêagêc kelecgen ana me. Masigoc, amboac tonan atom. Êsêac taun sêmên ma sêwê aêagêc asa ana.” ³⁸ Sakinwaga tedôn biñ tonan gêdên gôliñwaga. Ac sênô ñawae gebe êsêagêc ñac Romña ma têtakê ñanô. ³⁹ Tec sêja sê biñmalo êsêagêc, go sêwê êsêagêc sêsa sêja ma teten êsêagêc gebe sêwi êsêacnên malac sin. ⁴⁰ Agêc sêsa anga andu kapoacwalôña ma gêdên Ludia jasêlic lasitêwai ma sê biñmalô êsêac sa su. go sêc sêja.

17

Lau sêli awen sa anga Tesaloniki

¹ Êsêac sêsêlên e jasêsa Ampipoli to Apolonia ma jasêo lasê Tesaloniki, nan Judanên lôm ten kêkô. ² Paulu kêsô lôm gêja amboac gêgôm gêgôm gêmoa ma gêjam biñganm gêwiñ êsêac kêpi Anôtônê biñ kêtôm sabat têlêac. ³ En kêsôm mêtê lasê to kêwaka Kilisi tau sa gêdên êsêac gebe gêoc ñandan ma gêdi sa anga ñacmatênên nan gêjac en ñawae. Go

kêsôm gêwiņ gebe “Jesu, taņ kasôm eņ lasê gêdêņ amac naņ, eņ Kilisi tau.” ⁴ Ma êsêacnêņ ñagêdô sêkêņ gêwiņ ma sêsap Paulu agêc Sila tônia. Ma Helen, taņ têtêc Anôtô naņ, nêņ taêsam sêwiņ ma kasêganêņ lauo ñalêlêma atom amboac tonanğeņ. ⁵ Tec Judawaga têtac ñandan kêsas ma sejoņ lau sec ñagêdô anğa malaclêlôm mênşêjac êsêac sa gebe sêkalom malac. Tec sêwa Jasonnê andu auc ma sêsôm Paulu agêc Sila sebe sêkôc êsêagêc dêndêņ lau sêna. ⁶ Mago têtap êsêagêc sa atom. Tec sê Jason to lasitêwai ñagêdô dêdêņ malac ñagôliņwaga sêja ma sêmôêc gebe “Lau tau, tê sêlênsônia gamêņboa nê, sêjam aêacnêņ gamêņ tônia amboac tonanğoc. ⁷ Jason tonec kêkôc êsêac sa. Lau samob tônia sesen kaisaranê biņsu su ma sêsôm gebe kiņ teņ gêmoa nê ñaê Jesu.” ⁸ Lau malac tonanğa to ñagôliņwaga sêņô biņ tonanğ e kêlênsônia êsêac ñanô. ⁹ Tec sêsôm Jason to nê lau ñagêdô sêkêņ gêņ sêjac da taun su, go sêwi êsêac siņ.

Aposolo sêmoa Beroia

¹⁰ Ñagêbêc tonanğ lasitêwai sêkêņ Paulu agêc Sila sebenğ sêja Beroia. Agêc sêo lasê su, go sêsô Judanêņ lôm sêja. ¹¹ Lau tau nêņ lêņ mansaņ ñajam sêlêlêc Juda Tesalonikiņa nêņ su. Ac sêkôc mêtê sa ñapep sêjac ñawaegenğ ma sêkip buku dabuņ ñam sa kêtôm bêcgenğ, sê dôņ mêtê, taņ aposolo sêsôm naņ, gebe oc kêtôm tau me masi. ¹² Amboac tonanğ êsêacnêņ lau taêsam sêkêņ gêwiņ ma Helennêņ lau towaenğ nêņ lauo to ñacwaga ñagêdô ñalêlêma atom amboac tonanğeņ. ¹³ Juda Tesalonikiņa sêņô Paulu kêsôm Anôtônê mêtê anğa Beroia gêwiņ ñawae, tec taunğ sêja sebe sêlênsu to sêlênsônia êsêac amboac

tonanġen. ¹⁴ Lasitêwai sêġô ŋawae, tec sejon Paulu seben sêsa gwêc sêja, ma Sila agêc Timote gacġen sêġgôn. ¹⁵ Lau taġ sêwiġ Paulu naġ, sêwê eġ e jasêô lasê Aten. Êsêac sebe sêmu sêna, go eġ kêmasaġ biġ ġêdêġ êsêac gebe nasêkac Sila agêc Timote seben dêndêġ eġ sêna.

Paulu ġêmoa Aten

¹⁶ Paulu ġêoġ êsêagêc ġêġgôn Aten ma ġêlic sêkêġ ġwam taêsam ġêġam malac auc, ma nê ŋalêlôm kêbôli auc ŋanô. ¹⁷ Tec ġêġam biġgalôm ġêwiġ Judawaga aġa nêġ lôm to êsêac, taġ têtêc Anôtô naġ, kêtôm bêcġen ma lau, taġ kêtap êsêac sa aġa malacluġ naġ, amboac tonanġen. ¹⁸ Ma Epikuri to Stoiki nêġ lau tokauc ŋagêdô sebe sênsaê eġ, tec lau ŋagêdô sêsôm sebe “Ŋac ġwai-ġwai ŋatau tonanġ gebe êsôm asaġen.” Ŋagêdô sêsôm gebe “Eġ gebe êsôm anôtôi jaba ŋawae.” Êsêac sêsôm biġ tonanġ gebe Paulu kêsôm ŋawae ŋajam lasê kêpi Jesu ġêdi sa aġa ŋacmatêġnêġ. ¹⁹ Amboac tonanġ sêkôc Paulu jasêwê eġ sêja Areo Pagu (nêġ sêmêtôc biġ ŋamala) ma sêsôm gebe “Aêac abe ajala biġ wakuc, taġ kôdônġ ġêdêġ lau naġ awiġ. ²⁰ Aôm kôs m biġ kaiġ teġ kêsêp aêac taġeġsuġ, ma aêac abe ajala biġ tonanġ ŋam.” ²¹ Lau Aten samob to lau jaba, taġ sêġgôn sêwiġ êsêac naġ, ôliġ palê sebe sêsôm to sêġô biġ wakucġen ŋapaġ.

²² Tec Paulu ġêdi jakêkô Areo Pagu ŋaluġenġ, go kêsôm gebe “Lau Atenwaga, aê ġalic amac atoc anôtôi sa ŋapeġenġ. ²³ Kasêlêġ katôm malacġêdôġenġ ġaja ma kêsala amacnêm ġêġ dabuġ e katap altar teġ sa teto ŋabiġ ġêc gebe ‘Anôtô taġ tajam kauc eġ naġ nê.’ Tec ġabe jawa ġêġ tau, taġ

ajam kauc ma atoc sa nan, sa êndên amac. ²⁴ Anôtô tau, tañ kêkên undambê to nom ma ñagên totau-totau samob nan, kêtú undambê to nom Nñatau, mago gêngôn lôm dabuñ, tañ sêkwê ña lemengeñ nan atom. ²⁵ Eñ kêpô lêna gên, tañ ñamalac sêgôm ña lemen nan atom, gebe eñ tau kêkên êsêac sêmoa maten jali to sêsê awen ma kêkên ñagên samob gêdên êsêac. ²⁶ Eñ kêkên ñamalac tagen kêtú ñamalac totoñ-totoñ, tañ sêngôn nom auc nan, samob nêñ ñamôkê. Eñ kêkên nêñ têm sêmoaña to gamên sêngônña ñamadin kwanangeñ. ²⁷ Anôtô gêgôm gên tonan gebe sensom eñ. Moae sênsaê eñ ma têtap eñ sa, gebe eñ gêmoa jaêc aêac samob nêñ teñ atom.

²⁸ ‘Eñ kêkôm aêac auc, tec tamoa maten jali to danğôm nêñ gên samob ma tamoa amboac tamoa,’ kêtôm amacnêm sêga-wêwaga ñagêdô sêsôm gebe ‘Aêacnêñ ñam kêsêp eñ.’

²⁹ Aêacnêñ ñam kêsêp Anôtô, tec tanam dôn Anôtô êpi gwam gold to silber ma poc, tañ ñamalac taên gêjam ñamêtê ma sêgôm nan atom. ³⁰ Anôtô gêlic têm, tañ ñamalac sêjam kauc taunña nan gêbacnê, ma galoc gêjac biñsu ñamalac gebe lau samob êtôm gamên samobgen sênam taun ôkwi. ³¹ Ma kêtôc bêc êmêtôc ñamalac samob êndêngeñña kêkô kwanangeñ ma kêjalij ñac êmêtôc biñña sa su. Eñ kêwaka ñac tau sa gêdên lau samob gebe gênu eñ sa anğa ñacmatênêñ.”

³² Lau tau sênô ñacmatê sêndi sa ñabin e ñagêdô sêsu susu ma ñagêdô sêsôm gebe “Malôgen, go anô aôm ôsôm biñ tonan ñagêdô êtiam.” ³³ Sêsôm su, go Paulu gêwi êsêac siñ kêsa gêja. ³⁴ Go lau ñagêdô

sêsap enj tòn ma sêkênj gêwiñ. Acnênj Areo Pagu ñalaumata tenj, nê ñaê Dionusi agêc awê tenj, nê ñaê Damari, ma lau ñagêdô sêwiñ. * sêmoasiñ taunj ôliñ ma sêjam kauc gebe gêñ ñanô tau tonan. Stoiki têtú mêtê taunj ñapep ma sêjam kauc gebe ênam êsêac sa sêmoa ñajamgenj. † sêkac taunj saña.

18

Paulu gêmoa Korinti

¹ Tonan su, go Paulu gêwi Aten siñ gêja Korinti. ² Anja tonanj kêtap Juda tenj sa, nê ñaê Akwila. Têna kêkôc enj anja Pontu. Êsêagêc nê awê Priskila sêwi Italia siñ sêmênj wakucgenj. Ñam kêsêp kaisara Klaudi kêjatu gebe Judawaga samob sêwi Rom siñ. Tec Paulu gêdênj êsêagêc gêja. ³ Enj gêlic acnênj lemenj ñakolenj tagenj, tec gêmoa gêwiñ êsêagêc ma sêjam kôm sêwiñ taunj. Êsêac sêwa becobo kêtú nênj kôm. ⁴ Paulu gêjam biñgalôm anja Judanênj lôm kêtôm sabetgenj gebe êkêli Juda to Helen gebe sêkênj êwiñgenj.

⁵ Sila agêc Timote anja Makedonia sêmênj acgom, go Paulu gêjam mêtê toôli palêgenj ma gêwa Jesu sa gêdênj Judawaga gebe enj Kilisi. ⁶ Gêdênj tañ Judawaga sêoc ênê biñ auc ma sêsôm biñ alôb-alôb nanj, enj kekolonj kekop anja nê ñakwê su ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Nêm dec êpi amac taôm môkêmapac. Aê oc jawê ñakaiñ atom. Galoc jandênj lau samuc jana.” ⁷ Go kêsa anja tonan ma jagelom ñac tenj, tañ kêtêc Anôtô nanj, nê andu. Ñac tau nê

* **17:34:** Lau Helen nêñ lau tokauc nêñ tonj luagêc. Epikuri

† **17:34:** Gamênj tonanj kêtú lau Aten nêñ gamênj laumata

ñaê Titi Justu. Nê andu kêkô jaban Judanêj lôm.
⁸ Lômômôkê Krispi to nê gôlôac samob sêkêj gêwi ñ
 Apômtau, ma lau Korinti taêsam sêjô mêtê e sêkêj
 gêwiñ ma sêliñ sanju.

⁹ Nagêbêc Apômtau gêsuj mê gêdêj Paulu ma
 kêsôm gebe “Ôtêc taôm atom, ôsôm biñ lasêgej,
 ônam taôm tøj atom. ¹⁰ Aê tec gawiñ aôm ma ñac
 tej êndi sa ma êngôm ôlim êtu sec atom, gebe aêjoc
 lau taêsam sêmoa malac tonaj.” ¹¹ Paulu kêdônj
 Anôtônê mêtê gêngônj gêwiñ êsêac jala samuc tej
 ma ajônj 6.

¹² Gêdêj tanj Galio kêtuj gôliñwaga Akaiana nanj,
 Judawaga samob nêj biñ kêpi tagenj sêli tauñ sa
 gêdêj Paulu, tec sêwê enj dêdêj sêmêtôc-biñ-ñamala
 sêja ¹³ ma sêsôm sebe “Ñac tonec kêpiñkap lau, gebe
 sênam sakinj Anôtô eso biñsu ñalêj.” ¹⁴ Paulu gebe
 êjô biñ e Galio kêsôm gêdêj Judawaga gebe “Amac
 Judawaga, embe biñ sec ñanô me sec kapôênj tej,
 go jakôc amacnêm biñ sa êtôm ñagôliñ. ¹⁵ Ma embe
 awemsuj êoc ka taôm êtu amacnêm mêtê to waem
 ma biñsuña, nanj amac taôm amansanj. Aê gabe
 jatu biñ tonaj ñamêtôcwaga atom.” ¹⁶ Kêsôm ma
 kêmasuc êsêac anja kêmetôc-biñ-ñamala sêsa sêja.
¹⁷ Tec êsêac samob sêkôc lômômôkê Sostene tøj e
 sêjac enj anja sêmêtôc-biñ-ñamala ñatêclabu, mago
 Galio gêlic amboac gêlic.

Paulu gêmu gêja Antiokia

¹⁸ Paulu gêmoa Koriniti ec ñêngeñ acgom, go
 kêkam lasitêwai lemenj ma gebe êlêc êna Suria. Ma
 Priskila agêc Akwila sêwiñ enj. Anja Kenkrea kêsôm
 sêsêbuñ ênê môkêlauñ su gebe gêjac mata biñ tej
 gêdêj Apômtau kêtuj gêj tejña. ¹⁹ Sêlac e jasêsô

Epese, go kêkêñ êsêagêc sêngôn ma en tau kêsô Judanêñ lôm jagêjam binjalôm gêwiñ Judawaga. ²⁰ Lau tonan teten en gebe êmoa bêc ñagêdô êwiñ êsêac acgom, mago gêlôc sa atom, ²¹ kêkam êsêac lemen su ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Anôtô embe têtac êwiñ, go jamu jamên êtiam.” Go gêdi anga Epese ma gêlac gêja.

²² Wan kêsô Kaisarea ma en kêpi bau jakêkam gôlôac dabun su ma kêsêp Antiokia gêja. ²³ Jasêmoa e têm ñagêdô gêjaña acgom, go gêdi kêtiam. En kêsâ Galata to Prugia ñagamêngeñ gêja ma kêpuc lau buña samob tôn.

Apolo gêjam mêtê anga Epese

²⁴ Nasawa tonan Juda ten, nê ñaê Apolo, jagêô lasê Epese. Têna kêkôc en anga Alesandria. En ñac tokauc ten, nan kêjala Anôtônê mêtê ñapep. ²⁵ Êsêac têdôn Apômtaunê mêtê gêdên en e nê ñalêlôm kêkac en tec kêsôm to kêdôn bin kêpi Jesu solopgeñ. Tagen en kêjala Joaņnê busanugen. ²⁶ En gêjam mêtê gêjac m totêtac kêpa sugen anga Judanêñ lôm. Priskila agêc Akwila sêñô en, tec sêkôc en sa gêngôn gêwiñ êsêagêc ma sêwa Anôtônê mêtê sa e tomalagen gêdên en. ²⁷ Gêmoa e gebe êna Akaia, tec lasitêwai teto papia gêdên lau buña ma teten êsêac gebe sêkôc en sa. En jagêô lasê Akaia ma gêjam êsêac, tan Anôtônê moasiñ gêjam êsêac auc e sêkên gêwiñ sêmoa nan, sa ñapep, ²⁸ gebe kêku Judawaga tulu ña bin tonclai gêmoa awêgeñ lau samob sêlic ma gêwa Jesu sa gebe en Kilisi kêtôm bin, tan teto gêc nan.

19

Paulu gêmoa Epese

¹ Gêdênj tañ Apolo gêmoa Korinti nañ, Paulu kêsêlênj gêmoa Asia ñagamênj lôcña e jagêô lasê Epese ma kêtap ñacsenjomi ñagêdô sa aña tonañ. ² Tec kêtú kênac êsêac gebe “Gêdênj tañ amac akênj gêwiñ su nañ, atap Njalau Dabuñ sa me masi.” Ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Masi, aêac tec añô Njalau Dabuñ gêmoa ñawae tenj atomanô.” ³ Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac aliñ busañgu ondoc.” Tec êsêac sêsôm gebe “Aêac aliñ Joañnê sanñgu.” ⁴ Go Paulu kêsôm gebe “Joañ kêsagu lau sêliñ busañgu sênám tañj ôkwiña, ma kêsôm gêdênj lau gebe sêkênj ewiñ ñac, tañ oc êndanñguc enj nañ ac tau Jesu.” ⁵ Lau tau sênjô biñ tonañ, tec sêliñ sanñgu kêpi Apômtau Jesu nê ñaê. ⁶ Paulu kêkênj lêma gêsac êsêac acgom, go ñalau Dabuñ kêpi êsêac e sêsôm biñ awenñ talô ma seoc biñ lasê. ⁷ Lau tau moae têtôm 12.

⁸ Paulu kêsô Judanênj lôm gêja jakêsôm biñ totêtac kêpa sugenñ gêmoa ajônj têtêac. Enj gêjam biñgalôm kêpi Anôtônê gamênj gêwiñ êsêac to gêgôm gênjêlôm êsêac gebe sêkênj êwiñ Apômtauña. ⁹ Mago lau ñagêdô nênj ñalêlôm ñadani kêsa e sêkênj gêwiñ atom, sêbu mêtê, tañ Paulu gêjam nañ, gêdênj lau, tec Paulu kêkac tau su aña êsêacnênj ma kêkôc ñacsenjomi sêwiñ enj. Enj gêjam biñgalôm gêmoa Turananê lôm kêtôm bêcgenñ. ¹⁰ Gêgôm gêmoa e jala samuc luagêc, go Juda to Helen samob, tañ sênjgônj gamênj Asianja nañ, sênjô Apômtauñê mêtê.

Skewa latui

¹¹ Anôtô kêpuc Paulu lêma tônj ma gêgôm gênjsêga kapônj, ¹² gebe lau sêkôc obo waenña to nê ñakwê

kômna, tañ eñ kêjandiñ nan, su jasêu gêsac gêmac e ôliñ njam kêsa, ma nhalau sec sêsa sêja. ¹³ Ma Judanêñ lau têtin nhalau secña sêsêlêñ sêjac laoc gamêngen. Êsêac taun sêsam Apômtau Jesu nê ñaê kêpi lau tonjalau sec, ma sêsôm gebe “Aê jajatu amac ña Jesu, tañ Paulu gêjam mêtê kêpi eñ nan, nê ñaê.” ¹⁴ Judanêñ ñac dabunsgêga Skewa nê latui 7 sêsa lêñ tonan. ¹⁵ Tec nhalau sec gêjô êsêac awen gebe “Jesu tañ kajala ençac, ma Paulu nan kajala eñ amboac tonan. Mago amac tonec asa lau.” ¹⁶ Ma ñamalac, tañ nhalau sec gêgôm eñ nan, gêboan jagêlô êsêac tøn e kêku êsêac tulu ma kêjamun êsêac e ôliñ ñaômagen ma todecgen sêc ança andu tonan sêja. ¹⁷ Ma lau Juda to Helen samob, tañ sêngôn Epese nan, sêñô bin tonan e têtakê samob ma awen gêoc Apômtau Jesu nê ñaê ñanôgen. ¹⁸ Lau gwalêkin, tañ sêkên gêwiñ su nan, sêmên ma seoc nêñ sec, tañ sêgôm nan lasê. ¹⁹ Ma êsêac mec-geowaga taêsam sejon nêñ buku mecña kêpi tagen jasêkên ja gen su gêc lau taêsam lanônênma, ma sêsam buku tonan ñai ñaôli kêpi tagen kêtôm silber 50,000. ²⁰ Ma mêtê ñajana kêsa gêjam gamên auc kêtôm Apômtaunê ñaclai.

Sêli bin sa ança Epese

²¹ Bin tonan gêbacnê su, go Paulu taê gêjam gêc nê ñalêlôm gebe êsa Makedonia to Akaianagen êna Jerusalem, taê gêjam gebe “Jana ônê su acgom, go najalic Rom amboac tonanjen.” ²² Ma kêkên nê kêpuctônwagaagêc Timote agêc Erasta sêja Makedonia, eñ tau gêngôn Asia ñasawa ñagêdô gêwiñ.

²³ Gêdên ñasawa tonan lau sêli taun sa ñanô kêtû mêtêña. ²⁴ Nam gebe ñac-kêpac-silberwaga ten, nê

ñaê Demetri, gêgôm anôtôo Diana nê lôm jaba ñakatu silber ma gêjam ôli kômwaga sêkôc ñaôli saun atom anğa ênê. ²⁵ Tec ñac tau kêkalem lau tonan to êsêac ñagêdô, tan sêwê kainj kôm amboac tône nan, sêpi tagen, go kêsôm gebe “Lauac, amac ajalagac gebe kôm tonec ñai gêjam aêac sa tec tatu lau tolêlôm. ²⁶ Ma galoc taôm alic to anôgac gebe Paulu tonan gêgôm gênlêlôm e gêjam lau taêsam ôkwi, mago gêgôm anğa Epese tagen atom, en kêsôm binj gêjam Asia samucgen auc gebe anôtôi, tan dagôm ña lemen nan, ñanô masi. ²⁷ Binj tonan oc êngôm aêacgen nêñ waenj kômña êtu sec atom, êngôm lau sêlic anôtôo kapôên Diana nê lôm amboac gên ñaôma êwinj amboac tonan e malôgenj acgom, go senseñ anôtôo, tan lau anğa Asia samucgen to nom ñagamênj samob tetoc en sa nan, nê wae kapôênj tau su amboac tonanjen.”

²⁸ Lau tau sênô binj tonan e têtac ñandanj secanô ma sêmôêc kêsâ aucgenj gebe “Epesenênj Diana kapôênjoc.” ²⁹ Sêgôm e malac samucgenj ñadindinj kêsâ ma lau samob jasêsêwa sêsâ nêñ gamênj dôadôanja ma sê ñac Makedoniaña luagêc ñai agêc Aristarka, tan sêsêlênj sêwinj Paulujenj nan sêwinj. ³⁰ Paulu gebe êsêp lau tonan ñai ñalêlôm êna e ñacsenjomi sesen enj. ³¹ Ma gôlinjwaga Asiaña ñagêdô, tan têtac gêwinj Paulu nan, sêkênj puc enj ma teten enj gebe naêsâ gamênj dôadôanja atom, ³² gebe êsêac, tan sêkac sa anğa tonan nan, nêñ binj kêlênsônj samucgenj, ac sêmôêc kesotau-kesotau. Nêñ taêsam sêkac sa ñaômagenj ma sêjam kauc ñam. ³³ Lau ñagêdô sêlic Alesandere, tan Judawaga sêsuc enj kêsâ gêja nan, ma sêjam kauc sebe enj binjômêkê.

Tec enj gêoc lêma sa gebe êwa nê biñ sa êndênj lau. ³⁴ Mago êsêac sêjala enj gebe ñac Judaña, tec sêmôêc gulunj-gulunjenj gebe “Epesenênj Diana kapôênjgoc.” Sêmôêc sêkô kêtôm ockatu ñasawa luagêc.

³⁵ Sêgôm sêmoa, go acnênj ñac-ketobinwaga gêjac êsêac têtac tôñ ma kêsôm gebe “Amac Epesewaga, lau samob sêjala malac Epese tec kêtû Diana kapôênj nê lôm to lôm ñakatu, tañ kêsêp anja undambê gêmênj nañ ñagejobwaga. ³⁶ Biñ tau tonec gêc awê, tasôm biñ taêsam atom. Amboac tonañ nêmalô ma anjôm gênj teñ palin atom. ³⁷ Amac awê ñac luagêc tônê amênj, mago êsêagêc sêjanjo gênj teñ anja lôm atom ma sêsôm biñ alôbalôb teñ kêpi aêacnênj anôtôo atom. ³⁸ Ma Demetri to nê kômwaga embe nêñ biñ êndênj ñac teñ ênêc, nañ noc sêmêtôc biñña gêc ma gôlinwaga semoa, tec sêwaka tauñ saman. ³⁹ Ma embe nêmalô biñ ñagêdô ênêc, nañ amansañ êndênj lau malacña nêñ noc sêkac saña. ⁴⁰ Ocsalô tonec aêac tawê biñ talênsôn launja ñakaiñgoc, gebe aêac tali tauñ sa nec ñam teñ gêc atom, tec tatôm gebe dawa tau ñ sa êtôm atom.” ⁴¹ Kêsôm tonañ su ma kêkênj lau sêc êlinj-êlinj.

20

Paulu kêsa Makedonia gêja Helennenj gamênj

¹ Biñ kêtû malô acgom, go Paulu kêkac ñacsenjomi sa ma gêlênj biñ êsêac to kêkam êsêac lemenj ma gêdi gêja Makedonia. ² Enj gêjac laoc gamênj tonañ ma gêlênj biñ êsêac ña biñ taêsam e jakêsa Helennênj gamênj. ³ Gêmoa e ajônj têlêac gêjanja ma gebe êpi wañ êna Suria, tec kêtap sa gebe Judawaga dêdib enj. Amboac tonañ taê gêjam kêtû tôñ

gebe êsa Makedonianageŋ êmu êna êtiam. ⁴ Puru Beroiaŋa latu Sopatra ma Aristarka agêc Sekundu anĝa Tesaloniki, —Gai agêc Timote anĝa Derbe ma Tukiki agêc Tropim anĝa Asia sêsêlêŋ sêwiŋ eŋ. ⁵ Nac luagêc tonan sêmuŋ ma sêoŋ aêac anĝa Troas. ⁶ Aêac alic Om Polom Nalucŋa su acgom, go asuŋ su anĝa Pilipi ma alac amoa e bêc lemeŋ teŋ, go jaasô Troas adêŋ êsêac ma anĝoŋ tonan bêc 7.

Paulu kêtû ñacleŋ Troas

⁷ Gêdêŋ woke ñabêc ñamataŋa aêac akac sa kêtû apô polom êkôcŋa ma Paulu gêjam biŋgalôm gêwiŋ êsêac. Eŋ taê gêjam gebe ñaelen go êndi, tec sêjac têtû biŋgalôm e gêbêcauc gêja lugeŋ. ⁸ Êsêac têtun lamp taêsam gelom anĝa ñaden, taŋ aêac akac sa nan. ⁹ Paulu gêjam biŋgalôm gêmoa ma ñapalê teŋ, nê ñaê Aitiku, gêŋgôn katam saun, tec bec gêgôm eŋ e kêliŋ tau siŋ ma gebeŋ kêsêp ñaden têtêac tonan gêja e tomatêgeŋ. Tec lau sêkôc eŋ sa. ¹⁰ Paulu kêsêp jakêtap labôc gêsac eŋ ñaô, go gêlô eŋ tôŋ ma kêsôm gebe “Ali taôm sa atom, katu tec gêmoa eŋ ñalêlôm.” ¹¹ Go gêmu kêpi gêja kêtiam, jakepô polom kêkôc ma geŋ, go gêjam biŋgalôm geden tôŋgeŋ e gêu bôn kêsâ ma gêdi gec gêja. ¹² Napolê tau, taŋ mata jali kêsâ nan, sêkôc eŋ sêja totêntac ñajamgeŋ.

Dêdi anĝa Troas e jasêsô Milete

¹³ Paulu kêsôm gebe êmoa baugen êna ma aêac lau ñagêdô api waŋ amun naasô Asos gebe akôc eŋ sa anĝa tônê. ¹⁴ Aêac asô Asos e atap taun sa kêtiam ma akôc eŋ sa jaasô Mitulene. ¹⁵ Nábêbêc aêac asuŋ su ma alac e apoac akanôn Kio ma ñagelen asô Samos e ñagelen teŋ, go jaasô Milete. ¹⁶ Paulu taê

gêjam kêtû tòn gebe êsô Epese atom, êôc kêsigen êna. En gebe ênam gamên tòn êmoa Asia atom, kêkac taugen gebe êna Jerusalem ma embe nasawa êtôm, go naelic om Pentekost anga tônê.

Paulu gêjam mêtê laumata Epeseña ma sebon tauñ

¹⁷ Paulu gêmoe Miletengen ma kêkên bin gêja Epese ma kêkalem gôlôac dabuñ nêñ laumata gebe dêndên en sêna. ¹⁸ Jasêo lasê dêdên en tec kêsôm gêdên êsêac gebe “Amac alic ñoc lên, tañ kasa gêdên gaô lasê gamên Asia wakucgen ma kasa kêtôm têm samob, tañ gamoa gawiñ amac nañ. ¹⁹ Aê gajam sakin Apômtau ma gabu tauc tomatoc-sulugen ma katap lêtôm sa gebe Judawaga dêdib aê. ²⁰ Ma kêgamiñ bin êmoasiñ amacña ten atom, kasôm lasê gêdên amac to kadôn amac anga awêgen to andulêlôm gêwiñ. ²¹ Aê gawa sa ñanôgen gêdên lau Juda to Helen gebe sênam tauñ ôkwi êndên Anôtô to sêkên êwiñ Apômtau Jesu Kilisi. ²² Ma galoc Nalau Dabuñ gêjam gôlin aê gebe jana Jerusalem ma gên, tê êtap aê sa anga ônêña nê, tau kajala atom. ²³ Tagen tonec nalau Dabuñ gêwa sa gêdên aê kêtôm malacgen ma kêsôm gebe oc jatap kapoacwalô to gêñwapac sa. ²⁴ Aê taêc labu ñoc katuc atom. Aê gabe janac dabin ñoc lên to sakin, tañ kakôc anga Apômtau Jesu nê nañ, gebe jawa nawae najam Anôtônê moasiñña sa.

²⁵ “Ma galoc aê kajala gebe amac samob, tañ gajam mêtê kêpi Anôtônê gamên gamoa gawiñ amac nañ, oc alic aê lanôc êtiam atom. ²⁶ Amboac tonan galoc tecenec jawa sa êndên amac gebe Amacnêm ñac ten embe ênaña, aê oc jawê bin tonan ñakain

teŋ atomanô, ²⁷ gebe kêgamiŋ biŋ teŋ atom, kasôm Anôtônê biŋ lasê tomalageŋ gêdêŋ amac. ²⁸ Ajop taôm to lau samob, taŋ ŋalau Dabuŋ kêkêŋ amac atu êsêacnêŋ gejobwaga gebe ajop Anôtônê gôlôac dabuŋ, taŋ eŋ gêjam ôli êsêac ŋa tau nê dec naŋ. ²⁹ Aê kajala gebe aê embe jawi amac siŋ jana ma kêam sec oc dêndêŋ amac mênșsêlênsôŋ gôlôac ŋawaô. ³⁰ Ma lau ŋagêdô aŋga amac taôm nêŋ oc sêndi mênșsênam mêtê ôkwi e sê ŋacseŋomi têndaŋguc êsêac. ³¹ Amboac tonan anam jaligeŋ, taêm ênam gebe jala samuc têlêac gêŋgôŋ gawiŋ amac ma gajac biŋsu amac gêdêŋ-gêdêŋgeŋ tomatocsulugeŋ kêtôm bêc to geleŋ samob, kêlêwan atom.

³² “Ma galoc jansuŋ amac andêŋ Anôtô to nê moasiŋ ŋabiŋ ana. Eŋ kêtôm gebe ênac dabiŋ amac to êkêŋ gêŋlênsêm êndêŋ amac awiŋ Anôtônê lau samob. ³³ Aê matoc katu lau teŋ nêŋ silber to gold ma ŋakwê atom. ³⁴ Taôm alicgac gebe lemoc tecenec gêjam aê to ŋoc lau ma apô lêna sa. ³⁵ Aê kadôŋ amac kêpi gêŋ samobgeŋ ŋapan gebe tanam kôm ŋajaŋa amboac tonan, ec tanam lau ŋasec sa. Taêm ênam Apômtau Jesu nê biŋ, taŋ tau kêsôm gebe ‘Takêŋ gêŋ êndêŋ lau naŋ êmoasiŋ aêac êlêlêc takôc gêŋ aŋga launêŋ su.’ ”

³⁶ Paulu kêsôm biŋ tonan su, go kêpôŋ aduc ma keteŋ mec gêwiŋ êsêac samob. ³⁷ Lau samob sêmbôêŋ tauŋ to têtariŋ ŋanô ma sêlêsoŋ eŋ alianô. ³⁸ Ênê biŋ, taŋ kêsôm gebe êsêac sêlic eŋ laŋôanô êtiam atom naŋ, tec gêgôm êsêacnêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêlêlêc. Sêgôm tonan su, go sêkêŋ eŋ kêpi wan gêja.

21

Paulu gêja Jerusalem

¹ Aêac akêñ êsêac sinj ma alac e jaasô Kos. Go ñabêbêc jaasô Rodo ma ança tonañ alac e jaasô Patara. ² Aêac atap wañ tenj sa gebe êlac êna Poinike, tec api ma alac aja. ³ Alac e aê Kupro sa mênakêñ gêc gasêña gêja ma apenj Suria e jaasô Turu, gebe sênam waba ança wañ êsêp bau. ⁴ Aêac atap ñacseñomi sa ma anğôñ awiñ êsêac bêc 7. Lau tonañ Nalau Dabuñ kêkac êsêac e sêsôm gêdêñ Paulu gebe êpi Jerusalem êna atom. ⁵ Aêac amoa e ma bêc gêbacnê, go adi gebe asêlêñ. Ma lau malacña samob to nêñ lauo ma nêñ ñapalêo to ñac sejoñ aêac ança malac asa sêcluñ aja. Go ança ambêo aêac apôn aenđuc to atenj mec. ⁶ Su, go akam tauñ ma aêac api wañ, ma êsêac sêc sêmu sêja.

⁷ Aêac alac ança Turu e jaasô Tolemai ma atap lasitêwai gamêñ tônêña sa, tec awenj gêjac tauñ ma anğôñ awiñ êsêac bêc tenj. ⁸ Nğalenj adi asêlêñ e aô lasê Kaisarea ma asô jaenwaga Pilip nê andu aja ma anğôñ awiñ enj. Nac tonañ samwaga 7 nêñ tenj enj. ⁹ Nac tau latuio awêtakiñ aclê seoc biñ lasê sêmoa. ¹⁰ Aêac anğôñ bêc ñagêdô, go propete tenj kêsêp ança Judaia gêmêñ, nê ñaê Agaba. ¹¹ Enj kêtú ñaclenj gêdêñ aêac. Nac tau kêkôc Paulunê ômbiñkap su mênğêsô tau akaiñ to lêma tônj ma kêsôm gebe “Nalau Dabuñ nê biñ tau tonec gebe Judawaga oc sênsô ômbiñkap tecenec ñatau tônj amboac tonec ança Jerusalem ma sêkêñ enj êsêp lau samuc lemenj.” ¹² Aêac to malac ñatau anjô biñ tonañ, tec atenj enj gebe êpi Jerusalem êna atom. ¹³ Mago Paulu gêjô aêac awenj gebe “Amboac

ondoc atan ma agôm aênoc ñalêlôm ñawapac kêsa. Embe sênsô aê tôn ma sêngômman. Aê gajac dabin tauc gebe jamac êndu anga Jerusalem êtu Apômtau Jesu nê ñaêña.” ¹⁴ Aêac asôm bin elêmê tec ajam taun tôn ma asôm gebe “Apômtaunê bin êtu anô.”

¹⁵ Ñabêc ñagêdô gêjaña acgom, go aêac amasan ma waba ma api Jerusalem aja. ¹⁶ Ñacsenjomi ñagêdô anga Kaisarea sêwiñ, tec sêwê aêac atu ñaclen Nason. En ñac buña lanjwa ten anga Kupro.

Paulu kêtù ñaclen Jakobo

¹⁷ Aêac jaaô lasê Jerusalem su, go lasitêwai sêkôc aêac sa totêntac ñajamgen. ¹⁸ Ñagelen Paulu kêkôc aêac sa adên Jakobo aja, ma laumata samob sêkac sa sêmoa tonan. ¹⁹ Êsêac awen gêjac taun su, go Paulu gêjac min bin, tañ Anôtô gêgôm gêdên lau samuc gebe kêpuc ênê sakin tôn nan toma-lagen. ²⁰ Lau tau sêñô e sêlambin Anôtô ma sêsôm gêdên Paulu gebe “O lasitêwa, aôm gôlicgac, Judawaga taêsam ñanô lasê sekên gêwiñ Kilisi, mago sêsap Mosenê bin su tôn sêjac ñawae. ²¹ Lau tonan sêñô ñawae gebe aôm kôdôn Judawaga, tañ sêsêp lau samuc ñasawa nan, gebe sêwi Mose sin, ma kôsôm gebe sêsa nêñ ñapalê atom to sêwi lên mêtê lanjwan sin. ²² Ma galoc danjôm amboac ondoc. Lau samob oc sêñô aôm gômôên ñawae su. ²³ Amboac tonan ôngôm êtôm bin, tec aêac abe asôm êndên aôm nec. Aêacma lau aclê sêjac mata bin kêpi bin ten tec sêngôn. ²⁴ Naôkôc lau tonan sa, gebe lau dabunwaga sêngôm bin atu selecña êpi aôm ôwi êsêac ma ônam ôli lau, tañ sêkapiñ êsêac môkênlaun nan, go lau samob sêjala gebe bi ñ, tañ têdôn kêpi aôm nan, ñanô masi. Êsêac taun ocgo

sêlic aôm gebe kôsa nê m lê n kôsap biñsu tònge n.
²⁵ Ma biñ kêpi lau samuc, tañ sêkê n gêwiñ su nañ,
 aêac asôm biñ tonec kêt u tòn gebe êsêac sê ngamiñ
 taun êndê n da gwamña to êndê n bôc ñadec, ma
 êndê n bôc, tañ sê giñ êndu ma êndê n mockaiño to
 mockaiñ.” ²⁶ Ñabêbêc Paulu kêkôc lau tau sa, ma
 sêmasañ ênê biñ êtu selecña gêwiñ lau tau tonañ,
 go kêsô lôm dabuñ gêja ma kêsôm bêc sê ngôn se-
 lecña lasê ma sêmasañ noc sêkê n nê n da êndê n-
 êndê ngeñña.

Êsêac sêkôc Paulu tòn anga lôm dabuñ

²⁷ Kêdabiñ gebe ñabêc 7 tonañ êmbacnê ma Ju-
 dawaga Asiañ sêlic eñ gêmoa lôm dabuñ, tec sêli
 lau samob nê n ñalêlôm sa e sêkôc eñ tòn. ²⁸ Ma
 sêmôêc gebe “Aô, Israelwaga, anam aêac samañ.
 Alic ñac tau, tañ kêdôn lau anga gamê n samob
 gêbu lau Israel to Mosenê biñsu ma gamê n tau
 tonec nañ. Ma galoc gêwê Helen ñagêdô sêsô
 lôm dabuñ sêja ma gêgôm gamê n dabuñ tau kêt u
 secgoc.” ²⁹ Ñasawa teñ lau tonañ sêlic ñac Epesena
 Tropim gêmoa malaclun gêwiñ Paulu, tec seboc
 Paulu oc gêwê eñ kêsô lôm dêbu ñ gêja. ³⁰ Tec
 malac ñatau samob sêii taun sa ma sêjac taun sa
 sêpi tagen jasêkôc Paulu tòn ma sê eñ anga lôm
 dêbu ñ kês a gêja, ma sêlai ñakatam auc sebeñ. ³¹ Lau
 tau sêsôm sebe sênac Paulu êndu e siñwaganê n kap-
 itaisêga gêñô lau Jerusalemña samob sêli taun sa
 ñawae, ³² tec kêkôc siñwaga to nê n kapitai ñagêdô
 sa jasêlêti dêdê n lau tau sêsêp sêja. Lau tonañ
 sêlic kapitaishêga to siñwaga sêmê n ma sêwi Paulu
 siñ sêjac eñ kêtiam atom. ³³ Go kapitaishêga kêt u
 gasuc gêja, kêkôc Paulu tòn ma kêsôm sêsô eñ tòn

na kapoacwalô luagêc. Go kêtû kênac ênê nam to bin, tañ enj gêgôm nanj. ³⁴ Lau samob sêmôêc kesotau-kesotau e sêôc gamêñ auc langwageñ, tec enj gêñô binj sapu ma kêsôm sêkôc Paulu dêdêñ sinwaganêñ gamêñ sêja. ³⁵ Sêô lasê ñatêcwale ma lau sebe sênac Paulu, tec sinwaga sêôc enj sa lólôcgeñ, ³⁶ gebe lau tau samob sêwiñ ma sêmôêc panjenj gebe “Enañamañ.”

Paulu gêjam talañ tau

³⁷ Sebe sêkêñ Paulu êsô sinwaganêñ gamêñ êna, tec kêsôm gêdêñ kapitaisêga gebe “Oc ôlôc gebe jasôm binj tenj êndêñ aôm me masi.” Ma ñac tau kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm kôsôm binj Helen me masi. ³⁸ O, aôm ñac Aiguptuña, tañ wali tenjenj gôli kêjanjowaga 4,000 nêñ ñalêlôm sa ma kojonj êsêac sêsa gamêñ sawa sêja nanj, aôm atom me.” ³⁹ Tec Paulu kêsôm gebe “Aê tinoc Judao, tec kêkôc aê anja Tarsus Kilikianja ma gawê kainj malac towae tônê gawinj, tec katenj aôm gebe ôlôc ma jasôm binj êndêñ lau tônê.” ⁴⁰ Kapitaisêga gêlôc, go Paulu kêkô têcwale ma gêjab lêma gêdêñ lau e gamêñ gêmac, go awa gêjac êsêac ña awenj Ebolai gebe

22

¹ “O lasitêwaac to tamocac, binj tañ galoc gabe jawa tauc sa êndêñ amac nanj, anjô acgom.” ² Lau tau sêñô enj awa gêjac êsêac ña awenj Ebolaijenj, tec binj gêmac samob. Ma Paulu kêsôm gebe ³ “Aê tinoc Judao kêkôc aê anja Tarsus Kilikianja ma katu kapôêñ anja malac tonec, kasô Gamalielnê lôm ma kêdônj tameninêñ binjsu gêdêñ aê e tomalagenj. Aê gajam sakinj Anôtô gajac ñawae katôm tec amac

samob agômagôm amoa nec. ⁴ Aê kêjanda lau, taŋ sêsap mêtê wakuc tonec tônia naŋ, e gasen êsêac su sêjaŋa ma gêsô êsêac tônia to kakên êsêac lauo to ŋac sêsêp kapoacwalô sêja. ⁵ Ŋac dabuŋsêga to laumata samob embe sêwa aêŋoc miŋ sa, oc êtôm tec tauc kasôm nec. Aê kakôc papia aŋga êsêacnêŋ gêjac lasitêwai Damaskusŋa ŋawae, tec gaja gebe jakôc êsêac, taŋ sêmoa tonan naŋ tônia, ma-jakên êsêac sêna Jerusalem gebe têtap nêŋ ŋagêjô sa.

Paulu gêjac tau nê miŋ Apômtau Jesu gêjam eŋ ôkwiŋa

⁶ “Aê kasêlêŋ gamoa e kêdabiŋ Damaskus. Ma gêdêŋ oc kêkô ŋaluŋgeŋ, go ŋawê kapôêŋ teŋ gaôgeŋ aŋga undambê mênkêpô aê e gêjam aucgeŋ. ⁷ Aê gau tauc jagaêc nom, go gaŋô awa teŋ gêdêŋ aê gebe ‘Saulu, Saulu, asageŋ kôjanda aê.’ ⁸ Ma aê gajô biŋ tonan gebe ‘Apômtau, aôm asa.’ Go eŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe ‘Aê Jesu Nasareŋa, tec kôjanda aê.’ ⁹ Lau taŋ sêwiŋ aê naŋ, sêlic ŋawêgeŋ, mago sêŋô ŋac, taŋ kêsôm biŋ gêdêŋ aê naŋ, awa atom. ¹⁰ Go aê kasôm gebe ‘Apômtau, aê jaŋgôm asageŋ.’ Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ aê gebe ‘Ôndi sa ma ôna Damaskus acgom, go sêwa biŋ samob, taŋ Anôtô gebe ôŋgômŋa naŋ, sa êndêŋ aôm aŋga tônia.’ ¹¹ Ŋawê toŋawasi tônia kêpô aê e matocanô kêtû pec ma ŋoc lau sêkam aêgeŋ gaja Damaskus.

¹² “Ma ŋac mansaŋ teŋ, nê ŋaê Anania, kêmasaŋ biŋsu ŋapep e Judawaga gamêŋ tôniaŋa samob tetoc eŋ sa. ¹³ Ŋac tau gêdêŋ aê gêmêŋ mênkêkô aê laŋôcnêmŋa ma kêsôm gebe ‘Lasicenec Saulu, matam êlêc.’ Ma gêdêŋ tonangeŋ matoc gêlac e galic eŋ kêkô. ¹⁴ Ma ŋac tau kêsôm gebe ‘Tameŋinêŋ

Anôtô kêjaliņ aôm sa gebe ôjala ênê biņ ma ôlic ñac gêdêņ tau to ôņô eņ awa, ¹⁵ gebe ôwa eņ sa êndêņ ñamalac samob ña biņ, taņ gôlic to gôņô naņ. ¹⁶ Ma galoc gobe amboac ondoc. Ôndi sa, mênawam ênac ênê ñaê ma ôliņ saņgu êkwasiņ nêm sec su.’

Jesu kêsakiņ Paulu gêdêņ lau samuc gêja

¹⁷ “Gamoac agom, go gamu gamêņ Jerusalem kêtiam mênkateņ mec gamoa lôm dabuņ e katuc kaiņ teņ kêsa ¹⁸ ma galic Jesu kêkô ma kêsôm biņ gêdêņ aê gebe ‘Ôwi Jerusalem siņ sebeņ ma ônsaic taômgeņ ôna, gebe êsêac oc sêkôc biņ, taņ aôm gobe ôwa saņa naņ, sa atom.’ ¹⁹ Ma aê kasôm gebe ‘Apômtau, êsêac tauņ sêjalagac gebe aê tec kakôc lau, taņ sêkêņ gêwi ñ aôm naņ, tôņ ma kalêsu êsêac ñanô-ñanô kêtôm Judanêņ lômgeņ. ²⁰ Ma gêdêņ taņ sêkêc ñac-gêwa-aôm-sawaga Stepan nê dec siņ naņ, tauc kakô gawiņ e galic ñajam ma gajob lau-sêjac-eņ-ênduwaga nêņ ñakwê.’ ²¹ Ma ñac tau kêsôm gêdêņ aê gebe ‘Ôêc ôna, aê jasakiņ aôm ôndêņ lau samuc, taņ sêņgôņ gamêņbômgeņ naņ ôna.’ ”

Paulu agêc kapitaisêga nêņ biņ

²² Lau sêņô Paulunê biņ e mêngeđêņ tonañ, go sêli awen sa ma sêmôêc gebe “Ansen ñac tonec su anga nom, gebe eņ kêtôm gebe êmoa mata jali atom.” ²³ Êsêac sêņala e sêoc gamêņ auc lanğwageņ sêkô ma têdaiņ nêņ ñakwê baliņ to sêpalip kekop kêpi jakêkô. ²⁴ Tec kapitaisêga kêjatu gebe sêwê Paulu sêna siņwaganêņ gamêņ ma kêsôm gebe si eņ ma têtü Iêsu biņ, taņ lau sêmôêc kêpi eņ naņ ñam. ²⁵ Êsêac sêsô eņ ña ômbiņkap tôņ ma Paulu kêsôm gêdêņ kapilai, taņ kêkô ñagala naņ, gebe

“Embe ñac Romña ten, ma amêôtoc en atom, oc êtôm gebe ai en ñaômageñ me masi.” ²⁶ Kapitai gêñô biñ tonañ, tec gêdêñ kapitaisêga jakêsôm gêdêñ en gebe “Aôm gobe ôñgôm amboac ondoc, ñac tônê en Romgoc.” ²⁷ Tec kapitaisêga mênkêtu kênac Paulu gebe “Ôsôm êndêñ aê acgom, aôm ñac Romña biññanô me masi.” Ma Paulu gêlôc gebe “Aec, biññanô.” ²⁸ Go kapitai gêñô en awa gebe “Aê gabe jatu ñac Romña nañ gajam ôli ña awa kapôêñ.” Ma Paulu kêsôm gebe “Aê tonec ñac Romña anja tamocnê.” ²⁹ Amboac tonañ lau, tañ sebe têtú lêsú en nañ, gacgeñ sêkac tañ su. Ma kapitaisêga tau, tañ kêjala gebe Paulu ñac Romña nañ, kêtêc tau kêtú kêsôm sêsô ñac tau tônia.

Paulu kêkô lau dabuñsêga to laumata lanôñnêm

³⁰ Ñagelen kapitaisêga gebe êñô biñ, tañ Judawaga sêgôlin kêpi Paulu nañ, ñam ñapep. Tec kêsôm sêgaboac en su ma kêkac lau dabuñsêga to laumata samob sa, go kêsôm sêwê Paulu sêsêp sêja jakêkô êsêac lanôñnêm.

23

¹ Paulu mata gê lau ñanô, tañ sêkac tañ sa nañ, ma kêsôm gebe “O lasitêwaac, aê kasa ñoc lêñ tonoc ñalêlôm ñawageñ gamoa Anôtô lanôñnêmña e mêngeñdêñ tonec.” ² Tec ñac dabuñsêga Anania kêjatu lau, tañ sêkô jabañ en nañ, gebe têtáp en awa auc. ³ Ma Paulu kêsôm gêdêñ en gebe “Aôm tañ kotoc taôm sa ñaôma-ñaôma nañ, Anôtô êtap aôm. Aôm gônğônğon tonañ gobe ômêôtoc aêñoc biñ êtôm biñsu ma amboac ondoc tec gosen biñsu ma kôsôm gebe têtáp aê nec.” ⁴ Go lau, tañ sêkô

jaban Paulu nan, sêsôm gebe “Amboac ondoc aôm gôbu Anôtônê nac dabujsêga amboac tonan.” ⁵ Tec Paulu kêsôm gebe “Lasitêwaac, aê kajala gebe en nac dabujsêga nan atom. Teto gêc gebe ‘Ôsôm bin sec êpi launêḡ gôlinwaga atom.’ ”

⁶ Paulu kêjala Sadukainêḡ lau ḡagêdô ma Parisainêḡ ḡagêdô sêmoa sêwiḡ, tec gêmôêc kapôêḡ gêdêḡ êsêac, taḡ sêkac taun sa nan, gebe “O lasitêwaac, Parisai teḡ latu aê ma aê tauc Parisai amboac tonan. Êsêac sêmêtôc aê kêtû kakêḡ matoc ḡacmatê sêndi saḡa.” ⁷ Kêsôm bin tonan su ma Parisai to Sadukai sêli taun sa sêmoa e sêkac taun kêkôc, ⁸ gebe Sadukai sêsôm gebe ḡacmatê sêndi sa atom ma aḡela to ḡalau sêmoa atom. Ma Parisai tec sêkêḡ gêwiḡ gêḡ tonan ḡai samob. ⁹ Lau tau sêmôêc sêôc aucgeḡ e biḡsutaḡ ḡagêdô aḡa Parisainêḡ toḡ dêdi sa ma sesen taun ma sêsôm gebe “Aêac atap sec teḡ sa gêc ḡac tonec nê atom, tagen moae ḡalau teḡ me aḡela teḡ oc kêsôm bin gêdêḡ en nec.” ¹⁰ Sêsôm taun ḡanô-ḡanô e kapitaisêga kêtêc gebe moae sêkac Paulu êkôc, tec kêjatu sinwaga matu teḡ sêsêp mênșsêḡaḡo Paulu su aḡa launêḡ ma sêkôc en sêja nêḡ gamêḡ.

¹¹ ḡagêbêc tonan Apômtau mênkêkô gêwiḡ Paulu ma kêsôm gebe “Têmtac êpa su, aôm gôwa aê sa aḡa Jerusalem su ma oc ôwa aê sa aḡa Rom amboac tonanḡen.”

Lau Juda sêkic Paulunê bin

¹² Gamêḡ ḡawê kêsa acgom, go Juda ḡagêdô sêkac taun sa ma sêjac kapoac taun gebe sêniḡ to sênôm gêḡ teḡ atom e sênac Paulu êndu su acgom. ¹³ Ma lau, taḡ sêkic Paulunê bin amboac tonan nan,

sêlêlêc 40 su. ¹⁴ Lau tau tonañ dêdêñ lau dabunjsêga to laumata ma sêsôm lasê gebe “Aêac lau tonec ajac kapoac taun gebe anin to anôm gêñ tenj atom e anac Paulu êndu acgom. ¹⁵ Amboac tonañ amac to laumata naansau kapitaisêga gebe êkêñ ñac tau êsêp êndêñ amac êmêñ gebe atu Iêsu ênê binj ñapep. Ma aêac oc naamansañ taun kwananjen gebe anac enj êndu anja intêna ñadambê tenj. Enj oc êo lasê amac atom.”

¹⁶ Paulunê sib gêñô sêkic sa langwa nê binj ñawae, tec gêja kêsô sinwaganêñ gamêñ jakêsôm lasê gêdêñ Paulu. ¹⁷ Tec Paulu gêmôêc kapitai tenj ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôwê ñapalê tecenec ôndêñ kapitaisêga ôna, enj gebe êsôm binj tenj êndêñ enj.” ¹⁸ Tec kapitai kêkôc ñapalê tau sa ma gêwê enj agêc dêdêñ kapitaisêga sêja, go kêsôm gêdêñ enj gebe “Ñac kapoacwalôña Paulu gêmôêc aê gaja ma keten gebe jakôc ñapalê tecenec jandêñ aôm jamêñ, gebe ñac tau gebe êsôm binj tenj êndêñ aôm.” ¹⁹ Go kapitaisêga kêkam ñapalê tau lêma agêc jasêkô taunña ma kêtû Iêsu enj gebe “Aôm gobe ôsôm binj amboac ondoc êndêñ aê.” ²⁰ Ma ñapalê tau kêsôm gebe “Judawaga sêmasañ binj kêtû tôñ gebe tetenj aôm ma bêbêc ôkêñ Paulu êsêp êndêñ laumata êna. Êsêac sebe sênsau sêôc aôm gebe têtû Iêsu ênê binj ñapep. ²¹ Amboac tonañ ôkêñ êwiñ êsêacnêñ binj atom, gebe lau kêlêlêc 40 su dêdib enj sêmoa. Êsêac sêjac kapoac taun gebe sêniñ to sênôm gêñ tenj atom e sênac Paulu êndu acgom. Ma galoc sêmasañ taun sêsaê aômgenj gebe ôlôc.” ²² Go kapitaisêga gêjac binjsu ñapalê tecensañ gebe “Binj tañ kêsôm lasê gêdêñ aê nañ, ônac minj êndêñ lau tenj atom.” Ma

kêkêñ eñ gêc gêja.

Sêsakin Paulu gêdêñ gôlinwaga Peliki gêja

²³ Go kapitaisêga gêmôêc nê kapitai luagêc ma kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Amansañ siñwaga 200 to lau sêngôn hosña 70 ma lau kêmña 200 gebe sêsa Kaisarea sêna êndêñ 9 oklok êmbêc. ²⁴ Amansañ hos ñagêdô êwiñ gebe Paulu êngôn ñaô ma akôc eñ toôli samucgen andêñ gôlinwaga Peliki ana.” ²⁵ Go keto papia ten gêwiñ gebe

²⁶ “Aê Klaudi Lusi aoc gêjac gôlinwaga towae Peliki. ²⁷ Ñac tecenec tec Judawaga sêkôc eñ tôn ma sebe sênac eñ êndu. Aê ganô eñ ñac Romña, tec kakôc eñ sa ma gajam eñ kêsi. ²⁸ Aê gabe jakip biñ, tañ sêgôlin kêpi eñ nañ, ñam sa, tec kakêñ eñ kêsêp gêdêñ nê laumata gêja. ²⁹ Aê katap sa gebe biñ, tañ sêgôlin kêpi eñ nañ, ñam kêsêp êsêacnêñ biñsu, mago êsêac tauñ nêñ ñalêlôm kêpi tagen kêtû biñ tonanña atom. Tagen aê galic biñ ten kêtôm amboac tanac eñ êndu to takêñ eñ êngôn kapoacwalônña nañ, gêc atom. ³⁰ Ma ganô biñ ten ñawae gebe dêdib eñ sebe sênac eñ êndu, tec kakêñ eñ sebeñ gêdêñ aôm gêwac ma ka-som gêdêñ lau-sêgôlin-biñ-kêpi-eñwaga gebe dêndêñ aôm sêwac ma sêwa nêñ biñ sa êndêñ aôm.”

³¹ Siñwaga tau sêkôc Paulu sa kêtôm kapitaisêganê biñ ma gêdêñ gêbêc sêkôc eñ sêja Antipatri. ³² Ñabêbêc sêkêñ eñ gêdêñ lau, tañ sêngôn hos ñaô nañ, gebe sêkôc eñ sêna, go êsêac tauñ sêc sêmu sêja nêñ gamêñ kêtiam. ³³ Lau tonan jasêo lasê Kaisarea, go sêkêñ papia gêdêñ gôlinwaga ma sêkôc Paulu dêdêñ eñ sêja. ³⁴ Gôlinwaga kêsam papia su, go kêtû kênac Paulu gebe eñ ñac anga

gamêñ ondocrja e gêñô gebe eñ aña Kilikia. ³⁵ Tec kêsôm gebe “Lau tañ sêgôlinj biñ kêpi aôm nan, sêmêñ acgom, go janô nêm biñ.” Ma kêjatu gebe sejop Paulu êngôn Herodonê andu.

24

Sêmêtôc Paulunê biñ

¹ Bêc lemeñ teñ gêjaña acgom, go ñac dabuñsêga Anania kêkôc laumata ñagêdô to ñac teñ, né ñaê Tertulu, tañ gêjam lau awen gêdêñ gôlinwaga nan, ma ac sêsêp sêja e sêjac minj nêñ biñ, tañ sêgôlinj kêpi Paulu nan, gêdêñ gôlinwaga. ² Êsêac sêmôêc Paulu gêmêñ su, ma Tertulu gêôc awa sa gebe êngôlinj biñ êpi eñ, tec kêsôm gebe

“O ñac towae Peliki, aôm gômoa, tec aêac amoa tobiñmalô ñajam. Aôm ñac tokauc, tec kômoasinj lau gamêñ tonecrja ñapep. ³ Aêac lau samob aña gamêñ samob akôc moasinj tonañ sa to ajam danje ñanô. ⁴ Aê gabe janam aôm tôñ atom, gabe jateñ aômgeñ gebe ôlic ñajam ma ôkêñ tañam ma biñ dambê. ⁵ Ñac tonec aêac ajala eñ ñac kalomtêna sec. Eñ gêli Judawaga aña nom ñagamêñ samob sa ma kêtû lau mêtê-geowaga Nasaretna nêñ ñamata. ⁶ Galoc eñ gêgôm gêñlêlôm gebe êngôm lôm dabuñ êtu sec êwiñ, tec aêac akôc eñ tôñ abe amêtôc êné biñ êtôm aêacma biñsu. ⁷ Mago kapitaisêga Lusi kêsêp e jakêjanjo eñ su aña aêacma ⁸ ma kêsôm gebe lau, tañ sêgôlinj biñ kêpi eñ nan, dêndêñ aôm sêmêñ. Galoc aôm taôm ôtu lesu eñ, go ôñô biñ samob, tañ aêac agôlinj kêpi eñ nan ñam.” ⁹ Ma Judawaga sêpuc biñ tôñ sêwiñ eñ ma sêlôc gebe biñ tau amboac tonañ.

Paulu kêsôm biñ gêjam talan tau

¹⁰ Go gôlinwaga gêjac gêsu gêdêñ Paulu gebe êsôm nê biñ. Tec Paulu kêsôm gebe

“Aê kajala gebe kôtu lau tonec nêñ mêtôcwaga jala taêsam su. Amboac tonan jamasan êôc biñ êndêñ aôm totêtac êpa sugen. ¹¹ Aôm embe ôpuc biñ tau ñam, oc ôjala gebe aê kapi Jerusalem gaja kêtû jaten mecña nan bêc taêsam gêjaña atom, bêc 12gen. ¹² Judawaga têtap aê sa gebe aê to lau ten awenşun gêôc ka tau anğa lôm dabun atom. Ma têtap aê sa gali lau ten sa anğa Judanên lôm ñagêdô to malaclun atom. ¹³ Biñ samob, tan galoc lau tônê sêgôlin kêpi aê nan, êsêac têtôm gebe sêkip ñam ten sa atom amboac tonan. ¹⁴ Tagen tonec jasôm lasê êndêñ aôm gebe Aê gajam sakin tamocinên Anôtô kêdaguc mêtê wakuc, tan êsêac sêsam gebe mêtê geo ten nan. Aê kakên gêwiñ biñ, tan gêc Mosenê biñsu to teto kêsêp propetenên buku nan samob. ¹⁵ Aê kakên matoc kêtôm êsêac tec sêkên maten sêmoa gebe Anôtô êñu lau gêdêñ to lau keso sêndi sa. ¹⁶ Amboac tonan tec katu mêtê tauc gebe jamoa tonoc ñalêlôm ñawagen êndêñ Anôtô to ñamalac ñapan.

¹⁷ “Aê gamoa e jala ñagêdô gêjaña acgom, go sêkên awa kakôc gadên ñoc lau gamên ma gabe jakên da êwiñ. ¹⁸ Tec kamasan biñ jatu selecña gamoa lôm dabun ma gabe jakên da, tec têtap aê sa. Aê kasêp lau ten ñasawa atom to gali lau ten sa atom. ¹⁹ Judawaga Asiaña nêñ ñagêdô sêmoa lôm sêwiñ. Lau tônê nêñ biñ êndêñ aê embe ênêc, nan sêmên sêsôm sêkô aôm lanômnêmña, go ñajam. ²⁰ Me êsêac tauñ sêsôm acgom. Êsêac têtap ñoc

keso ondoc sa gêdêñ tañ kakô laumata lanô nêmnja.
²¹ Moae keso tagen tonec gebe kakô êsêac ñaluñ ma gamôêc gebe Galoc amac amêtôc aê gebe kakêñ gêwiñ gebe ñacmatê oc sêndi sa.”

²² Peliki kêjala mêtê tonañ ñam su, tec gebe ênam êsêac tôn ma kêsôm gebe “Kapitaisêga Lusi êsêp êmên acgom, go tamêtôc amacnêm biñ êmbacnê.”
²³ Go kêsôm gêdêñ kapitai gebe ejop Paulu êmoa awêgeñ, ma ênê lau embe taên ênam gebe sêmoasiñ eñ, nan ênac jao atom.

Sejop Paulu sêmoa

²⁴ Bêc ñagêdô gêjana acgom, go Peliki agêc nê awê Judao Drusila sêja ma kêsôm sêkôc Paulu dêdêñ eñ sêja, go gêñô eñ gêwa sêkêñ gêwiñ Kilisi Jesu ñam sa. ²⁵ Paulu kêsôm biñ kêpi biñgêdêñ to têtû mêtê taun ñapep ma Anôtô êmêtôc ñamalacnêñ biñja. Eñ kêsôm biñ tonañ, tec Peliki kêtêc tau ma kêsôm gebe “Galoc aôm ôna acgom. Nôc ñasawa teñ embe ênêc, go jamôêc aôm êtiam.” ²⁶ Eñ taê kêka gêwiñ gebe Paulu ênac da tau ña awa êndêñ eñ, tec kêsôm sêkôc eñ sêja sêmu mêngejam biñgalôm gêdêñ eñ. ²⁷ Jala luagêc gêjana ma Porki Peste mêngejô Peliki su. Peliki gebe Judawaga sêlic eñ ñajam, tec gedec Paulu tokapoacwalôgeñ gêmoa.

25

Paulu awa gêjac kaisara

¹ Peste kêkôc kôm gôliñwagaña sa e ñabêc têtêac gêjana, go anga Kaisarea kêpi Jerusalem gêja.
² Anga tônê lau dabuñsêga to Judawaganêñ laumata sêu Paulunê biñ gêdêñ eñ ma semasan biñ gêdêñ eñ gebe ³ êkêñ Paulu êpi Jerusalem êndêñ

êsêac êna ec ac sêlic gebe enj kêmoasiñ êsêac. Êsêac sêmasañ biñ tau gebe dëndib enj e sensen enj su anja intêna ñadambê tenj. ⁴ Tec Peste gêjô êsêac awen gebe “Paulu tau tê sêkôc enj tônia gacgen gêmoa Kaisarea, ma saunjen, go jamu jana amboac tonanjen.” ⁵ Ma kêsôm gêwiñ gebe “Amacnêm kasêga sêwiñ aê sêsêp sêna acgom, go embe sêlic ñac tônê nê biñ ênêc, nanj sêsôm êpi enj.”

⁶ Peste gêngônj gêwiñ êsêac bêc 8 me 10, go kêsêp Kaisarea gêja. Ñabêbêc jagêngônj nê lêpônj sêmêtôc biñña ma kêsôm sêkôc Paulu sêja. ⁷ Gêja acgom, ma Judawaga, tanj anja Jerusalem sêsêp sêja nanj, sêwa enj auc jasêgôlinj biñ sec taêsam kêpi Paulu, mago têtôm gebe sêwaka biñ ñanô tenj sa atom. ⁸ Tec Paulu kêkac biñ su tau gebe “Aê gagôm gêñ tenj gasen Judanêñ biñsu to lôm dabun ma kaisara atom.” ⁹ Peste gebe Judawaga sêlic enj ñajam, tec kêsôm gêdênj Paulu gebe “Aôm gobe ôpi Jerusalem ôna ma jamêtôc aômnêm biñ anja ôné me masi.” ¹⁰ Ma Paulu kêsôm gêdênj enj gebe “Aê kasêp kaisaranê mêtôc ñañlom su, tec sêmêtôc aê anja tonecmanj. Aôm tec kôjalagac gebe gagôm keso tenj gêdênj Judawaga atom. ¹¹ Embe janjôm gêñ eso tenj êtôm sênac aê êndunja, oc janac jao tauc atom. Mago lau tonec embe sêngolinj biñ êpi aê ñaômagerj, nanj ñac tenj êtôm gebe êkênj aê jasêp êsêac lemenj atom. Amboac tonan aoc ênac kaisara.” ¹² Kêsôm su, go Peste gêjam biñgalôm gêwiñ ñac kêpuc enj tônia su, ma sêjô Paulu awa gebe “Awam gêjac kaisara, amboac tonanj ôndênj kaisara ôna.”

Paulu kêkô Agripa agêc Bernke lanjônjêm

¹³ Bec ñagêdô gêjaña acgom, go kin Agripa agêc nê awê Bernike sêô lasê Kaisarea sebe sêlic to sêkam Peste. ¹⁴ Agêc jasemoa e bêc ñagêdô gêjaña acgom, go Peste gêwa Paulunê bin sa gêdên kin ma kêsôm gebe “Peliki gedec ñac kapoacwalôña tenj gêmoa tonec. ¹⁵ Gêdên tanj gaja Jerusalem nanj, Judanênj lau dabunșêga to laumata sêsôm ênê bin lasê gêdên aê, ma tetenj gebe aê jamêtôc ênê bin. ¹⁶ Tec aê gajô êsêac awenj gebe Romnênj mêtê tonec gebe sêmêtôc ñac tenj palin-palinjenj atom. Ñac to-binj naêkô lau-sêgôlinj-binwaga lanjônêm êmunj ma ênac kolec tau to êwaka nê bin sa acgom. ¹⁷ Tec lau tau mênșêô lasê e gaônj bêc taêsam atom. Ñagelenj gaja gêngônj lêpônj sêmêtôc binja ma kasôm sêkôc ñac tau sêmênj. ¹⁸ Lau-sêgôlinj-binwaga dêdi, mago sêsôm binj sec, tanj aê gaboc sêsôm êpi enj ñatenj atom. ¹⁹ Ac sêsôm binj luagêc kêpi enj. Tenj kêtú tauñ nênj mêtêña ma tenj kêtú ñacmatê tenj, nê ñaê Jesu, tanj Paulu gêwa enj sa gebe gêmoa mata jali nanja. ²⁰ Aê kapuc binj tau ñam e kapô lêna tauc, tec katu kênac enj gebe êpi Jerusalem êna sêmêtôc ênê bin anja tônê me masi. ²¹ Mago Paulu ketenj gebe ajop enj e kaisara tau êmêtôc ênê bin acgom. Tec kasôm gebe sejop enj ñapep e jakênj enj êndênj kaisara êna.” ²² Go Agripa kêsôm gêdênj Peste gebe “Aê tauc gabe janjô binj anja ñac tau nê acgom.” Tec enj kêsôm gebe “Bêbêc go ôjô.”

²³ Nagelenj Agripa agêc Bernike to nênj gêlônj kainj tenj-kainj tenj jasêsô gamênj ñalêlôm tau sêja. Go kap-itaishêga to malac ñakasêga sêwinj, ma Peste kêjatu gebe sêkôc Paulu sêmênj. ²⁴ Go Peste kêsôm gebe “O kin Agripa to amac samob tec amoa awinj aêac,

alic ñac tau, tañ Judawaga samob anga Jerusalem to anga tonec sêkac aê kêtú enña ma sêmôêc ñajaña gebe êmoa mata jali êtiam atom. ²⁵ Aê kajala gebe ênê biñ sec kêtôm sênac enj ênduña tenj gêc atom, tagen enj tau awa gêjac kaisara. Amboac tonanj tec kasôm kêtú tôñ gabe jakên enj êna. ²⁶ Mago katap ñac tau nê biñ ñanô tenj sa kêtôm gebe jato êndên êôc ñatau ênaña nec atom. Kêtú tonanña tec kasôm sêkôc ñac tau mênkêkô aôm, kiñ Agripa, to amac samob lañômnêm, gebe tatu Iêsu enj e jajala biñ tau êtu katô acgom, go jato êna. ²⁷ Embe takên ñac kapoacwalôña tenj êna ma dawa ênê biñ sa êwiñ atom, oc êtôm atom.”

26

Paulu gêjac kolec tau

¹ Go Agripa kêsôm gêdên Paulu gebe “Aê galôcgac gebe ôwaka taôm sa.” Kêsôm su, go Paulu kêmêtôc lêma ma gêjam talanj tau gebe

² “O kiñ Agripa, Judawaga sêgôlin biñ kêpi aê elêmê e galoc têtac ñajam gebe jawaka tauc sa jakô aôm lañômnêm. ³ Aê têtac ñajam kêlêlêc ñam gebe aôm kôjala Judawaganênj mêtê to nênj biñ sêpê taunña samob tomalagenj. Amboac tonanj tec jatenj aôm gebe ôpuc taôm tôñgenj ma ôkênj tañam ñoc biñ acgom.

⁴ “Judawaga samob sêlic aênoc lênj ñapalêgenña, tañ gamoa gawinj ñoc lau to gêngônj Jerusalem nançac. ⁵ Êsêac sêjala wanêcgenj su gebe aê Parisai. Embe taênj ênam, go tauñ sêwa biñ tonec sa gebe gajam sakinj Anôtô kasa êôc lênj kêdaguc Parisainênj gôlinj ñajaña kainj tenj. ⁶ Anôtô gêjac mata biñ gêdên

aêac tamenji gebe ñanô êsa, tec kakêñ matoc gamoa ma galoc katap mêtôc sa kêtú biñ taunja. ⁷ Aê kakêñ matoc biñ, tañ aêacnêñ gôlôac sêkêñ matenji gebe têtap saña nan, ma sêjam sakinji Anôtô kêtôm bêc to gelenjen kêtú biñ tonanña. O kin, kêtú biñ, tañ takêñ matenji tamoa nanña, tec Judawaga sêgôlinji biñ kêpi aê. ⁸ Amboac ondoc tec akêñ gêwiñ biñ, nan Anôtô êñu ñacmatê sêndi saña nan atom.

⁹ “Gêmunjenji ñoc ñalêlôm taêc gêjam elêmê gebe jansenji Jesu Nasaretña nê ñaê su ña kisa tokainji-tokainji. ¹⁰ Geñ amboac tonanji tec gagôm anja Jerusalem. Aê kakôc ñaclai anja lau dabunjsêga nêñ ma kakenji Anôtônê lau gwalekinji sêsêp kapoacwalô sêja, ma gêdêñ tañ sêkic êsêacnêñ biñ nan, aê kasôm gawinji. ¹¹ Aê kalêsu êsêac todim-todim kêtôm Judanêñ lôm samobgenji ma kakac êsêac gebe sêsêm biñ alôb-alôb. Ñoc ñalêlôm kêpuc aê melocña ma kêjanda êsêac e gagôm anja malac gamenjbômña gêwiñ.

Paulu gêjac tau nê minji Apômtau Jesu gêjam enj ôkwiña

¹² “Amboac tonanji kakôc ñaclai anja lau dabunjsêga nêñ ma sêsakinji aê gaja Damaskus. ¹³ O kin, kasêlêñ gamoa intêna e gêdêñ oc kêkô ñaluñ ma galic ñawê anja undambê ñawasi kêlêlêc oc su mênkêpô aê to lau, tañ sêwiñ aê nan, e gêjam aucgenji. ¹⁴ Aêac samob au tauñ jaaêc nom, ma ganô awa tenji kêsôm ña Ebolai awenji gêdêñ aê gebe ‘Saulu, Saulu, asagenji kôjanda aê. Kêm tañ gêjam aôm nan, ôwê sa ôtôm atom.’ ¹⁵ Ma aê kasôm gebe ‘Apômtau, aôm asa.’ Tec Apômtau kêsôm gebe ‘Aê Jesu tec kôjanda aê. ¹⁶ Amboac tonanji ôndi sa

ôkô njanja. Aê gaoc tauc lasê gadêŋ aôm, gabe jamansaŋ aôm ôtu ŋoc sakiŋwaga ma ôwa biŋ, taŋ gôlic su to biŋ, naŋ jatôc êndêŋ aôm naŋ sa. ¹⁷ Aê gabe janam aôm sa aŋga Judawaganêŋ to aŋga lau samuc, taŋ gabe jasakiŋ aôm ôndêŋ êsêac ôna naŋ nêŋ amboac tonanŋ. ¹⁸ Ôŋgôm êsêac matenŋ êlêc e sênam tauŋ ôkwi aŋga ŋakesecŋa dêndêŋ ŋawê to aŋga Sadaŋnê ŋaclai dêndêŋ Anôtô sêna. Go jasuc êsêacnêŋ sec ôkwi kêtû sêkêŋ gêwiŋ aêŋa ma sêwê kaiŋ gêŋlênsêm sêwiŋ Anôtônê lau.’

Paulu gêwa mêtê sa gêdêŋ Judawaga to lau samuc

¹⁹ “O kiŋ Agripa, amboac tonanŋ tec taŋocpêc gêdêŋ biŋ undambêŋa, taŋ galic naŋ atom. ²⁰ Aê gawa sa gêdêŋ êsêac, taŋ sêŋgôŋ Damaskus kêtû ŋamata to gêdêŋ Jerusalem ma Judaia ŋagamêŋ samob ma gêdêŋ lau samuc, gebe sênam tauŋ ôkwi dêndêŋ Anôtô sêna to sênam nêŋ koleŋ ŋasakiŋ êwaka êsêac sa, gebe sêjam tauŋ ôkwi su. ²¹ Kêtû biŋ tonanŋa tec Judawaga sêkôc aê tôŋ aŋga lôm dabuŋ sebe sênac aê êndu. ²² Anôtô tec kêpuc aê tôŋ gêmoa e galoc kakô tonec ma gawa biŋ sa gêdenŋ lau sauŋ to kapôêŋ. Aê kasôm biŋ wakuc teŋ atom, kasôm biŋ tagenŋ, taŋ propete to Mose sêsôm kêpi genŋ, taŋ oc ŋanô êsaŋa naŋgenŋ, ²³ gebe Kilisi kêkôc ŋandaŋ ma gêdi sa aŋga ŋacmatênêŋ kêtû ŋamata to kêtû ŋawê kêpô Judawaga to lau samuc gawiŋ.”

Paulu ketenŋ Agripa gebe ênam tau ôkwi

²⁴ Paulu kêwaka tau sa amboac tonanŋ kêkô ma Peste gêmôêc kapôêŋ gebe “Paulu, aôm meloc. Kôpuc biŋ taesam ŋam e gêgôm nêŋm kauc kêlênsôŋ.”
²⁵ Go Paulu gêjô eŋ awa gebe “O ŋac towae Peste,

meloc gêgôm aê atom, aê kasôm biññanô ma biñ tokauc. ²⁶ Kiñ kêjala biñ tonecgac, amboac tonan tec aê kasôm ñoc biñ totêtac kêpa sugen gêdên en, gebe aê kajalagac, en keso biñ samob tonec ñai ñatenj atom, gebe gên tau kêsa anga gamên ñakêsinj tenj atom, ñanô kêsa gêc awêgenj. ²⁷ O kiñ Agripa, aôm oc kôkênj gêwinj propetenênj biñ me masi. Aê kajala gebe aôm kôkênj gêwiñgac.” ²⁸ Ma Agripa kêsôm gêdên Paulu gebe “Ñasawa dambê tecenecgenj aôm gobe ônam aê ôkwi jatu ñac Kilisiña.” ²⁹ Tec Paulu kêsôm gebe “Aê jatenj Anôtô gebe ñasawa dambê me baliñ, go aôm taômgenj atom, amac lau samob, tanj galoc anô ñoc biñ nanj, atôm aêgenj, tagenj kapoacwalô tec êngôm amac êwinj atommanj.”

³⁰ Go kiñ agêc gôliñwaga ma Bernike to nên lau dêdi ³¹ jasêsa ma sêsôm gêdên taunj gebe “Ñac tônê gêgôm sec tenj amboac êmac êndu to êngônj kapoacwalôña atom.” ³² Ma Agripa kêsôm gêdên Peste gebe “Ñac tônê embe awa ênac kaisara atom, oc tanjamboac enj su.”

27

Paulu gêjac gêja Rom

¹ Sêsôm biñ kêtú tônj gebe aêac alac ana Italia, tec sêkênj Paulu to lau kapoacwalôña ñagêdô gêdên sinjwaga “Tonj Kaisaraña,” nanj nênj kapitai tenj, nê ñaê Juli. ² Aêac api lau Adramuti nênj wanj tenj, tanj gebe naêsô sêclunj gamênj Asiaña nanj, jac agenj lac sa, ma ñac Makedoniaña Aristarka anga Tesaloniki gêwinj aêac. ³ Ñagelenj aêac asô Sidon, ma Juli, tanj kêmoasinj Paulu ñapep nanj, gêlôc gêdên enj gebe

naênac nê lau kêsi ma sênam eñ sa acgom. ⁴Go agen sa anğa tonan ma aja e mu kêpuc aêac tôn, tec aêc Kupro ñalêlômgen, ⁵ e jaasac Kilikia to Pampulia nêñ gamên ma jaasô Mura gêc Lukia. ⁶Kapitai kêtap lau Alesandria nêñ wañ ten sa kêpoac tonan gebe êna Italia, tec gêjac aêac tulu api wañ tonan.

⁷Wañ kêsêlên ñajam atom, aêac agôm elêmê amoa e bêc taêsam gêjaña, go adabiñ Nidi. Mu kêsêlên kêtü kapôên, tec aêac abe asô e jageo. Tec alac apen Krete e adabiñ gamên Salmonenja. ⁸Ma kêtiñ aêac e gebe naapi bau ma agôm ñapan e jaasô gamên ten sêsam sebe Lêlômêjam. Gamên tonan gêc malac Lasea ñagala.

⁹Bêc taêsam gêjaña e gamên kêtü sec, gebe Judawaganên noc sênam dabuñ moña gêbacnê, tec Paulu gêjac biñsu êsêac ¹⁰ma kêsôm gebe “Lauac, aê kajala gebe aêac embe talac, go tatap gên wapac sa ma gên taêsam oc ênaña. Waba to wañgen êtu sec atom, aêac taun oc tanaña amboac tonanjen.”

¹¹Ma kapitai kêkên gêwiñ Paulunê biñ atom, kêkên gêwiñ ñac gôliñña to wañ ñatau nêñ bingen.

¹²Sêcluñ tonan kêtôm gebe wañ êpoac ñajam êndên komô atom, tec lau taêsam sêsôm kêtü tôn gebe sêwi sêcluñ tonan sin. Êsêac sebe nasêsô Poiniki ma embe êtôm, go sêpoac tonan êndên komô. Poiniki tonan sêcluñ Kretenja ten, tañ gêbôc mu auc.

Gwêc kêtü sec

¹³Mula kêsêlên ñajam, tec êsêac taên gêjam sebe sêngôm nêñ biñ, tañ sêsôm nan, êtu tôn. Amboac tonan sê kapoacwalô sa ma sêlac sêjac Kretenên gamên baugen sêja. ¹⁴Aêac akên gamên sin saunjen acgom, go mu gêbuc sec ten kêsa anğa nuc

tau ¹⁵ mênkêtap wan sa, ma abe anga mu e agôm jageo, tec awi sin ma adam nãômagen. ¹⁶ Aêac aêc nuc saun, nãê Kauda, nãlêlômngan, tec atôm gebe anam gombo sa, mago kêtû kôm kapôên. ¹⁷ Êsêac sê gombo sa, go sêkic lêpoa kêsêp wan dambê gebe êngamin wan tau tøn. Ma têtêc gebe mu êtin êsêac sêpi mêc Surti, tec sêlêc lac su ma adamgen. ¹⁸ Mu to gwêc kêjamun aêac kain ten e nãbêbêc sêbaliñ waba nãgêdô sin ¹⁹ ma nãgelen êsêac sêbaliñ wan nãgêñlêlôm nãgêdô sin nã taun lemen. ²⁰ Bêc nãgêdô gêjaña ma aêac alic oc to utitalata sapu, ma mu gêbuc secanô e aêac taên gêjam gebe aêac taun sugac.

²¹ Êsêac sen gên atom e nãsawa nêngen, tec Paulu jakêkô gêwin lau wanña ma kêsôm gebe “O lauac, embe akên tanem aênoc bin ma angen lac sa anga Krete atom, go tatap gên wapac tonec sa atom to gên ten ênaña atom. ²² Ma galoc janac binsu amac gebe têmtac êpa su, gebe amacnêm nãc ten oc ênaña atom, wan tagen tec oc ênaña, ²³ gebe gêdên gêbêc tonan nãc Anôtô, tan gajam sakin gêdên en nan, nê anela ten mênngêdên aê ²⁴ ma kêsôm gebe ‘Paulu, ôtêc taôm atom, aôm oc ôkô kaisara lanônêm. Ma ôlic acgom, Anôtô kêkên samob, tan sêlac sêwin aôm nan, gêdên aôm.’ ²⁵ Lauac, amboac tonan têmtac êpa su. Aê kakên gêwin Anôtôgac gebe bin, tan anela kêsôm gêdên aê nan, êtu tøn. ²⁶ Mago aêac oc dandam nadansac nuc ten acgom.”

²⁷ Aêac adam gwêc Adriana e bêc 14 gêjaña, nãgêbêc e gêja lugen ma lau wanña sêsaê gebe têtêdabin baugac. ²⁸ Ac sêu poc e sêlic saka samuc 15. ²⁹ Tec têtêc gebe moae wan naênsac poc, tec

sêu anka aclê kêsêp wan̄kuņa ma sêpuc boagen gebe elen̄ņa seben̄maņ. ³⁰ Lau wan̄ņa sebe sêwi wan̄ sin̄ ma sêc sêna, tec sebe sêlêwan̄ gombo ma sêsau gebe sêu anka wan̄ nêmn̄ņa êsêp. ³¹ Tec Paulu kêsôm gêdêņ kapitai to sin̄waga gebe “Lau tônê embe sêmoa wan̄ sêwiņ atom, ma amac oc anaņa samob.” ³² Tec sin̄waga dêdim gombo tau ŋalêpoa gêņgic ma gêu tau kêsêp gêjaņa.

³³ Kêdabiņ gebe elen̄ņa, go Paulu awa gêjac êsêac ma keten̄ êsêac gebe sêniņ gêņ. Eņ kêsôm gebe “Bêc 14 gêjaņa ma an̄gôņ ŋaômagen, aen̄ gêņ ten̄ atom. ³⁴ Tec aoc gêjac amac gebe aniņ gêņ tekwem saki êsa, ma ênam amac sa gebe anam samuc, ma mômêmlauņ ten̄ êmbuc sa an̄ņa mômêmapac ênaņa atom.” ³⁵ Kêsôm su, go kêkôc mo mên̄gêjam dan̄ge Anôtô êsêac samob sêlic, go kêpô kêkôc ma gen̄. ³⁶ Go samob nêņ ŋalêlôm kêtû malô ma sen̄ gêņ sêwiņ. ³⁷ Ma aêac lau samob tan̄ an̄gôņ wan̄ nan̄, lau 276. ³⁸ Sen̄ gêņ e kêtom, go sêbaliņ gêņ taniņņa ŋagêdô kêsêp gwêc gêja gebe wan̄ êtu gaô.

Gwêc gesen̄ wan̄ su

³⁹ Gamêņ ŋawê kêsa, mago sêjala gamêņ kêtû katô atom, sêlic ŋasuc tolêlôm ten̄, tec sêsôm kêtû tônê gebe Embe êtôm, go wan̄ naêpi bau an̄ņa tônê. ⁴⁰ Amboac tonan̄ dêdim anka gêņgic kêsêp gwêc gêja, to sêgaboac gôliņ su ma segen̄ lac saun̄ jamoatêpôêņa sa, go mu gêliņ-gêliņ êsêac sêsô bau sêja. ⁴¹ Têdabiņ mêc ma wan̄ nêmn̄ņa kêsêmuņ e jan̄ajaņa kêsa, tec gwêc kêgasim jagêjac wan̄kuņa popoc. ⁴² Sin̄waga sebe sênac lau kapoacwalôņa êndu gebe sêkêkôc nasêpi bau ma sêc sêna atom. ⁴³ Mago kapitai gebe ênam Paulu sa, tec gesen̄

êsêacnêḡ biḡ ma kêjatu lau, taḡ sêkêkôc kêtû tônḡ naḡ, gebe sêu taḡḡ sêsêḡ gwêc sêmuḡ ma nasêḡi bau. ⁴⁴ Go lau ḡagêdo sênsac katapa to waḡ ḡagêḡlêlôm ḡagêdo-gêdo. Êsêac sêgôm amboac tonanḡ, tec jasêḡi bau tomalagenḡ.

28

Paulu gêmoa nuc Malta

¹ Aêac anḡônḡ acgom, go anô nuc tau ḡaê gebe Malta. ² Malacm sêmoasiḡ aêac ḡanô. Êsêac sêboa ja ma sejonḡ aêac samob jaasêlu ja, gebe kom to malo gêgôm aêac. ³ Paulu gêsôb gabgab gebe naêkêḡ êḡi ja, tec ja gêoc moac teḡ ôli ḡandanḡ kêsa ma kêkêḡ kêsa jagêḡnac eḡ kêsêḡ lêma. ⁴ Malacm sêlic moac geḡkaleḡ ênê lêma ma sêsôm gêdêḡ taḡḡ gebe “ḡac tônê oc gêjac ḡamalac êndu. Eḡ gêjam samuc anḡa gwêc, mago gêwê ḡagêjô sa atom.” ⁵ Paulu kêdaiḡ moac su kêḡi ja gêja, mago gêḡ teḡ gêgôm eḡ atom. ⁶ Êsêac sêsaê gebe eḡ lêma ênsuḡ auc ma êmac êndu elêmê. Sêônḡ seboḡ gêḡ teḡ êḡgôm eḡ e sêlic ḡanô masi, tec taêḡ gêjam biḡ teḡ kêtû wakuc gebe “eḡ anôtô teḡ.”

⁷ Nuc tau tonanḡ ḡakasêga tau nê ḡaê Pupli. Ênê gamêḡ ḡagêdo gêc tonanḡ, naḡ kêkôc aêac sa ma gêjac ja aêac bêc têlêac. ⁸ Ma ḡac tau tama ôli ḡawajaô kapôêḡ ma gêjam bu gêc. Tec Paulu kêsô gêdêḡ eḡ jaketeḡ mec ma kêkêḡ lêma gêsac eḡ e ḡac tau ôli ḡajam kêsa. ⁹ Gêgôm tonanḡ tec lau gêmac ḡagêdo anḡa nuc tonanḡa sêmêḡ, ma gêgôm êsêac ḡajam kêsa. ¹⁰ Lau tau tetoc aêac sa ḡanô e aêac abe alac ana ma sêkêḡ gêḡ, taḡ aêac apô lênaḡa naḡ, kêḡi waḡ gêdêḡ aêac.

Paulu gêo lasê Rom

11 Ajônj têlêac gêjaņa, go api Alesandrianênj waņ teņ alac aja. Waņ tau kêpoac tonañ gêdênj komô. Sêsap anôtô teņ latuagêc ôlinjbôm ñakatu gêc waņnêmņa. 12 Aêac asô Suraku ma aņgônj tonañ bêc têlêac. 13 Go asa aņga tonañ ma asô Regi, ma ñagelenj mula kêsêlênj ma alac e ñabêc kêtü luagêc ma asô Potiolo. 14 Aêac aja e atap lasitêwai ñagêdô sa sêņgônj tonañ. Êsêac tetenj aêac gebe aņgônj awinj êsêac bêc 7. Tonañ su, go aja Rom. 15 Lasitêwai aņga tonañ sêņô aêac ñawae ma sêpuc aêac tônia tônia sêmênj e dêdac aêac aņga Apiunê malac têtulu gêņņa to andu ñaclenņa têlêac. Paulu gêlic êsêac e gêjam danje Anôtô totêtac kêpa sugenj.

16 Aêac aô lasê Rom, go sêlôc sa gebe Paulu êmoa nê taunja êwinj sinwaga teņ ejop enj.

Paulu gêjam mêtê aņga Rom

17 Gêmoa e bêc têlêac gêjaņa acgom, go kêkalem Judanênj kasêga sa. Êsêac sêpi tagenj su, go kêsôm gêdênj êsêac gebe “O lasitêwaac, aê gagôm gêņ teņ gasenj gôlôac to tamenjinênj mêtê lanğwa atom, mago tec sêkôc aê tônia aņga Jerusalem ma sêkênj aê kasêp lau Rom lemenj. 18 Êsêac têtü Iêsu ñoc binj e sêlic gagôm sec amboac sênac aê ênduņa atom, tec sebe sêņgamboac aê su. 19 Judawaga sêôc binj aucgenj, tec ñoc ñalêlôm kêkac aê gebe aoc ênac kaisara. Êsêac sêgôm tônia, mago aê gabe jaņgôlinj binj teņ êpi êsêac atom. 20 Kêtu binj tonañņa tec kakalem amac gebe jalic amac to jasôm binj êndênj amac gebe gaôc kapoacwalô tonec kêtü binj, taņ Israel sêkênj matenj nanņa.” 21 Go êsêac sêsôm gêdênj

en gebe “Papia tenj kêpi aôm anja Judaia gêdên aêac gêmên atom, ma ñac tenj anja lasitêwainên mênkêdôn to gêjac minj binj sec tenj kêpi aôm gêdên aêac anô atom. ²² Mago aêac abe anô binj, tanj taêm gêjam nanj acgom, gebe aêac anô ñawae gebe lau têt m gamêngeñ sesenj mêtê, tanj aôm kôsap tôn nanj elêmê.”

²³ Ma ac sêjac noc tauñ kêpi bêc tenj, go êsêacnên taêsam dêdên enj sêja ênê andu, jagêjam mêtê gêwa Anôtônê gamên sa gêdên êsêac. Enj gêjam nenenj êsêac gebe sêkênj êwiñ Jesu to gêwa Mosenê binjsu ma propetenênj binj sa gêdênj êsêac kêtôm bêc to gelenjenj. ²⁴ Lau ñamakenj sêkênj gêwiñ Paulunê binj, ma ñamakenj sêkênj gêwiñ atom. ²⁵ Êsêacnênj binj keso tau ñapanj e sebe sêc sêna, tec Paulu kêsôm binj tecenec gebe “Ñalau Dabunj gêôc propete Jesaia awa sa gêdênj tamemi jagêdêngeñ ²⁶ gebe

‘Ôndênj lau tônê ôna ma ôsôm gebe
Tañemsunj anô, mago nêm kauc êsa atom
to matemanô alic, mago ajala atom,
²⁷ gebe lau tônê nêñ ñalêlôm ñajana kêsa
ma tañensunj gêôc auc to matenj gêmôb,
tec matenjanô sêlic gênj sapu
to tañensunj sêñô binj atom,
ma nêñ ñalêlôm sêjala gênj atom
ma sebe sênam tauñ ôkwi
mênjanjôm êsêac ñajam êsa atom.’

²⁸ Amboac tonanj jasôm lasê êndênj amac gebe Anôtônê moasinj ênam ñamalach kêsina tonec enj kêkênj gêjac lau samuc ñawae. Êsêac tec oc sêkênj tañenj.” [²⁹ Kêsôm binj tonanj su, ma Judawaga sêc jasêsôm tauñ ñanô.]

³⁰ Paulu gêjam ôli nê gamêḡ ḡalêlôm ten ma gêmôa e jala samuc luagêc. En kêkôc lau, taḡ têtû ḡaclen dêdêḡ en sêja-sêja naḡ, sa samob, ³¹ ma gêjam mêtê kêpi Anôtônê gamêḡ to kêdôḡ biḡ kêpi Apômtau Jesu Kilisi totêtac kêpa sugen ma lau ten sêkô en auc atom.

BIBOLO DABUN
The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Copyright © 1980 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Jabem (Yabem)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

447e01c5-a375-5452-ae54-b3f890293eeb